

МИЛАН
АСАДУРОВ

КОЙТО СЛЕДВА ПЪТЯ

МИЛАН АСАДУРОВ
КОЙТО СЛЕДВА ПЪТЯ
ИЛИ СЛЕДВАЩА КНИГА ОТ
„ИСТОРИИ ЗА НИЩОТО“

Превод: Маргарита Богданова

chitanka.info

Злощастните прекеждия на безсмъртния Хък Хогбен, холографния дракон Трифон и жената-лъвица Ана-Мария на Земята бяха описани в планетарната хроника „Няма хък-мък“. В следващата междузвездна хроника те преживяха Апокалипсиса в паралелния свят, наречен „Втората библиотека“. Оказа се, че планетата близък на Земята е обитавана от всякакви литературни герои — някои положителни, а повечето — отрицателни. И тая въображаема паплач, естествено, влезе в конфликт с бащата на Хък — стария Хогбен, създател на материалната Вселена. И когато вече изглеждаше, че поне в семейство Хогбен е настанал мир, избухна нов конфликт между височайшите роднини. В последната вселенска хроника „Който следва пътя“ нашите герои са принудени да пътуват назад във времето, да се обичат до полуда, да се борят за мястото в живота на разни митични и легендарни същества, които им се мотат в краката, за да влязат всъщност в люта битка за възпитанието на близнаците с техния дядо. По пътя Хък, драконът и лъвицата се сблъскват със Снежния човек, Лохнеското чудовище, Франсоа Вийон, Руми, Алонсо де Охеда, Магелан, сър Джон Харингтън, Авицена и още много бивши истински и измислени знаменитости. И всеки от тях, според способностите си, пречи или им помага, докато накрая... (Който иска да узнае как свършват тия щури преживелици в лудия свят на семейство Хогбен, да си купи песнопойката, както пееха някога трубадурите по панаирите!)

*На Артър Кларк и Кърт Вонегът,
които побързаха да поемат към отвъдното.
— Е, момчета, как е там? Вече говорихте ли с Него?*

БЛАГОДАРНОСТИ

Отново се налага за кой ли път да благодаря на жена си и на двете си дъщери, които продължават да ме хранят и обичат, защото в днешно време от книги у нас дори моят приятел Людмил Станев не може вече да се храни. По традиция следващата благодарност е за родителите ми до трето коляно, но този път ще ги прескоча, както ще пропусна и духовните ми бащи Хенри Катнър, братя Стругацки и Хорхе Луис Борхес, защото вече им благодаря в предишните книги от „Истории за Ницото“. Същата участ ще споделят Лао Дзъ, Робърт Шекли и Роджър Зелазни. При тях трудно ще се вредя изобщо, защото вече им е благодарно цялото човечество.

Няма как да не спомена с добро обаче Артър Кларк. Коментарите на неговите „Мистерии“ храниха семейството ми в най-трудните години на прехода. По онова време всяка седмица забавлявах читателите на вестниците с някоя мистерия и тя ни купуваше насъщния. По-късно събрах всичките мистерии в една виртуална книга, която публикувах в интернет като четвърта част от „Истории за Ницото“. Тя далеч надмина тиражите на хартиените ми книги със своите 3843 читатели до днес само на второто издание.

Особена благодарност дължа и на Кърт Вонегът. Докато г-н Кларк ме хранеше буквално, г-н Вонегът ми даваше сили да поглъщам огромните порции свобода, които се затъкваха в гърлото ми — нещо неминуемо, след като си израсъл при тоталитарен режим. „Синята брада“, „Галапагос“ и „Добре дошли в Маймунарника“ нагледно ми показаха, че животът е още по-глупав и по-смешен, отколкото изглежда на пръв поглед.

Благодаря и на моя редактор Петя Топалова. След като толкова години редактирах разни автори — повечето приятели — най-после и аз усетих какво удоволствие е разбиращ човек да се отнася добронамерено към текста ти.

Накрая да не забравя да изсия дъжд от благословии върху новия ми 23-инчов монитор NEC AccuSync AS231wt. Благодарение на него диабетната ретинопатия не успя да ме изхвърли от занаята.

Варна, 29 октомври 2012 г.

1. ЙЕРЕН

*Който следва Пътя,
е тъждествен с Пътя.
Който следва добродетелта,
е тъждествен с
добродетелта.*

*Който напуска Пътя,
е тъждествен на
напускането.*

*Който е тъждествен на Пътя,
приема Пътя с радост.*

*Който е тъждествен с
добродетелта,
приема добродетелта с
радост.*

*Който е тъждествен на
напускането,
приема напускането с
радост.*

Лао Дзъ

— Хък, има ли гел против таласъми?! — попита холографният дракон, докато се мажеше с крема против изгаряне.

— Трябва да питам Моргана — отвърна Хък и се излегна на тревата пред дома им в Плодовитата пустота.

— А не-не! През последните години каквато и рецепта да забърка тази вещица, все любовно биле се получава! — категорично отказа да има нещо общо със старата магьосница драконът.

Той беше нервен, защото любимата му Церберина от три дни беше на гости на някаква приятелка в Библиотеката, а Ана-Мария се занимаваше по цял ден с нейните бизнес партньори и холографното чудовище беше лишено от женско внимание.

— Какво лошо има! Жената се опитва да си върне Арчи — широко се усмихна Хък.

— Искаш да кажеш тебе. И двамата сте от един дол дренки! — тросна се драконът и му обърна гръб, без да уточнява коя е сродната душа на Хък — двойникът му, дете се кипреше пред Томи в тялото на крал Артур, или Моргана.

Последната мания на скучаещия двуглав дракон беше, че медночервеното слънце в Плодовитата пустота е много силно и всеки момент ще хване рак на холографната си кожа. Затова преди закуска се мажеше с крем против изгаряне. Интересът към таласъмните обаче беше нещо ново.

Техният приятел Таласъма, дете се подвизаваше в пиесите на Шекспир, отдавна не се беше вясвал насам да дразни дракона. По примера на Арчи и Томи той и златоликният робот Трипио бяха създали преуспяващ скаутски лагер за прокудени таласъмчета на около шейсет мили нагоре в планината и рядко намираха сгоден случай да прескочат на гости на старите си бойни другари.

— Да не си срещнал някъде Таласъма, Трифончо? — все пак попита Хък.

— Не. Ама от снощи друг идиот ми се мота в краката! — нервно се заоглеждаха главите на дракона, но дворът беше пуст и тих като средиземноморски плаж през декември. — Една двуметрова човекоподобна маймуна с червеникава козина, дръпнати очи и уртикария.

— Сигурен ли си, че не си измисляш дръпнатите очи и уртикарията? Защото без тях това чудо ми прилича на Йерен.

Преди години Хък беше откраднал и изследвал тленните останки на бащата на Йерен, така че познаваше добре анатомичните особености на този род снежни човеци.

— А бе толкова е червен, че не може да няма уртикария! Изобщо нещо китайско имаше в него. Не знам... — смени пак позата с повъзпитана драконът, като се извърна към събеседника си.

— Защото на Земята рижият гигантопитек живее в планините на Китай — засмя се Хък.

— Да, бе! На китайците и снежните им човеци не са като хората. На всички свестни хора по света снежните им човеци са или сиво-черни, или кафеникавочерни, само техните кой знае защо са рижии, с уртикария и... дръпнати очи.

— Саскуоч е червеникавокафяв, а прапрадядото на Йерен беше снежнобял — тъжно рече Хък. — Ама районът май е радиоактивен и поколението по времето на Мао мутира.

— Ааа! Бялата маймуна?! Искаш да кажеш, че тоя, рижият снежен човек с уртикарията, дето се мота в краката ми от снощи, е правнук на баща ти и твой трети полубратовчед?

Преди много векове баща му се беше подвизавал в Поднебесната империя като Бялата маймуна и от тези подвизи (най-вече в леглото) му се бяха родили цял рояк деца — повечето снежни човеци. За жалост сред тях беше и любимата и непрежалима полусестра на Хък Шуин, която баща му сурово наказва със смърт. Подтикната от него, тя се самоуби, понеже се бе влюбила без разрешение в бедняк, търгуващ с изпражнения за тор. И може би, защото сестра му нямаше нищо общо със снежните човеци, баща му от години отказваше да я възкреси.

— Не сме чак толкова близки роднини с рода на Йерен — най-нагло излъга Хък, — но има нещо такова.

Холографният дракон го изгледа укоризнено, дето с такава лека ръка се отказва от роднините си, но не започна да спори както обикновено, защото сега друго го глождеше.

— Знаеш ли кое беше най-интересно, Хък? — заговорнически рече той и пак взе да се оглежда подозрително. — Не рижата козина, нито уртикарията на тоя рошав питек, която ти не признаваш, а това, че само аз го виждах. Нито лъвицата, нито тъпият ВИП го усетиха.

— Странно?! — озадачи се Хък.

За летящия компютър на Ана-Мария не беше чудно да не забележи някого дори да е двуметров, защото беше самовлюбен глупак (според дракона), нарцис (според Хък) и *Very Important Person* (според Ана-Мария). Но Хък си помисли, че не беше редно неговата лъвица с нейната свръхчувствителност и изострено обоняние да не усети едър, риж, не много прилично миришещ гигантопитек.

Тук имаше нещо гнило. Едва ли увлечението ѝ по осмото изкуство, заради което съпругата му отглеждаше вълшебни цветя-книги, беше притъпило чак толкова сетивата ѝ? По-скоро на Хък взе да му се привижда дългата ръка на баща му. Откакто изчезна от ковчега си преди петнайсетина лета, той не даваше никакви признаци на живот. Но и вулканите по стотина години си траят и после, хоп, по никое време изригват.

— А къде бях аз по това време? — попита Хък.

— В твоята любима изба, при твоето любимо *Pinot noir*. — Долови се ирония във френското произношение на дракона, че от известно време предпочитанията на Хък се бяха пренесли от *Cabernet Sauvignon* към *Pinot noir*. — Когато ти се появи при нас, рижата маймуна се беше изпарила. Но знаеш ли кое още не мога да проумея, Хък? — върна се към деловия тон чудовището. — Преди това ония глупак, VIP-ът, се приближи до рошавия питек с уртикарията и дори по едно време двамата взеха, че... преминаха един през друг, сякаш... — драконът се замисли как да обясни необичайното явление.

— Сякаш по едно и също време бяха в различни, паралелни пространства? — помогна му Хък.

— Точно така! Цар си. Сякаш бяха в паралелни пространства. Тази дума ми се губеше! Пппаралелни... Пппаралелни...

Изведнъж възторгът на дракона от словесното му попадение се изпари. Прозрял накъде отива работата, той се сниши до земята като сгъваема стълба, завря едната си глава в ухото на полегналия си създател и тревожно прошепна:

— Ама това да не е работа на баща ти, Хък? Да не би старият негодник да ни е проводил съгледвачи от Нищото, а?

— Едва ли родният ми баща е толкова далеч, Трифончо — промърмори сякаш на себе си Хък, умислен.

Неблагоразумното подмятане имаше магическо въздействие върху двуглавото чудовище. То съвсем се сплеска от неочаквания удар под кръста и почти се сля с тревата, като дори спря да се маже със своя въображаем крем против изгаряне на холографна кожа.

— Ти сигурен ли си? — глухо прозвуча гласът му сякаш изпод земята.

— Когато става дума за баща ми, човек не може да бъде сигурен в нищо. Я ме заведи там, където си видял Йерен, драконче! — благо

рече Хък. После се надигна и бодро добави: — И се стегни малко! Нищо страшно не е станало! Крайно време беше баща ми да си покаже носа. Обикновено много по-лоши неща се случват, когато се спотайва.

Поободрен, драконът вирна глави и поведе Хък към трапезарията. Плахите му надежди за безоблачно бъдеще обаче отлетяха в небитието в мига, в който прекрачиха прага. Холографното чудовище рязко се дръпна и залепна като плакат на стената. На мястото за почетния гост в далечния край на дългата маса седеше Йерен. Той явно ги очакваше.

И Хък го видя. Очевидно посланието беше за тях двамата. Останалите в къщата бяха лишени от височайшето благоволение.

— Виждаш ли го, Хък?

— Виждам го.

— Значи и ти си надарен — поуспокои се малко драконът, че няма халюцинации.

— По-скоро обременен — промърмори Хък на себе си, клатейки глава.

В това време в трапезарията влезе лъвицата и, без да обръща никакво внимание на неканения двуметров риж гигант, леко притеснено рече:

— Странна работа. Цяла сутрин не мога да открия близнаците. Къде ли не ги търсих. Сякаш вдън земя потънаха. А на теб, Трифончо, какво ти има, че си се свил така?

Холографният дракон чак се разтрепери от страх, но Хък му направи дискретен знак зад гърба да си затваря устите и успокои лъвицата:

— Не се безпокой! Ние с Трифон ще ги потърсим, мила. Мисля, че знам къде са.

В това време Йерен стана спокойно от масата, мина през Ана-Мария, заобиколи Хък и дракона, кимна им с глава да го последват и излезе на двора. Докато се разминаваха, Хък усети лек трепет във въздуха като от досег със статично електричество и някакъв дяволски гъдел. И Йерен не миришеше на диво животно, а на буря. Но Ана-Мария не усети дори тревогата във въздуха. Явно баща му беше извадил арсенал от чисто нови магии с генетични предпочитания.

Щом се отдалечиха от дома, драконът реши, че табуто да говори трябва вече да е паднало, и нервно възкликна:

— Сега я втасахме! Тази маймуна ни води някъде!

Хък, какво иска тоя ужасен тип от нас?!

— Ще видим. Да вървим! Не спирай! Човекът толкова любезно ни покани.

— Ама какъв човек е тази рижа маймуна с уртикарията, бе, Хък?! — възнеговува драконът.

— Имах предвид баща ми — рече Хък и холографното чудовище млъкна като зашлевано през устите.

2. ГОРСКАТА ДИАНА

Уж беше сутрин, а притъмня съвсем като през „Нощта на дългите ножове“. И замириса на смърт. Когато приближиха езерцето, Хък се убеди, че това не беше тяхната гора. С дракона и близнаците я бяха пребродили от край до край и познаваха едва ли не всеки храст и всяко стръкче тревичка в нея. А сега срещаха непознати, криви, та чак изкорубени до неузнаваемост дървета и някои напълно непознати по тия краища видове. Мярнаха дори мъхестошишарен бор и индийската смокиня — банян, — в която навремето Робинзон Крузо си построи къщата на необитаемия остров. А може би не гората, а времето не беше същото? Да не би пък, помисли си Хък, тяхната гора да е изглеждала така преди стотици години?

— Виж какво намерих, Хък! — подаде му драконът едно вълшебно цвете-книга. — Ана-Мария сигурно и представа си няма, че някой под носа ѝ развъжда контрабандно нашата стока! Ама че нагъл тип! Само на миля от дома ни!

Хък любопитно изгледа находката на холографното чудовище и щом позна книгата, смело помириса цветето.

На северния бряг на езерото, точно под отвесните скали, на които днес е кацнало селцето Неме, са се намирили свещената дъбрава и светилището на Немийската или Горската Диана... В свещената горичка растяло дърво, около което по всяко време на деня, а вероятно и до късна нощ, бродела мрачна фигура. С гол меч в ръка, човекът неспирно и напрегнато се озъртал, сякаш всеки миг очаквал да го нападне враг. Той бил жрец и убиец, а онзи, от когото се пазел, щял рано или късно да го убие и да заеме неговото място. Такъв бил законът на светилището. Кандидатът за жрец получавал тази длъжност само след като убие предшественика си и я запазвал, докато някой по-силен и по-хитър съперник не го заколи. Този висящ на косъм пост му носел титлата цар, но едва ли друга коронована глава е спала по-неспокойно или пък е била спохождана от толкова зловещи сънища. Защото година след година, лете и зиме, в хубаво и в

лошо време жрецът трябвало да бди за своя единствен пост и винаги, когато успявал да открадне по мъничко неспокоен сън, го правел с риск за живота си. Най-малкото невнимание, най-лекото отпускане на мускулите или спадане на бойното майсторство го поставяли в опасност. Посивелите коси можели да подпишат смъртната му присъда... Едва ли суровата и зловеща фигура е подхождала на мечтателната синева на италианското небе, на шарената сянка в лятната гора и сияещите на слънчевата светлина вълни. По-скоро си представяме сцената, както би я видял окъсниял пътник в една от онези диви есенни нощи, когато мъртвите листа са нападали като дебел килим, а ветровете сякаш пеят погребална песен за умиращата година. Мрачна картина с тъжен погребален съпровод — гората, настръхнала, черна и назъбена на фона на надвисналото и бурно небе, стенанието на вятъра в клоните, шумоленето на сбръчканите листа под краката, плискането на студената вода о брега. А на преден план, ту в полусветлината на отиващия си ден, ту в мрака броди мрачна фигура и на рамото ѝ проблясва стомана винаги, когато току-що изгрялата луна се покаже от скупчените облаци и надникне към него през сплетените клони.

Хък се огледа. Мрачната фигура с меча никаква не се виждаше. Пред тях беше пусто. Йерен мина в ариергарда. Беше се излегал лекомислено край един пън и вече не им обръщаше внимание. Явно беше изпълнил мисията си.

След краткия антракт бе настъпило второ действие. Ама че работа? Защо в текста на „Златната клонка“ имаше пропуски? Това бащина покана за дворецов преврат ли беше? Или височайшият му родител бе решил театрално да се самоубие, като използва сина си за машина? Хък най-много мразеше баща му нагло да го употребява като инструмент в интригите си. А го беше правил поне стотина пъти през последното хилядолетие.

— Хък, горски цар ли ще ставаш! — извади го драконът от унеса му и иронично подметна: — Е, по-добре цар на село, отколкото роб в града.

Чак сега Хък забеляза, че едната от главите на ухиленото чудовище си бе навряла носа в цветето иззад гърба му.

В Немийското светилище растяло дърво, от което не бивало да се чупи дори клонче. Това било разрешено само на избягал роб, стига,

разбира се, да успее да го направи. И онзи, който смогвал да откъсне клонче от дървото, добивал право да се срещне в единоборство с жреца и ако го убие, да властвува вместо него с титлата Горски цар...

— Искам да гледам свободен бой! — изрева драконът. — Супер турнир! До последната капка кръв. Хогбен срещу Хогбен! Бой до смърт за царската корона! Победителят взема всичко! Включително и принцесата!

— Млъкни, глупако! Не дърпай дявола за опашката! — срязва го Хък.

Ентусиазмът на чудовището секна и то гузно се заозърта. На Хък му стана жал за него.

— Помниш ли легендата за младия девствен и красив гръцки герой Иполит?...

— Дето римляните му викат Вирбий — прекъсна го драконът.

— ... който научил изкуството на лова от... — опита се да продължи Хък.

— ... който научил изкуството на лова от кентавърта Хирон — взе патетично да рецитира драконът като зубрач на училищно тържество — и прекарвал цялото си свободно време в зелената гора на лов за диви зверове заедно с девствената богиня на лова Артемида — гръцката Диана.

Когато навремето любовта към Церберина го връхлетя като гръм от ясно небе и за дълго време го остави бездиханен, за да вземе акъла на любимата, драконът научи наизуст всички древногръцки митове и сега при всеки удобен случай демонстрираше енциклопедичните си познания в тази област.

— Помни го кучето му с куче! — не се стърпя да го докачи Хък, но на тази тема драконът не можеше да бъде прекъснат.

— Горд с нейната божествена компания — малко по-изразително продължи чудовището, защото вече ставаше дума за поинтимни неща, — Иполит презрял любовта на жените и това му донесло нещастие. Защото засегнатата Афродита вдъхнала на мащехата му Федра любов към него, а когато той не отвърнал на порочните ѝ намеци, тя го наклеветила пред баща му Тезей.

Една бреза, огряна от луната, хвърляше стройна сянка досущ като гордата осанка на Джеймс Фрейзър и Хък неволно ѝ се поклони.

После кротко рече на двуглавото чудовище:

— Опичай си ума, драконче! Трябва да намерим дървото.

— Дървото на Диана ли? — грейна Тифон Велики.

— Да-да. Дървото на Горската Диана. Браво, момчето ми!

— На онази Диана, дето била царица на Горския цар, нали? — неуморно продължаваше холографното чудовище, надуло се тщеславно, че може да се мери със създателя си.

— Да, но...

— Знам-знам! — прекъсна го драконът. — Тук митът става малко перверзен, защото ако охраняването с цената на живота дърво е възплъщение на Диана, жреецът може да ѝ се покланял не просто като пред богиня, но и да я прегръщал като съпруга — изпъшка драконът, като се сети, че неговата съпруга е толкова далеч, чак в Библиотеката. — *Добре в епохата на Плиний един благороден римлянин именно така се обръщал към прекрасната бреза не в тази, а в друга свещена горичка на Диана по Албанските хълмове.* (По него време край Рим не можело да се разминеш от свещени горички! — добави от себе си драконът.) Той прегръщал и целувал брезата, лежал в нейната сянка и обливал с вино ствола ѝ. Този римлянин е приемал дървото за богиня... И кой знае какви други мръсотии е правел с брезичката мръсникът! — отново преиначи мита вече с язвителен тон двуглавото чудовище с благородното намерение да го обогати със спомените си за безбройните „медицински“ филми, които минаха през холографните му глави, докато седеше вързан за хранването си в Кавказките планини и несъзнателно разкодираще спътниковите порно канали.

— Изключи мръсното си подсъзнание, Трифоне, и търси дървото! — заплаши го с пръст Хък. — А знаят ли умните ти главички, че обичаят да се встъпва в брак с дървета и досега се практикува от много мъже и жени в Индия и други източни страни.

— Това го твърди твоят приятел Фрейзър, който като всеки истински англичанин е доста по-перверзен от мен! — не си остави магарето в калта холографното чудовище. — Но най-перверзна е оная източногерманка, дето навремето се омъжи за Берлинската стена. Тя... — тъкмо се намери да различи извратената източногерманка по Фройд, Юнг и техните последователи драконът, когато възкликна: — Ха, гледай, Хък, какво пише тук!

На една млада и стройна брезичка някой роб на баща му (а може би лично старият Хогбен, пришпорен от нагона?!) беше изрязал с джобно ножче досущ като на пейка в съветски парк за отдих и култура: „Ана-Мария“ и едно сърце, прободено от стрела.

— Мръсник! — мрачно рече Хък, като на свой ред си представи какви перверзии е вършил с клетата брезичка баща му. — Този път няма да ти се размине!

От години баща му не криеше, а напротив нагло демонстрираше своите сексуални попълзновения пред снаха си. Веднъж дори направи опит да я изнасили.

— Той иска да те ядоса, Хък! — най-неочаквано прояви здрав разум драконът. — Не се поддавай на провокациите му!

Явно продължителното общуване на холографното чудовище с лъвицата от Алдебаран беше пораздухало вятъра и понаместило чекмеджетата в главите му. Хък го погледна удивен. Драконът възмъжаваше.

— Като си толкова умен, я надигни чутурите си и ги използвай по предназначение да откриеш къде негодникът е скрил Златната клонка! — благо рече Хък, горд с творението си.

Драконът извиси могъщото си холографно тяло, протегна глави и изпъшка:

— Уф! Ама Златната клонка е пиринчена, бе, Хък! Даже не е варак! — установиха рентгеновите му очи от пръв поглед. — Баща ти е голям скръндза!

— Пинтия си е бил открай време. Нищо. Откъсни я!

— Аз да не съм освободен роб, бе, Хък! — поколеба се чудовището. — Да не вземе...

— Няма нищо страшно, щом е пиринчена, умнико!

— Вярно бе! — усети се холографното чудовище и тутакси гордо му връчи бронзовото копие, на което най-нагло се мъдреше надпис „Златна клонка“, та случайно познавачите да не вземат пренебрежително да подминат фалшификата и да развалят сценария.

— Е, купихме си билет за мача. Сега остана да разберем къде ще се състои — рече Хък и се озърна.

Като по поръчка иззад дърветата на сцената мълчаливо се появи нова тълпа снежни човеци. Похотливите южноамерикански оуахита много се зарадваха на Хък, защото навремето ги беше научил да ядат

паниран телешки език наред джунглата. Калифорнийският им събрат Бигфут обаче го изгледа изпод вежди, сякаш казваше: „Виж ме!“. Хък иронично се усмихна на режисьорското решение. Бигфут носеше на лицето си маската, с която през 1967 г. Хък беше изиграл неговата роля в документалния филм на Роджър Патерсън, дето трябваше да докаже на света, че въпросният Бигфут съществува. Истинското име на Бигфут беше Саскуоч. То пак означаваше Голям крак, ама на местното наречие. Проблемът беше, че Саскуоч страдаше от ужасна сценична треска. Камерата направо го парализираше и той категорично отказваше да се снима. Това не беше обикновен каприз на холивудска звезда, а генетична заложба. По-късно никой така и не успя да заснеме истинския Саскуоч даже в родната му Калифорния под носа на Холивуд. Тогава, по време на снимките през 1967 г. по поречието на Блъф Крийк в резервата Сикс Ривърс, Бигфут и неговият дубльор се сприятелиха и затова сега Хък му кимна почиттелно. Не така обаче посрещна митичната холивудска звезда холографното чудовище. То не прояви и капка почиттелност:

— А бе, Хък, какво става тук?! От тия снежни човеци днес няма отървяване! Ама че праволинеен гадняр се извъди баща ти! Тази навалица от снежни човеци вече ме потиска!

В небето блесна светкавица и гробната тишина в гората се разцепи от силна гръмотевица. Божественият гняв ги застигаше.

— Мери си приказките, Трифоне, да не се налага да събирам холографните ти карантии из горските дебри! По-кратко я карай! Ще дойде време да отмъстим за Ана-Мария. Да вървим!

И двамата тръгнаха подир тълпата от снежни човеци от двете Америки. Вървяха в индианска нишка, лениво следвани от Йерен. Скоро към тях се присъединиха още две васитри и едно диди. В злокобната нощ стълпотворението от актьори в поддържащите роли се увеличаваше.

3. СЪКРОВИЩЕТО НА КИД

Сигурно отстрани кавалкадата ни изглежда доста страховито, помисли си Хък. Всъщност снежните човеци не бяха чак такива караконджули. В тъмното обаче зверските физиономии и бабайтската походка на някои от тия рошави, но иначе кротки създания биха накарали мнозина с по-слаби сърца да се подмокрят. Страниците между дърветата крачеха под призрачната луна в пълна тишина като тълга обречени сенки от миналото. Гората беше онемяла и опустяла. И луната не беше помръднала на небето вече два часа.

Да, помисли си Хък, въпреки илюзията те не се движеха в просеката между дърветата, а във времето! Затова нямаше пладне, а сутринта преваля направо в нощ. Затова луната не мърдаше от мястото си. И затова наоколо нямаше жива душа. И листата на дърветата дори не потрепваха. Кавалкадата от призраци пътуваше назад във времето. Постановката беше толкова умела, че дори холографното чудовище си бе глътнало езиците и обречено крачеше с наведени глави като осъден на смърт по пътя към бесилото. Този път баща му беше надминал себе си.

Мислите на Хък изглежда стигнаха до режисьора, защото внезапно гората свърши и под изящните звуци на „Лунна светлина“ от Клод Дебюси тълпата от марионетки се озова на брега на притихнал океан, разсечен по средата от сияйна лунна пътека. Хък тутакси позна любимото си островче в залива Махоун, на четири мили срещу град Честър в канадската провинция Нова Скотия и само на някакви си 630 мили североизточно от Ню Йорк — градът, където на 23 май 1701 г. англичаните мърцина изядоха главата на капитан Кид.

— Хък, къде сме? — сепна се драконът.

— На Оук Айланд.

— Това островът на онзи пират ли е? — оживи се холографното чудовище и окончателно излезе от унеса си.

— Да. На капитан Кид.

— Значи сме на Острова на съкровищата! — гордо възвести новината на статистите Тифон Велики.

— Не. Островът на съкровищата е друг — опита се да охладителния ентузиазма му Хък.

— Глупости! — не се хвана на въдицата драконът. — На Острова на съкровищата всъщност няма никакви съкровища, а на този има!

— Така е — призна си Хък. — Но ние сме тръгнали да търсим близнаците, а не съкровища.

— Едното не пречи на другото — дълбокомислено отсече двуглавият дракон. — И двете са ценни и любими... неща на драконите.

Докато си говореха, двамата охлаждаха уморените си крака в прибой на брега на океана, защото и пътуването във времето може да предизвика мускулна треска, но снежните човеци неуморно продължиха към червения дъб с подкастрения клон, на който висеше стар корабен скрипец. Там, без да спират, те просто се вляха в прозрачната бригада от свои събратя, които мълчаливо отводняваха дълбоката шахта на Златния кладенец, където пиратът Кид беше скрил своите несметни богатства.

Сигурно беше нощта на пети срещу шести април 1804 г., помисли си Хък. Предишния ден след много копане на 27-ия метър съдбата най-сетне им се усмихна. Попаднаха на плосък камък с издълбана криптограма и решиха, че съкровището е наблизо. Следващата платформа в Златния кладенец се оказа от смърчови колове — новост, която съвсем им замая главите! Понеже се беше стъмнило, успяха само да опипат дъното с коловете и стана ясно, че са стигнали до нова преграда. Капнали от умора, заспаха и сънуваха какво има под нея. През нощта в шахтата обаче започна да се просмуква вода и на сутринта с ужас откриха, че кладенецът е наводнен до десетия метър.

— Хък, тия сомнамбули какво правят? — любопитства драконът, щом се приближиха до снежните човеци, дето се суетяха около водните помпи.

— Отводняват шахтата на Златния кладенец.

— На кой кладенец? — направи се, че не е чул драконът, та Хък да повтори думата „златния“, която галеше ушите му.

— Ама напразно се бъртят. Водата, дето пълни кладенеца... — Хък внимателно избягна думата „златния“, за да не разсейва чудовището. — Та тази вода идва от залива.

— И баща ти да не би да смята, че с тия помпи може да източи океана?!

— Затова казвам, че се бъртят напразно.

— Идиоти! — беше лаконичният коментар на дракона.

— След 56 години ще намеря сейфа със съкровището, но няма да посмея да го отворя — рече повече на себе си Хък.

— Каквооо?! — втрещи се драконът, сякаш някой беше откъснал под носа му бащиното наследство.

— Понеже ще стане ясно кой е писал пиесите на Шекспир, разбираш ли? — умислен рече Хък. После уточни: — Вътре бяха оригиналите на някои драми и на всичките комедии.

— А ти откъде знаеш? Нали не си отварял сейфа? — обиди се холографният дракон, че толкова наивно се опитват да го подхлъзнат.

— Таоа ми каза...

Чудовището млъкна. Единственият авторитет на този свят, който той безпрекословно признаваше, като изключим Ана-Мария, беше братът на стария Хогбен и чичо на Хък — шаманът Пакееее. Ненапразно него всички уважително го наричаха Таоа, което означаваше едновременно лечител, съдия, магьосник и учител. По едно време обаче драконът се усети, че нещо не е наред:

— А съкровището? Какво стана със съкровището?

— Ами това беше съкровището! — иронично се усмихна Хък.

— Глупости! Хората няма да ровят в продължение на триста години в земята и дори да се опитват да изчерпят с помпи океана за някакви ръкописи на някакъв англичанин, за когото даже не е сигурно дали изобщо е съществувал! Не ти вярвам! Казвай какво стана със съкровището!

— Всъщност имаше още два сандъка. Единият беше на баща ми, а другият се оказа чист камуфлаж за заблуда на мародерите. — Като истински артист Хък направи драматична пауза. — Той беше пълен с жълтици... — Трифон засия, но Хък сякаш го цапна с мокър парцал:

— През 1860 г. ги подхвърлих на търсачите на съкровището, за да спрат да копаят — небрежно подметна той и обърна гръб на дракона, за да не гледа потреса му.

Прибоят се беше усилил и бе изхвърлил на брега трупът на огромно животно.

— Това пък какво е? — изчезна усмивката на Хък и той отиде да разгледа останките на пясъка.

Драконът дотърча, застана до него и оклюма:

— Баща ти май не си поплюва, а, Хък? Ето че падна и първата жертва. Кой е този змей? Велик герой ли беше? Познаваш ли го?

— Това е Нхахатик IX — езерното чудовище от Острова на гърмящата змия. Беше ми приятел.

— И защо го е убил старият негодник? От злоба ли?

Или заради някоя мадама?

— Не го е убил. Нхахатик IX умря от естествена смърт в езерото Оканаган на 2 септември 1914 г. На другия ден откраднах останките му от залата за вивисекции в градската морга и го погребях както подобава, сиреч по местните индиански обичаи. Сега поради някаква все още неизвестна причина баща ми ми напомня това.

Внезапно Хък изсвири пронизително с пръсти и нададе бойния вик на индианците скитсуиш. Драконът подскочи, а няколко снежни човеци за миг спряха да се суетят около водните помпи и извърнаха глави към него. Хък им направи знак да дойдат насам. Щом съзряха трупа на Нхахатик IX, снежните човеци мълчаливо нарамиха останките и последваха Хък към секвоята в центъра на острова.

Хък разчерта с един кол достатъчно голям правоъгълник, та да побере тленните останки на неговия приятел, прати половината гробари да намерят лопати, а по-едрите снежни човеци с по-дългите нокти започнаха да ровят с ръце. Хък и драконът неволно взеха да пресмятат наум колко ли ще се проточи тази зловеща идилия по Дюрер, защото братовчедът на Неси Нхахатик IX си беше едричък дори и мъртъв, но един познат глас ги извади от унеса и мигом реши главоблъсканицата:

— Извинявам се, но какво става тук, момчета?

Ана-Мария внезапно изникна край тях с лопата в ръка.

— А ти откъде се взе? — уплаши се за нея Хък.

— Както си работих в градината, усетих смъртта да се прокрадва край мен. Замириса ми на смърт в собствената ми градина. Смъртта направо се отърка в мен. И после инстинктивно се озовах при вас. Къде сме и какво правите тук? — делово попита лъвицата.

Хък и драконът отговориха един през друг:

— В сценария на баща ми.

— По дирите на едно съкровище.

Лъвицата поклати прекрасната си зеленоока глава, повдигна вежди и като пренебрегна деловия си партньор, се обърна към съпруга си с леден тон:

— Да не би свекърът ми да е отвлякъл близнаците?

— Изглежда не харесва как ги възпитаваме. По-лошото е, че е сътворил нови магии с генетични предпочитания, така че ти изобщо да не усещаш машинациите му.

— Само ние с Хък ги усещаме — гордо се похвали холографното чудовище.

— Скъпото ми момче, надявам се, че при тези обстоятелства ще се държиш добре! — нервно го скастри лъвицата. — По-добре млъкни и остави родителите ти да се разберат! — После се обърна към Хък: — Не допусках, че може да стигне до там. Искрено се надявам генномодифицираните му магии да не са свършени, щом съм тук.

— А как се озова при нас?

— Още не знам как го направих. Струва ми се, че усетих смъртта и реагирах инстинктивно. Но следващия път няма да ме завари неподготвена. Бъди сигурен!

Докато зеленооката лъвица обещаваще черни дни за стария Хогбен се чу гръм. Ана-Мария изчезна, а Хък и драконът се озоваха в катакомбите на Париж.

4. СЪНОВИДЕНИЯТА НА ПОЕТА И ХАНА

— Хък, не намираш ли, че баща ти не проявява голямо въображение в аудио-визуалните ефекти?

— Млъкни, Трифоне! Остави ме да разбера къде сме и по кое време!

— Ако съдим по гадната миризма и тъпите надписи по стените, май този път са ни запокитили в Парижките катакомби — дълбокомислено рече драконът. — А ако вярвам на сърцето си (а аз нямам никакво основание да не му вярвам!), годината трябва да е 1836-а, защото вече трийсет години като някой граф Монте Кристо съм затворник в една пещера вдън горите тилилейски, пардон чеченски, изоставен от недобросъвестния си родител и захвърлен на произвола на съдбата...

— Ще престанеш ли най-сетне! — изрева Хък. — Писна ми от теб! Децата ми са отвлечени от откачения им дядо! Жена ми усеща смъртта да се отърква в нея! А ти ми се правиш на изоставено дете! Да, оставих те за малко сам, защото трябваше да ходя да воювам за свободата на Полша! — почти проплака Хък. — Но преди това изключих хранването ти и ако ти не се беше изхитрил по някакъв начин сам да го включиш, изобщо нямаше да усетиш кога са минали стотина години.

— Сто и деветдесет! — строго рече драконът. — Добре, засега ти прощавам. Но да знаеш, че внимателно следя поведението ти.

— Престани!

— Добре де... А какво ще правим тук, в тия скапани катакомби?

— Ще преведем и ще отпечатаме „Кратко изложение на Истории“ от Рашидеддин.

— Тоя пък кой е?! — възнегодува драконът. — Да не е оня Рашид, дето ми открадна шишчетата, които бях задигнал от пазара в Грозни през 1996 година?!

— Трифоне! Забрави ли коя година сме?! Млъкни и ме остави малко да помисля!

— Ще те оставя, ако преди това намериш нещо за ядене! — нацупи се вечно гладното холографно чудовище.

Хък невинно му подаде един умрял плъх, който преди малко беше настъпил.

— Пфу! — изпъшка едната глава на дракона, а другата, отвратена, се изплю и Трифон повече не обели дума за храна, но побърза да се заяде за друго: — А има ли „Обширно изложение на Истории“ от Рашидеддин?

— Не съм чувал...

— И какво толкова пише в това „Кратко изложение на Истории“?

— *На изток от Чжунду Кублай хан издигнал дворец по план, който видял насън и съхранил в паметта си.*

— И какво от това? Някакъв загубен хан построил на някакво още по-загубено място, дето ако го назовеш, ще ти се изкълчи езикът, някакъв загубен дворец, който му се присънил. С две думи — загубена работа!

— Боже, та ти си превъплътената мечта на баща ми! — наистина се ядоса Хък. — Ето в това той жадува да превърне всички хора! Във вечно гладни тъпанари, които мечтаят да се наплюскат, да се оригнат, да се чифтосат и да заспят.

Драконът го гледеше със зяпнали уста:

— Аз само се пошегувах, бе, Хък! — изхлипа той.

Сбръчкал вежди, неговият създател го изгледа укоризнено. После му дожаля за дракона и горчиво се усмихна:

— Това наше приключение взе да ме изнервя — призна си той.

— И изобщо не съм гладен, Хък! — трогна се от безмерната му милост чудовището. — Та ние само преди два часа закусвахме! Я кажи защо е толкова важно, че онзи хан е сънувал двореца преди да го построи?

— Защото след повече от петстотин години, в една прекрасна лятна нощ на английския поет Самюъл Тейлър Колридж му се присънила поема за същия мистериозен дворец на изток от Чжунду, който Кублай хан първо видял в съня си. А Колридж изобщо нямал представа, че това творение е вдъхновено от съновидение!

— Искаш да кажеш, че единият сънувал сън за съня на другия, ама двамата изобщо не се познавали! Така ли? — искрено се удиви чудовището.

— Този път улучи в десетката!

— Я повтори пак къде бил дворецът, та да го запомня!

— На изток от Чжунду. И други като тебе си изкълчват езика на персийското Чжунду, затова на Запад Чжунду е по-известен като Ксанаду.

— Така кажи, бе, човек! Ксанаду е много по-лесно за произнасяне. А хубава ли е поемата за двореца на изток от Ксанаду, Хък? — любопитства драконът.

— Не само моят велик приятел Борхес, но и мнозина мастити критици и до ден-днешен смятат съхранените стихове от съня на Колридж за най-съвършения образец на музиката на английския език.

— Не е ли малко странно да си говорите за поезия в тази клоака, момчета? — сепна ги ироничният глас на лъвицата и двамата подскочиха от изненада. — Само проверявам дали мога да се появявам, когато поискам, на сцената и кога уважаемият ми свекър ще ме усети. Засега моите магии изглежда работят по-добре от неговите.

Хък и драконът я гледаха като влюбени ученици. В потискащо гадния и мръсен тунел под Париж прекрасната зеленоока лъвица изглеждаше свежа, уверена и силна жена, готова на всичко да защити трите си деца и съпруга си.

— Какво сте ме зяпнали така? Скъпи, защо не споделиш с обичния ни син каква е причината Колридж да публикува само фрагменти от поемата? — саркастично попита може би най-страстната почитателка на поезията на Земята. — Синът ни вече е голямо момче и му е време да гледа филми за възрастни.

Хък се усмихна и, без да сваля очи от своята лъвица, взе да обяснява:

— Колридж всъщност публикува петдесет и няколко неравносрични стиха с изящна мелодичност за двореца на внука на Чингис хан. Но ми разказа, че в съня му стиховете били над триста! На сутринта той понечил да седне да ги запише, но не бил сам в леглото. А прелъстителната дама се събудила и докато я любел пет шести от стиховете изфирявали от главата му. Така е, когато човек си има работа с прелъстителни дами!

Хък поривисто грабна лъвицата и я целуна страстно в устата.

— Хей, по-полека! Чак плъховете ще се пукнат от смях, като ви гледат какви ги вършите! — завистливо ревна холографното чудовище.

— Добре, момчета! Сега ви оставям! — енергично рече лъвицата, когато Хък събра сили да се откъсне от нея. — Не трябва да прекалявам с магиите, че любимият ми свекър може да заподозре нещо. До скоро.

В мига, в който лъвицата изчезна, изчезнаха и катакомбите, но не и клоаките. В следващите няколко часа старият Хогбен ги наказва за нездравия им интерес към изящната словесност. Те газиха из калта в Европа с войниците на Наполеон, биха се с руснаците, освобождаваха Варшавското херцогство, после пак го загубиха. Но всичко, както му е редът, когато старият Хогбен командва парада, се случваше в обратен ред и следствието предхождаше причината на забързан каданс. Починаха си малко на кораба на Крузенщерн. Тежката морска служба все пак беше по-лека от войната. Там, на кораба „Надежда“, лъвицата ги намери отново.

— Стана по-трудно, скъпи. Баща ти ме усети и се опитва да ми попречи да ви придружавам и да се грижа за вас. Няколко пъти успя да ме върне от средата на пътя, но съумях да вникна в магиите му. Трябва да призная, че е сръчен. Наложил се да се потруди. Все пак не мога да си позволя да те оставя без надзор на Нуку Хива! — заклани му се тя с пръст. — Че току-виж си се хвърлил в обятията на Нуикаумеаматератавахине! Ако не ме лъже паметта, така се казваше омайната полинезийка от арабски произход, дете навремето ти бе взела ума?

— Хък, нима сега ще срещнем прекрасната Айша и ще гледаме най-великото шоу на всички времена „Хайредин побеждава ламята и спечелва сърцето на Айша ибна Абу Насър Ал-муминин“? — блеснаха очите на дракона.

Лъвицата помръкна. Споменът за Хубавата Елена, заради която навремето едва не избухна война на остров Нуку Хива, още беше жив:

— Не съм очаквала тъкмо ти да ми забиеш нож в гърба, синко!

— Ама аз не исках да кажа това! — завайка се холографното чудовище.

— Ясно! Работата се оказа по-сериозна, отколкото си мислех. Очевидно и някои други се нуждаят от надзор на Нуку Хива! — Сарказмът на лъвицата направо заискри и тя решително се изправи. — Наистина ще трябва да взема нещата в свои ръце!

Последва най-ужасният половин час в живота на Хък и дракона. Катафалката на времето полетя като бясна, теглена в различни посоки от два пощурели коня, които отгоре на всичко се блъскаха и се ритяха по кокалчетата. Те преминаха като фурии през Нуку Хива, препиха с вава, преядоха с пои-пои, зяпаха как туземците се любят и се млатят с кокосови орехи. И те ядоха много бой. После вихрено прекосиха чеченските чукари, където едва успяха да прочетат съобщението, че спектакълът „Хайредин побеждава ламята и спечелва сърцето на Айша ибна Абу Насър Ал-муминин“ се отлага поради заболяване на актрисата. Даваха „кучешката“ вахта на кораба на капитан Кук. Помагаха на туземците на някакъв остров да сготвят обяда си в един голям казан. Оказа се, че специалистът на деня е самият капитан Кук. Пак ядоха бой, защото отказаха да ядат човешко месо. Взеха три копейки на заем от Мендел Цукерман и после цял живот му ги връщаха, но така и не можаха да си изплатят заема. Сетне Хък първо възкръсна, а после умря за трети път, защото времето течеше обратно. Този път смъртта му беше нелепа. Хък се натресе на едно огледало в балната зала на дома Карлайл, докато свиреше на цигулка, възкачен върху току-що изобретените от него ролкови кьнки. Най-накрая изглежда лъвицата успя да надделее над стария Хогбен, защото лудият обратен ход на времето се забави и се озоваха в двора на Collegium maius — най-старата сграда на Ягелонския университет в Краков. Годината трябва да беше 1696-а, защото по това време Хък учеше там, така че обстановката му беше позната и много скъпа, но по друга причина.

5. ТЕРЕСА ЛЮДОВИКА

Другата причина се казваше Тереса Людовика. Тя беше последната (пета и незаконна) дъщеря на един от най-забележителните монарси на Жечпосполита Ян III Собиески, който щеше да умре след няколко месеца. Навремето баща ѝ я беше омъжил за дребен полски шляхтич и я беше скрил на брега на Висла в подножието на замъка Вавел, само на няколко крачки от университета. Прекрасната Тереса Людовика беше хазайка на младия студент от френската провинция.

По него време Хък беше влюбен в една състудентка, която вместо очи имаше двата прекрасни сини режещи диаманта, от които му се подкосяваха краката. Тя обаче се държеше надменно и не му даде възможност дори да я доближи. Всеки път, когато се разминаваха по коридорите, режещите диаманти просто го пронизваха. Ала Хък имаше чувството, че очите ѝ проникват в душата му, а огненият ѝ поглед изгаря тялото му. И той тутакси пожелаваше да ѝ бъде роб до сетния си дъх. Дълго време обаче не му позволяваха дори да бъде роб. Накрая той не издържа и смени робовладелеца. Хък уж на шега започна да утешава наранената си душа с прекрасната хазайка и се влюби.

Уютната къща на речния бряг предразполагаше към духовна близост. Любовта им пламна някак неусетно и за двамата, докато наемателят усъвършенстваше френския език на хазайката, за да понамали малко наема. Макар Тереса Людовика да бе двайсетина години по-възрастна (по това време Хък се правеше на 25-годишен), се оказа, че двамата харесват едни и същи поеми за смели и галантни рицари, обичат една и съща барокова музика, пият вино от едни и същи изби и дори любимите им ястия от френската кухня съвпадат. И, най-важното, беше им приятно да са заедно — толкова приятно, че двамата направо грейваха, когато се видят, та чак прислужниците взеха да ги говорят. Така Хък напълно забрави за своята състудентка. Нещата не се промениха дори когато тя показа, че вече е благосклонна да му

обърне внимание. Много по-зрялата хазайката беше станала пълен господар на чувствата му.

Скоро Хък установи, че Тереса Людовика е по-възрастният и малко по-уравновесен негов женски духовен близък. Близко една до друга, душите им звънтяха като родопски чанове, запокитени в безмълвните поли на Пиренеите. Когато разговаряше с нея, Хък все едно говореше със себе си. Той можеше с часове да я гледа как се храни, как свири на клавесин, как се разхожда край Висла. А зелените ѝ очите и красивата ѝ усмивка направо го подлудяваха. Ненапрасно, когато след няколко века проглуши ушите на Джеръм Селинджър с описанията на Тереса Людовика, големият майстор не издържа и написа „Идеален ден за лов на рибка-бананка“, „По-горе билото, майстори!“ и останалите страхотни разкази в сборника „Устата ми хубава, очите ми зелени“.

От унеса му го извади Ана-Мария.

— Много си се размечтал, съпруже мой! — скара му се лъвицата уж на шега, но в гласа ѝ се долавяше някакво напрежение. — Почивате ли си, скъпи мои? Сигурно моят свекър ви е разтърсил душите до краен предел. Борбата с него наистина беше епична, докато го обузда. Той много държеше бързо да ви доведе тук. Надявам се, че сега ще разберем защо беше толкова настоятелен.

Думите ѝ прозвучаха като любезна покана за чай към стария Хогбен, защото той най-сетне благоволи лично да се появи в двора на Ягелонския университет. Беше си придал вид на достолепен източен владетел. Само студентите му безизразни очи разваляха сполучливата дегизировка. Последва кратък екзерсис, на който Хък и дракона станаха неми свидетели. Внезапно лъвицата прие котешкия си облик от Алдебаран. Двамата противници вихрено се завъртяха в кръг. Лъвицата очевидно беше по-пъргава. Тя успя първа да заеме бойна стойка, хвърли се с лъвски скок върху плячката си, премина през стария сатир, тупна на земята и отново прие женския си облик.

Пат. Схватка не можеше да има. Противниците бяха в паралелни пространства. Сили щяха да премерят само умовете и магиите им.

— Много бих желал да покажа на моята прелестна снаха една малко известна страна от живота на любимия ми син през XVII век — мазно рече старият Хогбен. — Ще позволите ли, прелъстителна госпожо?

И без да дочака отговора на риторичния си въпрос, баща му започна представлението.

Хък и Тереса Людовика вечеряха в нейния дом в двата края на дълга маса. Те естествено разговаряха на френски и леко преиграваха във флирта, както беше обичаят на повечето европейски аристократи през тази епоха.

— *Боже, колко сте хубава днес! Променили сте прическата си? Дори светлината я харесва. Как си играят бликовете с косите ви! Не мога да откъсна очи от вас! Защо сте се родили толкова рано, приятелко? Защо не ме почакахте?*

— *Не аз съм се родила рано, приятелю мой — съвсем леко порумениях бузите на Тереса Людовика от комплимента, — а вие се появихте в Краков твърде късно... Твърде, твърде късно...*

— *Никога не е късно...*

— *Късно е, приятелю. Много е късно — поклати глава Тереса Людовика и горчиво се усмихна. — Аз съм омъжена и по Божия закон принадлежа на друг.*

— *Само по закон. Но аз знам, че ме обичате.*

Сцената изчезна, сякаш токът спря и 3D-прожекцията на филма в стила *cinéma vérité* прекъсна.

— Да продължавам ли, мила снахо? Или сценката беше достатъчно красноречива да разкрие моралния облик на изпечения любовчия, за когото си се омъжила?

— Скъпи ми съпруже, защо никога не си споменавал за тази жена? — не обърна внимание на стария Хогбен лъвицата. — Ти си ми разказвал на дълго и на широко за двеста и четири свои любовници, но никога не си отронвал и дума за нея!

— Защото никога не съм я докосвал. Тя никога не ми е била любовница. Само веднъж несръчно я погалих по косите и... веднъж ръцете ни случайно се срещнаха, докато и подавах чаша вино, но от този досег сякаш ток премина през мен. Едва не припаднах. От тогава започнах да се влача по корем подир нея като отритнато пале и да скимтя за ласка, но тя така и не ме дари с нея.

— Как се казва тази жена, която никога не си докосвал, но споменът за нея предизвиква късо съединение в душата ти, съпруже мой? — изкриви се от мъка лицето на зеленооката лъвица.

— Тереса Людовика.

Режисьорът не издържа и докато драконът още пресмяташе на колко години от живота на неговия създател се пада по една любовница, Старият Хогбен отново пусна филма.

— *Изпитвам неустово желание да ви докосна, приятелко! — очите на Хък излъчваха пареща болка.*

— *Надявах се никога да не го кажете — трепна Тереса Людовика и лицето ѝ се сгърчи от налегналата я тъга. — Не ме гледайте така! Не мога да го понеса.*

— *Защо никога не я целунах даже?! — помисли си Хък.*

— *Защото много си я обичал... — прочете мислите му лъвицата, която отдавна се беше настанила в главата на объркания си съпруг.*

— *Толкова ли е греховно да изпитвам потребност от чисто човешка близост, приятелко? Нима любовта може да бъде грях! Та нали Бог ни е създал да даряваме с любов света около нас?*

— *Да, но в този живот аз принадлежа на друг. И съм се зарекла никога да не му изневеря! — появи се влага в очите на Тереса Людовика. — В следващия живот бъдете така добър да се появите навреме, приятелю! Аз ще ви чакам. Обещавам.*

— *Къде ще ме чакате, приятелко? Светът е голям, но обещавам да го преброя...*

И кой знае докъде щеше да стигне този път интригата на стария Хогбен, ако холографното чудовище не беше прекъснало откровенията на героите тъкмо преди публиката да се разплаче. То беше издебнало врага в гръб и скочи върху него. Разбира се, и този път от нападението нищо не излезе. Драконът премина през стария Хогбен и се просна по корем на плочките в двора на Ягелонския университет. Чудовището тутакси пъргаво скочи, ала по лицата му беше изписано изумление и то не беше от лошото падане.

— *Хък, какво стана с Тереса Людовика след това? — едната глава на дракона внимателно следеше Хък, а другата бе вперила безумен поглед в Ана-Мария.*

— *Скоро след този разговор баща ѝ почина и в суматохата около погребението на полския крал внезапно тя изчезна. Сякаш се изпари. Цяла година я търсих. Къде ли не. Обиколих всички манастири, посетих и най-далечните ѝ роднини. Но от нея нямаше и помен — в гласа на Хък имаше много мъка. — След години, когато синът ѝ*

порасна, отново тръгнахме да я дирим, но така и не попаднахме дори на най-малката следа.

— Никакъв шанс не сте имали да я намерите. Баща ти я запокитил вдън земя или по-точно вдън небе! — възкликна драконът, потресен от драмата на създателя си.

Настана мъртва тишина. Толкова мъртва, че можеше да се реже с нож и пак нищо нямаше да я накърни. Най-сетне Хък събра кураж и попита:

— Какво искаш да кажеш?

— Ами... искам да кажа — драматично позабави отговора чудовището, в търсене на по-голям ефект, — че докато преминавах през него..., не знам как стана, ама прочетох мислите на многоуважаемия ти баща. И според тези зловни мисли на гадния перверзник — взе да се извисява гласът на възмутеното чудовище, което бе толкова потресено от наглостта на стария Хогбен, че изведнъж демонстрира небивала храброст — навремето той запокитил прекрасната Тереса Людовика в безкрайната рижокафеникава полупустиня на една равна като тепсия планета от системата на Алдебаран, където — гласът на дракона се извиси до фалцет — в най-лошия случай щяла да се прероди в ужасно страхлив и лъжлив хуманоид, който по цял ден играе на карти, а при повечко късмет след време можела да се превърне в патологично честна и смела зеленоока лъвица — професионален ловец на лъжци — добави от себе си драконът.

— Ти знаеше ли? — рязко извърна глава Хък към Ана-Мария и тутакси си спомни как навремето зеленооката, рижа, изяцна, гъвкава, 120-килограмова лъвица внезапно се материализира върху предната броня на танка му в Нагорни Карабах, готова в първия миг да му прегризе гърлото за стар, забравен дълг, а в следващия миг му предложи да се оженят.

— Не. Но винаги съм подозирала, че любовта ми към теб има много по-дълбоки корени — благо рече Ана-Мария. — Благодаря ти, момчето ми! — обърна се тя към холографното чудовище, прикани го с пръст да се наведе и ритуално разцелува една след друга и двете му глави.

В това време драматургът побърза да изчезне, възмутен от пълния провал на грижливо подготвеното представление още на

премиерата.

6. WC-ТО НА СЪР ДЖОН ХАРИНГТЪН

Следващите часове преминаха твърде спокойно, сякаш във Вселената се беше възцарил световен мир. Изтощени от дуела с магиите, лъвицата и баща му явно се дебнеха какъв ще е следващият номер на противника, защото никой не ги посети. Оставиха ги кротко да пребродят Азия надлъж и нашир, предвождани от отец Жербийон от Христовото войнство. Откриха останките от двореца на Кублай хан край Ксанаду, дето толкова обичаше да се появява в сънищата на разни хора по различно време. После се върнаха в Европа, за да отплават с Хенри Хъдзън да търсят Северозападния път до Индия. Всички знаеха по-прекия път по суша, ама турците го бяха запречили.

Взеха да свикват със скитническия живот и дори се забавляваха. Започнаха да възвръщат и физическата си форма. Тлъстинките, понатрупани от спокойния живот в Плодовитата пустота, се стопиха. Хък се притесняваше само за едно. Не можеше да разбере защо не го гложди мисълта за съдбата на близнаците. Някак инстинктивно усещаше, че с тях всичко е наред. Макар че плаваха край бреговете на Канада, имаше чувството, че е оставил децата в сигурни ръце и е заминал на лятна ваканция в тропиците. Дали чичо му имаше пръст в тая работа или тираничният му баща нарочно им приспиваше вниманието.

Както добре е известно от историята, не можаха да намерят Северозападния път за Индия и се върнаха в Лондон. Там ги чакаше писмо с покана да посетят графство Съмърсет.

— Хък, какво иска този префърцунен сър Джон? — попита драконът, докато разглеждаше поканата — изящен образец на английската традиция в типографията.

— Да се похвали — разсеяно отвърна Хък.

— И с какво толкова се натиска да се похвали префърцуненият сър Джон? — не го остави на мира холографното чудовище, пренебрежително размахвайки поканата като ветрило.

— Че е изобретил тоалетното казанче! — подметна Хък.

— Хайде, стига, бе! — искрено се изуми драконът. — Този префърцунен тип ли е измислил оная простотия, дето непрекъснато се разваля?

— Капризното казанче взе да се поврежда в по-късни времена в източния край на континента. А тук, на Запад, то още не е прокапало, защото сър Джон Харингтън току-що го е изобретил.

— Хък, ти имаш ли пръст в тая работа? — хитро светнаха очите на чудовището и то запокити поканата на писалището.

— Малко — скромно рече Хък.

— Така си и мислех! — констатира драконът.

— Всъщност първите тоалетни с течаща вода са се появили в Мохенджо-Даро на река Инд дваисет и шест века преди Христа! — започна лекцията с тон на млад учител, който за първи път преподава на първолаци, Хък.

— Хайде, стига, бе! — глътна си езика едната глава на дракона.

— Англичаните обаче претендират, че петстотин години по-рано, още по времето на неолита, течаща вода е отмивала екскрементите на жителите на Оркнейските острови в техните жилища. Но според специалистите на континента местните жители не са си построили тоалетни в къщите, а са направили землянките си в тоалетните.

— Хайде, стига, бе! — глътна си езика и другата глава на дракона.

— Днес си като развалена грамофонна плоча, Трифоне! — весело подметна Хък, доволен, че драконът вече не скучае. — По-късно тоалетни с течаща вода ползвали хората в Кносос на остров Крит, в Акротири, та даже и на остров Бахрейн. Да не говорим за нобилите в Римската империя и дори за простолюдието в Арабския свят след Христа.

— С други думи англичаните са изобретили водния клозет последни! — саркастично констатира драконът и презрително чукна с два пръста поканата на бюрото.

— Има нещо такова! Само че, който пише историята, той изтъква себе си, нали знаеш!

— И как префърцуненият сър Джон се изхитри да измисли казанчето? — любопитства чудовището.

— Изобщо не е префърцунен човекът! Престани да го обиждаш! И ти ако имаш девет деца, кой знае какви чудесии ще измисляш по цял

ден. Отгоре на всичко сър Джон е кръстник на кралица Елизабет. От време на време височайшата дама посещава къщата им в Келстън и човекът един ден ми се оплака, че се чуди как да отстрани ужасната миризма на единайсет осрани дупета. Според по-сетнешните критерии за цивилизованост в къщата би трябвало да има поне единайсет бани и тоалетни, а те имат една миризлива дупка, та се наложи да му подхвърля една-две идеи, които уж са му хрумнали на него, ама ги е забравил. Той сам не се сещаше, защото е писател. А в книгите хората не ходят до тоалетната — усмихна се Хък, като си спомни за електронното копие на есето на Патрик Зюскинд „*За любовта и смъртта*“, което Ана-Мария наскоро му подари, защото оригиналът беше останал в библиотеката им на Земята. — Та сега затова ни кани човекът. Да демонстрира техническия си гений и да направи генерална репетиция за посещението на английската кралица.

— Значи Тифон Велики може да се срещне с кралицата?! — наду се като пуяк драконът и отново грабна поканата от сър Джон.

— Едва ли. Протоколът не предвижда чужди хора, дори да са важни особи като някои холографни дракони. Срещите на семейство Харингтън и кралицата са конфиденциални.

— Знаех си аз, че е скапан тоя Харингтън! — клюмнаха разочаровано главите на дракона и той отново гневно запокити височайшето приглашение.

Хък благо му се скара:

— Не е скапан. Престани! Казах ти, че човекът е писател. Написал е *Метаморфозата на Аякс*.

— Да, ама в наше време никой не си спомня за *Метаморфозата на Аякс*, а като чуят името на сър Джон Харингтън, всички си представят тъпата му вечно разваляща се машинария за чистене на лайна.

— Не си прав! Ще те заведе в Бъкингамския дворец, за да видиш и най-вече да помиришеш каква смрад е там в края на XVI век! Всеки ден велможите изливат тонове парфюми върху себе си, по ъглите и по тъмните места в страничните коридори, за да потиснат ужасната воня. А след няколко месеца сър Джон ще съгради първите тоалетни в кралските покои и, както обича да казва Ана-Мария, най-сетне и англичаните ще се присъединят към древните цивилизовани народи.

Явно зловонията му дойдоха много и драконът реши рязко да смени темата. Той подхвана отново любимата му в последно време история за Тереса Людовика и лъвицата:

— Хък, а защо не помним предишните си животи, когато се прераждаме?

— Може би е защитна реакция на организма ни. Повечето хора не биха издържали на този товар. Даже в един живот да си бил мъдрец като Мавляна Джалал ал-Дин Руми или Таоа, ако в следващия живот си бил Берия или Менгеле, а в по-следващия — бостънският удушвач, товарът става непоносим.

— Аз пък не мога да си представя Ана-Мария да е била лош човек в някой предишен живот — замислено рече холографното чудовище.

— И аз — призна си Хък. — Но това не значи, че не е била. Затова е по-добре да не знаем. Нали помниш, че имах много приятели, на които любимата максима беше: *„Прави от злото добро...“*

— *... защото доброто няма от какво друго да се прави“* — довърши мисълта му драконът.

— Затова сега се пригответе да тръгваме към графство Съмърсет, че дълъг път ни чака, приятелю. А по пътя ти обещавам добре да си похапнем, та да има после смисъл тържествено да дръпнем водата!

7. DE L'INFINITO UNIVERSO ET MONDI

— Закъде пътува милейди? — любезно се обърна Хък към спътничката им в претъпкания дилижанс.

Голямата транспортна новост в Англия през XVI век жално проскърцваше и толкова застрашително се клатеше на завоите, че пътниците в дилижанса едва не падаха един връз друг. Добре че нагъчканите в тясното пространство не усещаха холографното чудовище, защото тогава вътре щеше да стане нетърпимо като в сталинска душегубка. А в това време горкият дракон се пръскаше от яд, че не може да се намеси в разговора с нафуканата англичанка.

— Как закъде? За Оксфорд, разбира се! Господинът да не е сбъркал дилижанса? — след минута отвърна строгата дама, като използва един по-дълъг равен участък от пътя, за да отговори с подобаващо достойнство при тези необичайни обстоятелства.

Човек предполага, а старият Хогбен разполага. Уж тръгнаха за Келстън в графство Съмърсет, а ето че баща му ги запокити в Оксфорд. Никак не беше удобно Хък да пита дамата коя е годината. Този въпрос щеше да прозвучи твърде скандално дори в английски дилижанс. Едно е риторично да се поинтересуваш накъде се е запътила някоя дама, а друго е да не знаеш през коя година си я заговорил.

Хък се замисли каква важна случка бе преживял в Оксфорд към края на XVI век и реши да провери догадката си по заобиколен път:

— Да не би дълбокоуважаемата милейди да се кани да посети лекцията на онзи ужасен италианец — Филипо или май се казваше Джордано Бруно от Нола в *Lincoln College*?

— Опазил ме бог! Не ми говорете за този нечестивец! Съпругът ми е ректор на *Lincoln College*, та отивам за официалния прием! — изпъчи се гордо ректоршата.

Значи годината беше 1583-та. Джордано Бруно дойде в Оксфорд през пролетта. Хък надникна през остъклената врата на дилижанса. Ама английската пролет беше такава, че ако човек не знаеше, че е

настъпила, се чудеше лято ли е, зима ли е или вече е дошла есента. Почти винаги валеше, както сега.

Старият Хогбен пришпори конете и бързо-бързо пристигнаха в Оксфорд. Оказа се, че аудиторията изобщо не може да побере всички желаещи да чуят какво има да им каже най-големият еретик на своето време. Затова преди лекцията Бруно от Нола щеше да се срещне с любопитното множество във вътрешния двор на *Lincoln College*. Само трябваше да изчакат дъждът да понамалее.

Хък и драконът хапнаха в съседната гостилница и взеха акъла на кръчмаря, защото той не виждаше холографното чудовище и си помисли, че Хък сам погълна огромната камара храна. Все пак накрая остана доволен, защото Хък му внуши, че му оставя солиден бакшиш.

Когато се върнаха в двора на *Lincoln College*, дъждът беше спрял и трима английски джентълмени от висшите научни среди в Оксфорд разговаряха с госта от Нола пред тълпа от студенти, църковни дейци и преподаватели.

— *Възможно ли е Вселената да е безкрайна, г-н Бруно?*

— *А възможно ли е Вселената да е крайна, сър?*

— *Мислите ли, че тази безкрайност може да се докаже, господине?*

— *А вие как ще докажете, че Вселената е крайна, сър?*

— *Докъде се простира Вселената, господине?*

— *А как изглежда нейният край, сър?...*

Настана суматоха. Университетските мъдреци взеха да се надвикват. В двора на престижния оксфордски колеж се вдигна невъобразим шум. Зрителите от по-задните редове вече нищо не чуваха. Квестори се опитаха да успокоят страстите. По някое време гласът на оратора отново проби шумотевещата.

— *... В безкрайното пространство може да има безкрайни светове, подобни на нашия, или с други думи, Вселената съдържа много тела, подобни на нашето слънце, които наричаме звезди...*

Този път реакцията на ортодоксалните църковни дейци беше убийствена — те освиркаха Ноланеца с пръсти.

— *... На нас ни се струва, че нашата Земя се намира в центъра на Вселената и тя, и само тя, е неподвижна, а всичко останало се върти около нея. Но същото им се струва и на онези, които живеят на Луната, и на другите земи около другите звезди и слънца, които се*

намират в същото това пространство. Затова трябва да приемем, че има още безброй слънца, много от които ние виждаме като малки тела; някои от тях може да ни се струват малки звезди, макар те в действителност да са много по-големи от онези, които ни се струват големи. Около тези слънца могат да се въртят земи, които имат по-голяма или по-малка маса от нашата Земя...

Публиката отново избухна от възмущение.

— Хък, тези хора май не вярват, че Земята е кръгла и се върти.

— Не забравяй, че сме в XVII век, Трифоне! Повечето хора все още са доста ограничени. А колкото по-ограничен е един човек, толкова по-убеден е, че той и само той е пътят на света и всичко се върти около него. Мнозина тук са готови да се закълнат, че Земята е плоска като тепсия и като стигнеш до нейния край, ако не внимаваш, ще паднеш от ръба в Нищото.

— ... Нищото не е нещо, което е просто нищо...

При тези думи на италианеца тълпата побесня.

— ... Сред безбройните звезди съществуват много други луни, много други земни кълба, много други светове, подобни на нашия, и на техните жители им се струва, че нашата Земя се върти около тях, точно както на нас ни се струва, че техните светове се въртят около нашата Земя...

Множеството на двора се взриви.

— Не това, че Земята се върти, а твърдението, че Вселената е пълна с извънземни, ще му изяде главата след седемнайсет години — обясни Хък на дракона, защо публиката вилнее. — Тъкмо заради тези думи глупаците ще го изгорят на кладата.

— Хък, да взема да им се покажа, че най-сетне да млъкнат тия глупаци! Нищо не чувам от тях! — намръщи се натъженото чудовище. — А италианецът говори толкова сладко за безкрайността, та даже спомена и Нищото.

— Ти не си извънземен, Трифоне. Къде се пъхаш между шамарите?

— Да извикаме тогава Ана-Мария! — не се предаде драконът.

— Тя по може да мине за гост от друга планета, ама както стана ясно наскоро и лъвицата само се е маскирала като извънземна. Тия мъже тук са сериозни учени — насмешливо посочи Хък старците, дето се бяха хванали за косите — и сигурно бързо ще я разобличат.

... Всяка от тези звезди или тези светове се върти около собствен център и той изглежда на обитателите им твърд и устойчив, около който се въртят всички звезди, като около център на Вселената. Така че няма само един свят, само една Земя, само едно Слънце; има толкова светове колкото светила виждаме около нас...

Тълпата на двора взе да скандира:

— Атеист! Еретик! Богохулник!

— *... Противоречи на разума и никой бистър ум не може да си представи, че всички тези безброй светове, които са точно толкова великолепни като нашия или дори още по-прекрасни, са лишени от обитатели, подобни на нас или още по-добри...*

Следващите думи бяха заглушени от мощен възглас: „Уууу!“ и скандирания: „Еретик!“ Последното, което чуа, беше:

— *... които изглеждат също като нас, имат същите преимущества, сили и действия като нашите...*

После от небето рукна дъжд като из ведро и разгневената тълпа се разпръсна. Хък и драконът тъкмо се накуаниха да влязат в *Lincoln College*, за да чуят лекцията на големия философ, ала старият Хогбен имаше други планове и ги запрати на някакво угощение. Драконът се зарадва, макар че бяха яли на корем преди по-малко от час.

8. ВЪЗЕЛЪТ НА ВРЕМЕТО

Гостите бяха наредени от едната страна на дългата маса и оживено разговаряха досущ като в картината „Тайната вечеря“, която Леонардо да Винчи беше нарисувал преди половин век в столовата на манастира *Santa Maria delle Grazie* в Милано. Сега обаче бяха в Лион. В средата на масата, на мястото на Исус, седеше домакинът — Жак д'Албон дьо Сент Андре, маркиз дьо Фронсак — който виртуозно съвместяваше многобройните си длъжности, сред които изпъкваша маршал на Франция, управител на Лион и посланик в Англия. До него се кипреше почетният гост, гвоздеят на вечерта, човекът който току-що се бе върнал от дълго пътуване в Италия, за да стане притча во язицах във висшето френско общество, новият любимец на светските дами, най-видният астролог и прорицател на всички времена Мишел дьо Нострадамус.

Тъкмо бяха седнали на масата, още не бяха си изпили аперитива, а почетният гост вече ужасно дразнеше домакина. Дори можеше да се каже, че направо бъркаше в червата му. За да го уязви и да му натрие носа пред дамите, домакинът любезно предложи:

— Драги ми господин дьо Нострадам, защо не оправдаете славата си, като направите едно пророчество за тази вечер. Нещо, което да видим с очите си и след години да разказваме на внуците си.

Домакинът упорито наричаше прорицателя Нострадам вместо Нострадамус, отказвайки да приеме латинизирането на родовото име, което беше белег, че носителят му има докторска степен. Нострадамус откликна незабавно, сякаш се беше подготвил предварително:

— Вие имате две угоени прасета, нали така драги маркизе?

— Точно така. Едно бяло и едно черно.

— Да знаете, че бялото прасе ще го изяде вълк, а черното ще ни го приготвят скоро за вечеря — тържествено предсказа великият прорицател и доволен огледа публиката, която взе да ръкопляска.

Домакинът тутакси извика главния си иконом и му нареди незабавно да заколят бялото прасе за вечеря.

— Запомни ли? Бялото, а не черното!

— Преди малко видях великият ясновидец да разговаря с готвача, така че не те съветвам да залагаш на домакина — прошепна Хък на дракона.

Разговорът се отмести към италианското пътешествие на почетния гост, по време на което той предсказа на младия монах Феличе Перети ди Монталто, че ще става папа. Някои дори започнаха да се обзалагат.

— Да не заложиш на грешния кон — пошегува се Хък, защото никой не виждаше дракона, пък и нещастникът беше беден като църковна мишка. — През 1585 г. Феличе наистина стана папа под името Сикст V.

Драконът тръсна глава, защото мразеше да го поучават как да си харчи парите, които нямаше.

— Хък, а защо каплите на този велосипед са срязани на осем места? — посочи той герба, извезан на мантията на Нострадамус, докато внимателно изучаваше гостите.

— Велосипедът още не е измислен, Трифоне. Това е семейният герб на Нострадам. Както виждаш, освен двете колелета с по осем спици на него има и две глави на черни орли.

— Да, ама каплите на колелетата са срязани.

— Така е. Веднъж и аз го питах. А той смотолевя нещо. Изглежда и Мишел не знае. Разбрах само, че той е наследил герба от дядо си, който бил евреин, но преди сто години приел римокатолическата вяра. Така че няма да се учудя, ако в края на краищата се окаже, че тази работа има нещо общо с Кабала.

— Хък, а защо там, в края на масата, един, който толкова прилича на теб, те гледа така изпитателно?

— Защото това съм аз от друг живот.

— Пак ли?! Това да не е Арчи? — оживи се драконът.

— Не. Не е Арчи. Когато умрях за втори път в обителта на Свети Иван Рилски през 1143 г., баща ми не изчака да ме погребат, а побърза да ме възкреси. Оказа се обаче, че не съм умрял съвсем. Един монах ме съживил с билки. И така благодарение на хомеопатията станахме двама. След време онзи, другият, тръгнал по гайдата на катарите и така се озовал във Франция. За първи път се срещнахме преди пет-шест години. Той работеше като помощник-аптекарь при Нострадамус.

Тогава им отворих очите как да правят „розовото“ хапче срещу чума. Ама те, разбира се, объркаха рецептата. Понякога се срамувам от себе си.

— А този Нострадам ти ли го научи да предсказва бъдещето?

— Не точно аз, а двойникът ми, който се подвизаваше под името Жан-Ами дьо Шавини. Работата е там, че имах глупостта да разкажа на този високомерен тип от кое време идвам и какво се е случило от неговото време до моето.

— Луд човек!

— Затова предсказанията на Нострадамус стигат до 2243 г. и там просто секват като пресъхнала река. Точно от тази година се върнах назад във времето да му стана секретар и да редактирам малко писанията му, че ме беше срам какви ги беше надробил двойникът ми с неговия преразказ на бъдещето. Трябваше малко да доближа предсказанията до действителността, за да не излагам фамилията.

— От лудото ви търчане насам-натам във времето направо сте го вързали на възел!

— Така е. Ама имаше полза. Открих, че Нострадамус е преписал почти целия сборник *Mirabilis Liber qui prophetias revelationesque, necnon res mirandas, preteritas, presentes et futuras, aperte demonstrat...* и така нататък. Използвал е френското издание на тази прекрасна книга от 1522 г., защото е много рядко и трудно се намира. А то включва предсказанията на такива корифеи, като почнеш от сириецца Псевдо-Методий, живял през VII век, и минеш през Джоакино от Фиоре, Св. Каталдо от Таранто и още дузина надарени прорицатели, та стигнеш чак до Джеронимо от Ферара, дето в края на XV век му викаха Савонарола. А пък теорията за планетарните епохи се оказва, че господинът най-нагло е заимствал от трактата на Ришар Руса *Livre de l'estat et mutations des temps*, на който уж беше таен рецензент.

В това време слугите тържествено внесоха печеното прасе с резен лимон в устата.

— Искрено съжалявам, г-н дьо Нострадам, но този път не познахте! Ще се наложи да си хапнем бялото прасе! — гръмко възвести домакинът.

— Не съм сигурен, уважаеми маркизе! — загадъчно отвърна прорицателят.

— Как?! Нима се съмнявате, че моята прислуга не изпълнява безпрекословно заповедите ми?! — изуми се от нахалството на почетния си гост маркиз дьо Фронсак.

— Убеден съм, че са били принудени от форсмажорни обстоятелства — витиевато се измъкна великият предсказател.

— Изключено! — възнегодува домакинът.

— Нека проверим — кротко рече Нострадамус и доволен се облегна на стола.

— Доведете веднага главния готвач! — властно нареди маркизът.

След малко горкият човечец влезе разтреперан, поклони се ниско и не се изправи. Огромното му бяло боне така и си остана забито в пода.

— Кое прасе стотви, нещастнико?! — гръмогласно попита господарят му и доволен огледа гостите в очакване на правилния отговор.

— Чччерното... — изпелтечи готвачът и потръпна, сякаш го налагаха с бич.

— Каквооо?! — изуми се маркизът.

Настана неловка тишина. Накрая главният иконом събра кураж да обясни какво става, като се кланяше като метроном:

— Оказа се, че снощи вълк е изял бялото прасе, Ваше превъзходителство. Така се наложи с мое разрешение, готвачът да стотви черното, като го замаскира малко със сметана, за да не останат гостите без вечеря.

Публиката влюбено впери очи във великия прорицател и взе да ръкопляска. После за ужас на вечно гладния дракон печеното прасе изчезна от полезрението им барабар с публиката, която си точеше зъбите да го изяде.

9. ЗЛАТНИЯТ ЧОВЕК

— Хък, защо баща ти ни разхожда на каишка през твоя живот? Как мислиш?

— Струва ми се, че ни е повел нанякъде, а по пътя показва на близнаците какви не трябва да станат, когато пораснат.

— Искаш да кажеш, че негодникът ни е отредил ролята на нагледно пособие в педагогически експеримент! Така ли?

— Инстинктът ми подсказва, че става дума за нещо такова. Поредната луда приумица на баща ми, който явно не е доволен как възпитаваме хлапетата.

— Не съм сигурен, че подходът му е правилен. Според мен ще се получи обратният ефект и близнаците много ще се гордеят с нас, като ни видят да вършим нашите подвизи! — многозначително взе да клати главите си драконът.

— Другият вариант е баща ми да е пратил тебе на курс за усъвършенстване на герои, пък аз да съм ти нагледното пособие — опита се да разведри обстановката Хък.

Двамата събеседници водеха този разговор на тръстиков сал наред езерото Гуатавита. Хък позна от пръв поглед сакралното езеро на муиските, защото в средата на сала се издигаше жертвена платформа, върху която горяха четири жарави с благовония, охранявани от четирима полуголи воини. Сред тях, гордо изправен, стоеше млад мъж — бъдещият върховен вожд на муиските — зипа. Като знак за въпросното върховенство неговото голо тяло беше намазано с растителни смоли и посипано със златен пращец. Драконът го гледаше влюбено. Той се чувстваше на седмото небе сред жертвените фигурки от чисто злато и скъпоценните камъни, наредени около платформата със Златния човек — *El Dorado*.

През това време муиските се бяха събрали на брега, свиреха, танцуваха и надаваха ритуални викове със запалени факли в ръце. Вече приближаваха средата на езерото. Жертвоприношението скоро щеше да започне.

— Хък, какво излиза? Че Златният град и Златният човек са едно и също нещо, така ли? — с леко разочарование в гласа попита драконът.

— Не. Не е така, Трифоне. Златният човек можеш да го пипнеш — посочи той вожда в средата на платформата, — а Златния град никой не го е виждал.

— Ама това не значи, че не съществува, нали? — с видимо опасение попита драконът.

— Така е. Не всичко, което не сме виждали, не съществува. Ние, двамата с тебе, не сме виждали Антарктида например, ама тя си съществува.

— Правилно! И кой знае колко злато и скъпоценности има в Златния град! — размечта се чудовището.

— Така твърди и капитан Ореляно.

— Не ми говори за този негодник. Ние ще намерим Златния град, а този негодяй ще ни пререже гърлата и ще вземе всичкото злато за себе си! Отказвам да плавам по Амазонка с него. Така да знаеш. С негодници не искам да си имам работа!

Драконът спря да се цупи, защото полуголите воители слязоха от платформата и с бавни ритуални движения взеха да хвърлят златните фигурки и скъпоценните камъни във водите на езерото. Холографното чудовище се ужаси:

— Тия са ненормални! Божичко, златото ми! Спрете, гадняри недни!

Даже и да го виждаха, воините пак нямаше да му обърнат внимание, защото си гледаха работата. Жертвоприношението беше започнало, а жертвеното животно се оказа златото и скъпоценностите, които драконът си беше заплюл. Той се хвърли във водата в опит да улови някое късче от безвъзвратно отлитащото богатство на народите. Но водите на езерото бяха мътни, а отблясъците от жертвениците подлъгваха чудовището и вместо злато и скъпоценни камъни то ловеше само бликове във водата.

Драмата стана пълна, когато воините запалиха тръстикования сал, хвърлиха се във водата от двете страни на вожда и заплуваха към брега като стройно ято изстребители на военен парад.

— Къде хукнахте, бе, идиоти?! Върнете се веднага да извадите златото!

Хък се гмурна в езерото, изплува до дракона и кимна с глава към брега:

— Хайде, драконче! Плувай до мен! Време е да се махаме от тук. *Богатството е сянка на облак*. Сега го има, след миг го няма. И без това беше безсмислено да го мъкнеш с нас. Баща ми непременно щеше да намери начин да ти го задигне.

На брега празнуващите муиски наобиколиха Хък и кротко, но настойчиво го поведоха с танцова стъпка към селото. Драконът се уплаши, че създателят му ще стане на курбан в чест на инавгурацията на вожда. Щом видя огромната златна статуя на разкрачена бремна жена в центъра на индианското селище, Хък го успокои:

— Спокойно, Трифончо! Ще изиграем обряда на пречистване чрез прераждане. Аз вече съм го правил. Този обичай не е на южноамериканските индианци, а на истинските индийци от Индустан, но баща ми винаги е бил пълен дилетант в етнографията. Той стои над тези неща. За него е все едно дали човек е отишъл на погребение в бял костюм, в черни дрехи или по риза на цветя.

Муиските ритуално подскачаха около Хък, докато той обясняваше на дракона как стоят нещата с предстоящия обред. Щом млъкна, те го вдигнаха тържествено на ръце, отнесоха го с подобаващо уважение зад статуята на жената и грижливо го положиха в утробата ѝ като рохко яйце. Вътре беше малко тесничко, но улеите, които имитираха детеродния канал, бяха удобни. Щом главният жрец дръпна някаква ръчка, Хък плавно потегли от утробата по улеите на канала, показа се от вагината, за миг се задържа, а сетне тупна на тревата и се роди май за пети път. Той отдавна му беше изтървал края на този ритуал.

Обредът обаче не беше свършил. Сега муиските го положиха на една носилка и го понесоха към езерото.

Щом го хвърлиха във водата, те най-накрая загубиха интерес към него. Бяха изпълнили задълженията си и продължиха да танцуват. Хък махна с ръка на дракона да го последва и заплува на север. Там, на брега, ги чакаше Ана-Мария:

— Спортувате ли, момчета? Радвам се за вас. Време ви беше. Че бяхте почнали да се закръгляте като понички с крем.

— Къде се загуби, скъпа? — попита я освеженият и пречистен Хък, след като я прегърна и толкова нежно я целуна, че драконът

извърна глави, за да не видят влагата в очите му.

Съпрузите се разцелуваха още веднъж, потъркаха носовете си, после лъвицата отново приобщи към разговора холографното чудовище.

— Близнаците са добре! Не ги видях, но ги почувствах със сърцето си. Добре са рожбите ни! Обителта, дето са скрити, още е недостъпна за мен, но скоро ще намеря подходяща магия да проникна в нея.

— Къде са? — попита Хък.

— Баща ти ги държи много назад във времето в една пещера. Ако питаш мене, тя ми се стори малко бутафорна, но както и да е. Там цяла тълпа жени се грижат добре за близнаците. Аз мога да прескачам до пещерата в онова далечно време, но не мога да оставам дълго в него. Нещо ме изтласква в бъдещето. Затова се връщам. Пък нали трябва и за вас да се грижа — усмихна се лъвицата. — Вие обаче сте орисани да изминете целия път, защото моят свекър ви е омагьосал. Аз се усетих навреме и успях да възпра домогванията му с контрамагия. От време на време мога да ви спестявам някое преживяване като това пречистване чрез прераждане например, за което малко закъснях. Апропо, съпруже мой, защо баща ти смята, че имаш нужда от пречистване, преди да се срещнеш с мен. Да не сте мърсували пак зад гърба им, а? — закани им се тя шеговито с пръст.

— Нищо особено не сме правили, скъпа, докато те нямаше — скромно отвърна Хък. — Изобретяхме тоалетното казанче със сър Харингтън, слушахме диспута с Джордано Бруно и вечеряхме с Нострадамус.

— Знам, знам. Сега обаче трябва да си изберете дали да плавате с капитан Ореляно от изворите до устието на Амазонка, за да търсите Златния град — лъвицата изгледа мило дракона, — или искате да обиколите света с Магелан?

Драконът се поколеба за миг, после изглежда се сети за случката в езерото, разтърси глави и изрева:

— Не искам да имам нищо общо с тоя испански негодник Ореляно! Голям мръсник е! Хък, хайде да вървим да обикаляме света и да се прославим за вечни времена!

Лъвицата не изчака да чуе какво мисли съпругът ѝ. Тя ги предупреди: „Да внимавате с туземките по островите!“ и изчезна, а

Хък и драконът се озоваха на „Тринидад“ — адмиралския кораб на дон Фернандо де Магелан.

10. PRIMUS CIRCUMDEDISTI ME

Утрото беше омайно както винаги в тропиците. *Шейсет човека слязоха от корабите и тръгнаха с лодки към съседния остров Мактан.*

— Хък, къде отиваме?

— Да се бием с хората на Лапу-Лапу.

— Че какво са ни направили тия лапачи? Да не би да са ни изяли храната разбойниците недни?

— На нас нищо не са ни направили, но са съседни, сиреч традиционни врагове, на нашия любезен домакин раджа Хумабон.

Крайбрежните рифове обаче попречиха на десанта на остров Мактан. Четирийсет и девет души скочиха във водата и прецапаха през нея на разстояние повече от два изстрела с лък, докато стигнат до брега. Единайсет души останаха да пазят лодките. Щом нападателите стъпиха на пясъка, повече от хиляда и петстотин туземци на три групи се нахвърлиха върху тях със силни крясъци. Битката беше неравностойна. Мускетарите и стрелците с лъкове стреляха отдалеч около половин час, но неуспешно.

— Хък, тая работа не отива на добре — констатира холографното чудовище, без да е гениален военен стратег. — На един от нашите се падат по трийсет диваци. С тия мускети до никъде няма да я докараме. Трябват ни няколко „калашника“.

— Няма откъде да ги вземем. Другарят Калашников още не ги е изобретил.

Когато разпознаха капитана, толкова много от местните туземци се насочиха към него, че шлемът на главата на дон Фернандо два пъти бе уцелен от стрела. Един от местните хвърли бамбуково копие към лицето на капитана, но храбрият дон Фернандо де Магелан незабавно го уби със своята пика, която остана в тялото на туземеца. Тогавка капитанът понечи да изтегли сабята си, но успя да я извади само наполовина, когато бе ранен от бамбуково копие в рамото. Щом местните видяха това, всички се нахвърлиха върху него.

Един от тях го рани в левия крак с ятагана си. Дон Фернандо падна по лице и туземците веднага се нахвърлиха върху него с копия и ятагани.

Ох! Убиха нашия образец, нашия светилник, нашия утешител и нашия истински пътепоказател! — завайка се младият италианец Антонио Пигафета, който с перо и хартия в ръка усърдно документираше в лодката драматичните събития на живо.

— Хък, ти къде си в тая лудница, че не те виждам? — попита го дракона, който по инерция се беше скрил зад едно дърво, макар че естествено никой дори не усещаше присъствието му.

— Ей там съм. Виждаш ли Хуан Себастиан де Елкано? — посочи Хък отдалечаващия се от брега отряд, който беше дал тринайсет жертви, една от които особено свидна. — Онзи високият русоляв мъж в последната лодка, дето стърчи на кърмата, макар че е седнал.

— Значи не Магелан, а ти пръв обиколи света! Така ли? — заразително драконът, макар да беше слушал историята десетки пъти. — И кралят те удостои с личен герб, на който имаше голямо земно кълбо с девиз „*Primus circumdedisti me*“, които ще рече „*Tu първи ме обиколи*“.

— Не бях сам — скромно потвърди Хък. — Общо осемнайсет души завършихме живи и здрави експедицията. Аз просто бях последният капитан. Други седемнайсет късметлии се върнаха покъсно.

— А тръгнахте 291 човека! — благо прозвуча един глас край тях и ги стресна.

— Таоа, какво правиш тук? Това не е твоето време, нито твоят остров! — зарадва се Хък, а драконът се хвърли да прегърне стария полинезийски шаман, но мина през него и тупна на земята.

— Не мога да остана дълго, синко. Дойдох да те предупредя, че баща ти е приготвил капан на Ана-Мария в пещерата...

И Таоа изчезна така внезапно, както се появи.

Хък и драконът се умълчаха. Хората на Лапу-Лапу се бяха оттеглили, нарамили труповете на жертвите. И нападателите едва се виждаха в далечината. Плажът опустя. И старият Хогбен изглежда си имаше други грижи, защото беше забравил за тях. Времето сякаш спря.

За първи път от много дни насам нямаше какво да правят. Хък се съблече и се излегна на плажа под тропическото слънце. Драконът

седна до него и двете му глави взеха да се озъртат като камери за наблюдение на военен обект. Но нищо не помръдваше на сушата. Само приборът плахо нарушаваше тишината в рая.

Драконът не издържа. Това спокойствие го вбесяваше:

— Хък, след като съм бил с теб и вече съм пряк участник в този най-грандиозен подвиг на всички времена, сега ще имам ли право да поръчам да ми извезат твоя герб на моя анцуг?

— Не знам — усмихна се Хък. — Аз вече преотстъпих това право на един приятел.

— Как можа, бе, Хък! — втрещи се холографното чудовище. — На кого отстъпи с лека ръка тая заслуга, която по право се полага на мен?

— На Енрике.

— Тоя пък кой е? И откъде се пръкна?!

— Малаецът Енрике беше роб на Магелан.

— Каквооо?! Отстъпил си моето право на някакъв нещастен миризлив роб?! — възмущението на дракона нямаше граници.

— Човекът си го беше заслужил. Работата е там, че дон Фернандо беше купил малаеца преди десет години от някакви търговци на роби от Суматра. Той го покръсти в Малака, малаецът прие името Енрике и вярно служи на дон Фернандо по време на битките в Африка, следва го, когато изпадна в немилост в Португалия, и участва в успешната подготовка на флота за околосветската експедиция. Затова дон Фернандо записа в завещанието си, че след смъртта му Енрике трябва да бъде освободен. Довечера обаче съветът на капитаните ще откаже да го освободи...

— Така му се пада!

— ... и Енрике ще избяга — довърши мисълта си Хък и млъкна.

После демонстративно извърна глава, за да покаже ясно на дракона, че не одобрява поведението му.

— Защо спря? Така и не разбрах с какво тоя Енрике е заслужил моето право да ходя с личен герб „*Ти първи ме обиколи*“ на анцуга?

— Ами защото доста преди мен и останалите тоя Енрике първи беше обиколил земното кълбо! — натърти на „първи“ Хък през рамо.

— Как така?! — изуми се драконът от неочаквания удар.

Хък най-сетне успя да придаде по-благ вид на ухилената си физиономия. Той отново се обърна към събеседника си и невинно взе

да описва перипетиите около света на верния роб на Магелан.

— Доколкото си спомням, някъде през 1511 г. Енрике бил отвлечен на остров Себу от търговците на роби и бил откаран на запад към Малака, оттам с дон Фернандо той стигнал покрай нос Добра надежда до Португалия, а сетне отплава пак на запад с нашата експедиция, мина през Магелановия проток и се върна на своя остров, като затвори кръга, пристигайки от изток. Така седемнайсет месеца преди нас Енрике първи обиколи света, макар и не в едно, а в няколко последователни плавания. Историята обаче не оценява справедливо подвизите на робите...

— И на драконите... — тихо добави холографното чудовище и се умълча, самотно преживявайки съкрушителната загуба.

След малко времето наистина спря и уморените герои заспаха на плажа.

11. ХОРАТА, КАКВИТО СА ОТВЪТРЕ

— Ставайте, мързеливци! Кой ще ви върши работата?! — с ритници грубо ги върна назад във времето дребен на ръст, но доста як, натруфен испанец.

Добре, че ботушът му премина през задниците им като нож през масло или по-скоро като цепелин през облак, защото чизмите му бяха грамадни и грубовати. Така испанският ботуш не отнесе интимните им органи, а се заби в кльощавия задник на юнгата, дето спеше до тях. Честта на гостите обаче беше засегната и драконът мигновено реагира:

— Хък, какво иска тоя нахален дебелак от нас?!

— От нас, лично, нищо, защото, слава Богу, не ни вижда, но от моряците иска, както му е редът, да си гледат работата.

— Пак ли сме на кораб? — огледа се холографното чудовище. — Уф! Омръзна ми вече!

— Така ще бъде, докато се измъкнем от епохата на Великите географски открития, момчето ми. Тя ми беше любима едно време. Гледам, че на този кораб има юнга, с когото можеш да се играеш.

— Това хлапе и за роб няма да го взема, без пари да ми го дават! Ти не ме будалкай, а кажи кой е тоя невъзпитан неандерталец? — кимна драконът към насилника, който грубо ги събуди.

— Доблестният капитан се зове Алонсо де Охеда.

— Ааа! Сега разбирам защо имаше слухове, че този недодялан простак бил българин.

— Не всеки недодялан простак на този свят е българин, Трифоне! — възропта Хък.

— Но всеки българин е недодялан простак! — затапи го драконът като истински суфист. — Мили деца — обърна се драконът към невидимите зрители на долнопробното риалити шоу, което им беше спретнал старият Хогбен, — не правете като този чичко, за да не станете и вие недодялани простаки. Учете си от благовъзпитаните дракони и благородните лъвици! Подражайте само на техните

доблестни подвизи! Е, понякога можете да вземате пример и от баща си. Но за него винаги имайте едно нау̀м!

— Прав си — тъжно рече Хък, като си представи, че близнаците сега може да го гледат. — Навремето аз научих Алонсо де Охеда да псува на български, когато е ядосан, и оттам тръгна глупавата легенда за произхода му. Иначе, когато общува с благородни дами, той изобщо не е недодялан простак, а много галантен благородник.

— Добре, добре! И сега накъде ни води този галантен простак? — капризно попита драконът, който още не можеше да повярва, че Хък толкова лесно си призна греха.

— Така и не успях да се ориентирам в тъмнината кое е това плаване, но по принцип пак ще откриваме някоя част от Америка.

— Аман от тая Америка! По-добре да вземем да открием нещо за ядене.

Драконът сякаш изрече някакво вълшебно заклинание. Бурният Атлантически океан, гадната мокра палуба на кораба и недодяланият грубиян мигом бяха запратени обратно във вечността. И двамата странници във времето се озоваха на сватба в Кана Галилейска и Исусовата майка беше там. И Исус и учениците Му бяха поканени на сватбата. И когато се свърши виното, майката на Исуса Му казва:

— Вино нямат.

А Исус ѝ казва:

— Какво има между Мене и тебе жено? Часът Ми още не е дошъл.

Майка Му казва на слугите:

— Каквото ви рече, сторете.

А там имаше шест каменни делви, поставени по обичая на юдейското очищение, които побираха по две или три мери. Исус им казва:

— Напълнете делвите с вода.

И напълниха ги до горе. Тогава им казва:

— Налейте сега, та занесете на настойника на угощението.

И те занесоха. И когато настойникът на угощението вкуси от водата, сега превърната на вино, и не знаеше откъде беше, (но слугите, които бяха налили водата знаеха), настойникът на угощението повика младоженеца и му каза:

— Всеки човек слага първо доброто вино, и по-долното след като се понапият; ти си задържал доброто вино до сега.

— Гледай го тоя, от водата вино прави. Така с пиенето ще са добре, ама яденето е от скромно по-скромно. Тия хора ще умрат от глад, ако я карат така! Що за сватба е това?! — възнегодува драконът, като огледа почти празната (според него) Г-образна маса, застлана с бяла покривка.

— Ти по-добре излез от картината и ела при нас! — махна му с ръка лъвицата.

В суматохата на подскока във времето, вместо на масата в дома на Йеронимус Бош, драконът се беше озовал в картината *Сватба в Кана Галилейска* на брабантския художник, подпряна на стената.

— Скъпа Ана-Мария!

Драконът с радост напусна *Сватбата в Кана Галилейска* и се хвърли да прегръща лъвицата. За негов късмет този път те се оказаха в едно и също пространство и той най-сетне успя физически да засвидетелства безмерната си обич.

— Така си и знаех. Само ти можеш да ни отървеш от тия ужасни кораби! Моля ти се, измъкни ни от тая пуста епоха на Великите географски открития. Писна ми от нея! В края на краищата аз не съм лохнеското чудовище, а сухоземен дракон! Велики географски подвизи могат да се правят и на сушата!

— Ще млъкнеш ли най-сетне, черен неблагодарнико, дете само преди половин час ми плачеше на рамото за личен герб „*Ти първи ме обиколи*“ на анцуга! Затвори си мръсните уста да чуем какво има да ни казва Ана-Мария.

Драконът се сгуши като виновно кученце в краката на лъвицата и тя го погали по дясната глава, която беше по-обидлива.

— Близнаците са добре, момчета, защото Таоа е поел тяхното възпитание.

— Той ни посети лично, докато бяхме на остров Мактан — зарадва се на новината Хък. — Нямахме време да разговаряме, защото Таоа бързаше да не го усети баща ми. Все пак успя да ме предупреди, че старият негодник ти е заложил капан в пещерата. Хвана ли те?

— Да. Но успях да му се изплъзна със сравнително малко поражения.

— Поражения ли?! — трепна Хък. — Скъпа, какво ти стори проклетникът?

— Докато се борих да се измъкна, успя да ми вкара някаква отрова в кръвта. Засега мисля, че съм я неутрализирала, но ще видим.

— Аз ще дам да ти прелеят от моята кръв! — рипна драконът от пода и пак се хвърли на врата на лъвицата.

— Пази си холографната кръвчица за себе си, Трифоне, че е много рядка! — скастри го Хък. — Ще ти намеря най-добрите лекари, скъпа, само да се измъкнем веднъж от това тъпо шоу на баща ми. А той да му мисли какво го чака! — смразяващо добави Хък и лицето му се изкриви страховито от мъката.

— Трябва да тръгвам, скъпи мои. Какво да се прави? Задължения! — пресилено бодро заяви лъвицата и пъргаво се изправи. — А вие си починете малко при стария Йеронимус и жена му. Те са приятна компания.

Хък и драконът поседяха смълчани в трапезарията, докато всеки си представяше как спасява Ана-Мария от смъртоносните посегателства на стария Хогбен. После Хък събра сили и поведе дракона към ателието на художника, да му покаже неговите работи.

Това ателие Йеронимус Бош беше получил по наследство. Преди него там бяха работили дядо му, четиримата му чичовци и баща му. Сценаристът на образователното шоу беше събрал в него всичките известни и неизвестни работи на най-загадъчния художник на Западния свят, заготовките към тях и дори трима изкуствоведи от различни епохи. Кашата беше пълна, но тя не попречи на холографното чудовище да се встрещи.

— Божичко! Сюрреализъм още през XV век ли е имало, бе, Хък?! Виж ти! Ето от кого е преписвал Салвадор Дали!

— Шшшт! Тихо, Трифоне! — сгълча то Хък. — Отваряй си очите на осем, гледай и най-вече слушай какво ще кажат умните хора!

Първият мъдрец явно говореше на художника, а не на тях:

— *Твоята ръка с такова майсторство ни разкрива всичко, което се съдържа в тайнствените недра на Ада, та ме кара да вярвам, че жадният бог на подземното царство Плутон ти е разкрил дълбините и най-далечните области на Ада.*

— *Не бива да смятаме, че той е открил демоните — рече вторият мъдрец. — Не отричам, че Бош кара нещата и хората да*

изглеждат странни, но го прави с единствената цел да ни представи своята трактовка на Ада. И за разлика от някои други го прави с благоразумие и достойнство.

— Разликата между работите на Бош и на другите художници е в това — заключи третият мъдрец, — че другите се стараят да изобразят хората такива, каквито изглеждат външно, а той има смелостта да ни ги представи такива, каквито те са отвътре.

— Хък, тия нали бяха двацет и четирима — прошепна драконът. — Къде са останалите?

— Това не са мъдреците от Нищото, които срещнахме в Плодовитата пустота, Трифоне. Тия са прости професионални изкуствоведи от родната Земя.

— Ако тия мъже са прости, кои тогава са умните? — поклати глави чудовището, захласнато по колекцията от всички известни и загубени работи на Йеронимус Бош, които по волята на стария Хогбен за пръв и последен път бяха събрани на едно място.

Не им беше писано обаче дълго да й се наслаждават, защото ги навряха в мрачна затворническа килия.

12. ЦВЕТЯ С БОДЛИ

На пода в килията, направо върху сламата, сгърчен, лежеше слаб, изпит, дрипав, полугол мъж с огромни изгарящи очи. Клетникът си говореше сам:

*Че грешник съм, съвсем не крия;
но Бог не иска да умра,
а пример взел от по-добрия,
поуката да разбере:
не е смъртта ни цел добра,
живот е Бог и иска само
да води съвестта-зора
към разкаяние голямо.*

Драконът потрепери от страх и плахо попита:

— Хък, къде сме?

— В Бастилията.

— А този нещастник кой е?

— Първият велик поет на Франция. — Хък се поклони на затворника. — Франсоа Вийон.

— Приятел ли ти е? — попита драконът и почувства неустоима нужда и той да се поклони.

— Три години учихме заедно в Парижкия университет. Той стана магистър по литература преди мен. Магистратурата му даваше право да се глави за писар, но...

— Този клетник е магистър по литература? — искрено се учуди и още повече се натъжи драконът. — А какво прави в затвора?

Поетът-магистър изобщо не им обръщаше внимание. Както се полага на всички велики поети, той живееше в свой свят:

*Край извора от жажда ще загина;
до огъня треперя вкочанен;
в родината си сякаш съм в чужбина;
като във пещ пламтя и съм студен;
съвсем съм гол и царски пременен;
усмихнат плача, чакам без отрада;
посрещам мъката като награда;
могъщ и слаб в един и същи час,
от радостта не чувствавам наслада,
добре приет и нежелан съм аз.*

— Май за пети път попада в затвора, ама този път яко е загазил.
Канят се да го бесят.

— Че защо ще бесят такъв добър човек?! — възнегодува драконът.

— Гледал как искат да убият на улицата папския нотариус.

— Боже, в какво време живеем! — завайка се холографното чудовище.

— Ние не живеем в неговото време, Трифоне. Само минаваме оттук.

В този миг стана малко чудо. Чувствителната душа на поета ги усети, с лекота преодоля всички закони на физиката, намери пътя към тяхното пространство и се промуши в него. Хък я посрещна с радост:

— *Какви амбиции у тебе има? Ти тридесет години си живял...*

— *Така е то: след есен идва зима.*

— *Очаквах да те видя поумнял, а в безразсъдство си затънал цял.*

— *Немирникът немирнен си остава.*

— *Учи.*

— *Това не ме задоволява. Изучих всичко — нищо пак не знам!*

— *Пропадаш ти!*

— *Борбата не престава!*

— *Ще млъкна.*

— *Аз пък ще се справя сам.*

— *Оплаквам твойта скръб непрежалима; беднякът, като теб затънал в кал, надежда и кураж отгде ще взима? Затуй светът*

душата е създал. Но ти си твърдоглав, не си успял да вникнеш в туй, което тя ти дава, повярвай ми!

— Като умра, тогава!

— Не искаш ли утеха да ти дам?

— Речта ти никого не убеждава!

— Ще млъкна.

— Аз пък ще се справя сам.

— Отде е злото ти?

— Под власт незрима планети ме държат. Сатурн е сбрал беди за мен.

— Познавам двама-трима такива хора — ти си полудял! Спомни си — Соломон, премъдър крал, твърди:

„Мъдрецът, който търси слава, пред астрологията устоява.“

— Не съм съгласен с този крал голям, властта на звездния покров е здрава.

— Ще млъкна.

— Аз пък ще се справя сам.

— В живота влюбен ли си?

— До забрава.

— И все пак...

— Е?

— Покай се!

— Късно става.

— Избягвай тази наплач празноглава. Отдай се на наука — тя е храм...

— Нима?

— О, тя помага, утешава...

— Друг път.

— Не трябва да се закъснява! Ще млъкна.

— Аз пък ще се справя сам.

И душата си тръгна, а пролуката между пространствата се затвори.

— Хък какво беше това? — объркан, попита драконът.

— Спор между душата и тялото на Вийон.

— Нямах ли връзки в кралския двор? Хайде да вървим да спасяваме този свят човек! — взе да ръчка Хък в ребрата драконът. —

Ана-Мария никога няма да ни прости, ако позволим да обесят първия велик поет на Франция!

— Няма страшно, момчето ми. Аз навремето го спасих и сега пак ще го направя, ако се наложи. Защо мислиш, че лъвицата ме обича толкова! — засмя се Хък.

И, докато говореха за нея, Ана-Мария се появи като по поръчка, ала този път не им обърна никакво внимание. Хищникът от системата на Алдебаран се беше превърнал в домашна котка. Тя се втурна към сгърчения клетник на пода, седна до него, положи главата му с пламтящите очи в скута си и взе да го гали по сплетените на фъндъци коси. А той сякаш я усети и промълви:

*О, хора, що след нас сте се родили,
не ни упреквайте със думи зли —
ако към нас добро сте проявили,
над вас самите Бог ще се смили.*

Студената английска изрядност и с години култивираната сдържаност, придобити от общуването с изящната словесност, изведнъж се сринаха и Ана-Мария се разрева. А поетът сякаш взе да я утешава от името на всички, поели по пътя на своята Голгота:

*Говорим ви като на братя мили, не ни презирайте,
че сме били осъдени. Души с
различни сили се раждат. Има и
цветя с бодли. Простете ни,
дано ни съжали Марииният син;
да не избяга благословията му и
пред прага на ада нека тя ни утеша.
Не е виновен мъртвият бродяга,
молете се за нашите души!*

Ана-Мария се разрида неудържимо, магията, която я защитаваше, се разпадна, чу се лек пукот, появи се кълбо дим и

лъвицата изчезна. Старият Хогбен я завлече някъде.

13. ПОГЛЕДНИ В СЕБЕ СИ

— Хък, имам чувството, че колкото по-назад във времето отиваме, толкова по-бавно тече това пусто време — замислено рече драконът.

Двамата се катереха отдавна към върха на планината и вече бяха доста изморени, а дори не бяха преполовили пътя.

— Правилно ти е чувството, Трифоне — съгласи се Хък. — В тия векове времето наистина тече бавно и величествено като река Ганг не само в Индия, но и по целия свят.

— И не стига, че пустото време тече по-бавно, ами и тоя пусти баир край няма! Не мислиш ли, че по този начин изобщо няма да можем да помогнем на лъвицата?

— Не, момчето ми. Инстинктът ми подсказва, че спасението на Ана-Мария минава през будистката обител там горе. Ненапразно баща ми се опита по всякакъв начин да ни тласне към Далай-лама, при когото навремето проспах цели двацет и пет години от живота си в търсене на душевно равновесие. За първи път, откакто двамата с теб тръгнахме назад във времето, отиваме не там, където иска баща ми, а там, където искаме ние. В Юмбу Лакан.

— Хък, ти сигурен ли си, че онова там, дето се мержелее на върха, не е Шангри-Ла? — плахо попита запъхтяното чудовище.

— Не е, момчето ми. Разбирам желанието ти да влезеш в историята като откривател на митичната Шангри-Ла, но това не е Шангри-Ла, дето Джеймс Хилтън си я измисли през 1933 г. Този наистина древен дворецов комплекс на върха се нарича Юмбу Лакан, което ще рече *Дворецът на майката и сина*, и е построен преди 14 века от този момент назад.

— Фююю! — подсвирна драконът. — Че то се пада два века преди Христа!

— Браво! Как ти сече пипето! Страшен математик си!

По склона не се виеше никаква пътека, защото в двореца, който вече се бе превърнал в будистка обител, рядко идваха гости и двамата

скитници във времето трябваше да се катерят по стръмния сипей буквално като планински кози.

— Дворец казваш. А да не би този дворец да излъчва сияние, разбулващо нощта, което кара Луната да изглежда като мътно петно в небето? — дяволито попита поуспокоеният дракон.

— Не.

— Да не би покривите на двореца да са покрити с плочи от чисто злато и от тях да висят орнаменти от перли и диаманти? — настоя по-смело холографното чудовище.

— Не.

— А сигурен ли си — не се предаде драконът, — че разтопен корал с танцуващи богини не декорира външните стени, изумруди и сапфири не оформят портите, златни навеси не засенчват прозорците, а колоните не са направени от корал, перли и черно-бял мрамор?

— Сигурен съм, Трифоне! — усмихна се Хък, щом забеляза, че партньорът му взе да си възвръща куража. — И Шамбала не е! Добре знам какво има горе, на върха, момчето ми. Там, в Двореца на майката и сина, съм се учил да бъда Сянка.

— Хм... — драконът се поспря. — Да си Сянка означава по собствена, а не по чужда воля потайно да се разхождаш напред-назад във времето и, когато ти решиш, да натриваш нечий нос. Например бащиния! Така ли?

— Да. И аз можех да се превръщам в Сянка и го правех — прокрадна се гордост в гласа на Хък. — Дори отворих очите на Уолтър Б. Гибсън как се става Сянка през 30-те години на ХХ век и после той изкара много пари от това си „умение“ в Холивуд. Даже моят приятел Алек Болдуин намаза от цялата работа. И всичко вървеше по мед и масло, докато баща ми не измисли магия, с която да управлява Сенките като марионетки.

— Ама Ана-Мария измисли контрамагия.

— Така е. Но ефективността ѝ изглежда все още е ниска, защото действа за кратко време и властта на баща ми се възстановява с пълна сила.

— А този мъдър лама, при когото отиваме, не може ли да ни научи как да пратим баща ти за зелен хайвер?

— Съмнявам се, защото баща ми е много силен, но ще го питаме.

Двамата продължиха мълчаливо да се катерят по стръмния каменист склон на планината, чиито очертания напомняха на сърна. А те трябваше да стигнат чак до „рогцата“ ѝ. Там, на самия връх, като непристъпна крепост се издигаха каменните кули на *Двореца на майката и сина*.

— Като стана дума за баща ми, веднъж бях свидетел как магьосникът Юнгтон извърши церемонията дъбтабс, за да умилостиви Шинджед — Богът на смъртта. Този ритуал трябва да се изпълнява от будистите на всеки дванайсет години, иначе божеството ще посича поне едно съзнателно същество всеки ден, за да задоволи глада си. Целта на ритуала е Шинджед да бъде поставен под контрола на ламата-магьосник и да се измъкне от него клетвено обещание, че се отказва да посича човешки същества за дванайсет години. За разлика от Юнгтон, който успя, аз се провалих, когато опитах да приложа този ритуал върху баща ми.

Главите на дракона оклюмаха от мрачния спомен, но каменистият сипей не му даваше и секунда време да унива. Ех, как му се искаше да е лек като перце.

— А как се става Сянка, Хък? — подозрително огледа стръмния планински склон драконът, но той беше гол и пуст, докъде му стигаха очите.

— С много упражнения, момчето ми. С много упражнения! — подчерта Хък. — Ученикът стои с кръстосани крака на голяма и дебела възглавница. Вдишва бавно и продължително все едно иска да напълни тялото си с въздух. След това, задържайки дъха си, той скача нагоре като краката му са кръстосани, без да използва ръцете си и пада обратно на възглавницата, като остава в същата позиция. И повтаря това упражнение поне един милион пъти в продължение на много месеци. Някои ламы успяват да скочат доста високо по този начин, като си помагат с мисловна концентрация. Телата на учениците, които се обучават на тази техника с години, стават изключително леки, почти без тегло. Казват, че тези мъже могат да стоят на някой ечемичен клас, без да огънат стъблото му, или да седят върху купчина жито, без да го разместят. Науката нарича умението да овладееш и преодоляваш гравитацията левитация.

— Това ми се вижда малко сложно, Хък — отчая се драконът от перспективата да скача милион пъти с кръстосани крака. — Я по-добре

ме научи да ходя по вода!

За радост на дракона Хък се спря за малко на склона.

— Знаеш ли, веднъж Буда пътешествал с няколко ученици и срещнал измършавял йога, който бил абсолютно сам наскред гората. Учителят спрял и го запитал колко дълго човекът е живял там, практикувайки аскетизъм.

— Двайсет и пет години — отвърнал йогата.

— А каква способност придоби при това дълго и трудно усилие?
— попитал Буда.

— Мога да прекося река, вървейки по водата — гордо отговорил йогата.

— Горкичкият ми... — казал Буда със съжалителен тон. — Наистина ли си изгубил толкова много години за такъв нищожен резултат? Защо, след като лодкарят ще те преведе на отсрещния бряг срещу една дребна монета?

— Хък, какъв е смисълът тогава да се катерим цял ден по този баир?

— Питай баща ми.

Драконът провеси носове.

— Шегувам се! Лъвицата, естествено! Нея сме тръгнали да спасяваме. И близнаците. Забрави ли?

След час смъртно уморените пътници най-сетне стигнаха до портите на *Двореца на майката и сина*. Те, разбира се, бяха залостени. Хък похлопа. След малко отвътре се чу гъгнещият глас на човек, който с години не е обелвал и дума:

— Какво искаш?

— Искам... — понечи да обясни Хък.

Погледни в себе си!

И планината отново забременя от безмълвие.

— Хък, сега какво ще правим? — изхлипа драконът.

14. ЛЮБОВТА Е БЕЗУСЛОВНА ДОБРОЖЕЛАТЕЛНОСТ

Тръстиковите флейти ней подеха бавно нежна и протяжна мелодия, сякаш се обърнаха с молитва пряко към Бога. Танбурите монотонно ги подкрепиха в съзвучие с ударите на сърцата на танцуващите дервиши. Четиримата мъже ритуално си свалиха черните наметала. Огрени от призрачната светлина на горящите факли, с дългите си бели одежди те заприличаха на въртящи се скулптури от слонова кост. Само един дервиш остана в черно — настойникът, учителят, техният духовен водач, онзи, когото следваха. Ритъмът постепенно се ускори, набра сила и танцът на дервишите се завихри в бясно темпо. Всеки се въртеше около собствената ос обратно на часовниковата стрелка. Дясната ръка на дервишите беше повдигната нагоре, готова да поеме божията благодат, а лявата сочеше надолу, готова да раздава божията милост.

— Хък, тия защо са облечени така? — попита драконът, изнервен, че на някои хора им се танцува, докато той страда.

Двамата седяха в някакво теке и с интерес наблюдаваха сема — танцът на въртящите се дервиши. Не оскверняваха церемонията, като си говореха, защото никой не ги чуваше, нито ги виждаше. Слава Богу, поне това умение не бяха загубили. Но бяха твърде угрижени, за да се наслаждават истински на вихрения танц и божествената музика.

— Конусовидните им червени шапки олицетворяват надгробните камъни, връхните дрехи — самия гроб, а дългите ризи — погребалния саван. Поне така ме е учил Мавляна — обясни Хък на чудовището. — Свалянето на наметалата символизира освобождаването от земните окови и спасението от смъртта. Докато се въртят около себе си, те се въртят и в пространството, точно както Вселената се върти в присъствието на Бог. Така постигат единение с него...

— А кой е този Мавляна? — повдигна вежди драконът.

— Мавляна буквално означава Нашият господар.

— При него сме тръгнали да го питаме как можем да се отървем от опеката на баща ми и да си възвърнем духовните сили и магическите способности.

— Какви ги дрънкаш! — рипна драконът пред перспективата да замени стария Хогбен с нов опекун. — Ние сме свободни същества! Ние нямаме господар, забрави ли?! — той изгледа подозрително Хък. — Аз поне съм свободен дракон!

— Не си свободен, а холографен, но нейсе! — засмя се Хък. — Неправилно ме разбра. Той не ни е господар. Той е Учител. „Нашия господар“ символично го наричат въртящите се дервиши от ордена „Мевлеви“, който Мавляна Джалал ад-Дин Мохамед Руми навремето основа в Коня.

— Този Мавляна еди-кой си трябва да е бил най-великият магьосник на всички времена, щом е успял да основе орден в кон. Та той сложи и проклетата Моргана в джоба си! А бе, тоя кон да не е бил троянски? — плесна се изведнъж по челото на дясната глава холографното чудовище. — Нали тука някъде из тия чукари беше Троя?

— Катеренето по баирите на Тибет съвсем ти изпи мозъка, приятелю! — искрено се развесели Хък. — Конят не е любимото ти ездитно животно, нито пък някакво кухо негово дървено подобие, а много стар град в центъра на Кападокийското плато. Точно в него би трябвало да се намираме в момента. В по-ново време той дълги години беше в Римската империя — отплесна се Хък в спомените си, — но към края на XI век селджуките го превзеха и го направиха столица на своя султанат. Там се беше преместил да живее моят учител, персиецът Джалал ад-Дин. Селджуките наричаха Римската империя Рум, та в чест на новата си родина той прие прозвището Руми, което по нашему ще рече Византиеца. Иначе Мавляна е роден във великия град Балх, столицата на Балхара — най-древното българско царство според някои еретично мислеци историци или персийската провинция Бактрия според официалната историография. На младини семейството му избяга от Балх на запад под натиска на ордите на Чингис хан, в които служех и аз. Така че моя милост първо го прогони от родния му град, където между впрочем навремето се роди и Заратустра, а сетне, в 1268 г., му станах ученик.

Холографното чудовище напълно се обърка от купчината имена и дати, която Хък изсипа с лека ръка на главите му. Наистина повечето ги беше чувал. С някои от тях дори лично се беше запознавал в Библиотеката и в Речния свят. Но забъркани в такава прекалено заплетена духовно-историческа мешавица, те му дойдоха твърде много:

— Чакай-чакай! — викна той. — Искаш да кажеш, че...

В това време на сцената сред въртящите се дервиши излезе едно конферансие във фрак с микрофон в ръка и се нареди да се обърне към публиката в тъмната зала.

— Искам да кажа, че е време да се махаме! В програмата сигурно има бъг — почука с пръст по слепоочието си Хък, — защото съм сбъркал времето и сме попаднали на представление за туристи. Дръж се хубаво за мен, че да не взема и теб да загубя...

И в следващия миг Хък и драконът се озоваха наред голо, пусто и усойно високопланинско плато, заобиколено от величествени скали. Зимата вилнееше с пълна сила. Камъните направо се пукаха от студ, а ветровете гонеха на воля валма от тръни в пущинака.

— Боже, какъв е този кучешки студ! — изпъшка драконът, след като едва намери сили да се отлепи от създателя си.

Откакто Хък започна да пътува по собствена воля във времето, при всеки скок холографното чудовище се залепваше като гербова марка за гърба му от страх да не остане сам в този луд, луд свят на семейство Хогбен. Макар заради физическото естество на Тифон Великолепни температурата да не влияеше подобаващо на неговата особа, той изглежда усещаше с холографната си кожа тия минус двайсет и няколко градуса или, най-малко, проклетите градуси въздействаха пагубно на психиката му.

— По тия места е ставало и по-студено — успокои го Хък. — Помня, великият пътешественик Евлия Челеби веднъж ми разказа, че видял в Коня как една котка се опитва да прескочи сокака от една къща в друга, ама такъв студ бил сковал града, че тя замръзнала във въздуха и провиснала като някой сталактит. Чак на другия ден по пладне се постопило достатъчно, та застиналата във въздуха котка най-сетне паднала на земята. Да-да — спря с ръка възраженията на дракона Хък. — И аз не му вярвах, докато не изкарах една зима в Коня.

След два часа най-сетне, изнурени и премръзнали, се добраха до дома на Мавляна Джалал ад-Дин Руми. Домакинът — приятен възрастен мъж с дълга бяла брада, едър гърбав нос и благи очи с цвят на угнила маслина, от които струеше топлина — ги нагости с чай и се постоплиха. Хък изпи бавно, с протяжно удоволствие божествената напитка, а драконът си сръбна скришом. Едва тогава, както му е редът в Ориента, където се знае, че времето тече доста по-бавно и чаят е похубав, гостът описа най-съществената част от техните премеждия, сподели как е загубил някои свои умения и накрая зададе най-важния въпрос:

— Мавляна, какво искаше да каже тибетският лама с това „Погледни в себе си!“?

— *Не купувай къща там, където съсед ще ти бъде отчаянието* — отвърна Руми след кратък размисъл. — *Гледането навътре е болезнено, но това ще разкъса завесата. Когато човек забрави каквото е научил, той става като чист лист, готов за въпроси, чийто отговори не е заучавал. Ти, който слушаш моите думи от доста време, приеми някои от моите думи. Ти си слушал подобни на тях и преди и си ги приемал. Ти приемаш наполовина някои от моите думи, а върху някои други се колебаеш. Може ли някой да „чуе“ това твое отричане, приемане или вътрешна нерешителност? Не, няма орган за такова „чуване“. Без значение колко внимателно слушаш, никакъв звук отвътре не достига до ухото. Самото твое посещение при мен е един вид въпрос, формулиран без вокални органи и език, сякаш казваш: „Покажи ни пътя и изясни каквото вече си показал.“ И като седим заедно, без значение дали разговаряме или не, това е отговор на твоите вътрешни въпроси.*

Хък слушаше внимателно мъдреца и попиваше всяка дума.

— Мавляна, знаеш ли как да си възвърна способността да бъда Сянка?

— *Видях много хора — нямаха дрехи. Видях много дрехи — в тях нямаше хора... Формата е уловка в пътя на Реалността. Когато си уловен във форми, ти обожаваш идоли... Размърдай се подобно на бебето в утробата. Развий сетива, които да свидетелстват за Светлината. Узрей в този свят-утроба и се подготви за второто си раждане — без участието на земята — в неограниченото... Ако човек не се издигне над сетивата, той остава невеж за невидимите*

области... Светът е този момент... Явленията са обвивки — семето е скрито. Птицата се рее високо в небето, но сянката ѝ се движи бързо върху земята. Ти гониш сянката, несъзнателен за факта, че сянката е мимолетен образ на птицата.

Неочаквано великият суфист се обърна към холографното чудовище, което любопитно беше провесило двете си глави пред Хък, тъй както се криеше зад него, и зяпаше Учителя, сякаш се канеше да го глътне:

— Просто ще се възхищаваш на каната или наистина ще пиеш водата?

— Мавляна, нима виждаш моя приятел? — в първия миг се изненада Хък и тутакси се засрами от риторичния си въпрос.

— Той е точно пред теб. Но накъде е това? Къде е „отпред“ на душата? „Отпред“ и „отзад“ се отнася за телата. Светлината-Дух не е ограничена от пространството. Изследвай своя вътрешен отвъден свят. И не бъди късоглед дневен сънливец, объркан от кошмара да си в тяло.

Холографното чудовище се престаши и се обърна към мъдреца с треперещ глас:

— Учителю, какво ни чака утре?

— Суфи е детето на Сега. Нито един от онези, които са на Пътя, не казва „утре“. Без смърт животът няма никакво значение. Той щеше да бъде реколта, оставена да изгние... Малките герои побеждават своите врагове. Големите герои побеждават себе си... Любовта и борбата са сключили брак и са родили света... Миналото и бъдещето са капаци, затварящи прозореца, през който струи слънчевата светлина на Бог...

— Мавляна, жена ми е болна... — прошепна Хък.

— Излез от кръга на ума и времето и влез в кръга на любовта... Влюбеният и Възлюбеният като огледало са един за друг. Единият е причина за отражението на другия... Докато не се превърнеш в такова огледало не можем Влюбен да те наречем... Любовта е безусловна доброжелателност.

— Мавляна, чувствам, че времето ми изтича. Научи ме как да се превърна в огледало!

Драконът се залепи за своя създател, готов за скока във времето, а великият източен мъдрец благо ги проводи по Пътя:

*Не можеш да виждаш Духа, защото той е твърде близо...
„Погледни в себе си!“*

15. ОЕЛУН

Лесно е да кажеш: „*Погледни в себе си!*“, трудно е да го направиш, си мислеше Хък, докато оглеждаше гостната, в която бяха попаднали. Нещо не беше наред...

— Хък, имам чувството, че тръгнахме на зигзаг във времето — объркано се оглеждаха главите на дракона. — Веднъж май вече бяхме тук.

— Браво, момчето ми! Колко си наблюдателен. Всичко забелязваш! — рече малко пресилено с бодрия глас на лъвицата Тереса Людовика още от вратата. — Добре че любезният ми свекър е лишен от твоите сетива. Неговата чувствителност доста е обръгнала в последно време за сметка на необуздания му гняв.

Гостите в дома на полския шляхтич объркани се спогледаха. Сянката на баща му се мярна в главата на Хък, той се намръщи, повдигна вежди и малко грубо попита:

— Какво става тук?!

— Налага се да се превъплъщавам в чужди, но, надявам се, любими тела, скъпи, и да се крия по чужди къщи в други времена, защото свекърът ми проявява патологично любопитство и много държи да знае какво си говорим. А пък аз...

— Каква марка беше БТР-а, в който се срещнахме за първи път? — остро я прекъсна Хък, готов да разобличи поредната инсинуация на баща си, докато веждите му вече почти докосваха темето.

— Танк беше, съпруже мой. Танк! — усмихна се нежно фалшивата Тереса Людовика на бдителния си съпруг. — Скапан „Т-34“.

— Изобщо не беше скапан. Много хубава машина си беше за ония времена — най-после се отпусна Хък. — Колко бой яде Хитлер от нея!

— Гледай ги тия! Положението стана толкова напечено, а те за танкове си говорят! — възнегодува драконът, докато се хвърляше на врата на Ана-Мария-Тереса-Людовика.

Ала този път демонстрацията на любовта му безславно се провали. Драконът премина през дегизираната лъвица и тупна в ъгъла на гостната.

— Стой там, непрокопсанико, и ни остави да поговорим! — строго му рече Хък, чиито нерви явно вече бяха доста изтънели.

Драконът се сви на пода като виновно пале и сгуши глави в нозете си.

— ВИП ми направи изследвания, Хък — поспадна приповдигнатият глас на лъвицата. — Имам непозната форма на рак. Докато моите магии са се драли до смърт с магиите на стария вещер, са проспали появата на тумора. Изглежда в суматохата една от магиите на баща ти се пресякла и ги заблудила. Тя трябва да го е предизвикала. Според ВИП туморът прилича на октопод. Той е пуснал пипала до всеки жизненоважен орган и го манипулира чрез магия. Направо е като жив. Все едно някой, по-зъл и от стария Хогбен, се е настанил в утробата ми.

— Но ВИП ще намери лекарство, нали? — с плаха надежда попита Хък.

— Опита. Засега не се получава...

— Некадърник! — обади се холографното чудовище, но Хък го изгледа страшно и то веднага млъкна и отново гузно се сгуши на пода.

— Оставих го да се мъчи, а аз смятам да прескоча до Земята да видя дали някой от обкръжението на сър Арчибалд Донахю-Стивънс не може да помогне. Толкова дарители изсипаха милиарди долари в техните лаборатории. Все донякъде трябва да са стигнали.

— А Лоното на живота?

— Да. Забравих. И през него минах. Туморът се намърда и в новото ми тяло — поклати глава лъвицата.

— Сецам се за една почтена дама — опита се да я окуражи Хък, — която бе могла да ни е от полза. Навремето беше страхотна лечителка! — той понечи да прегърне лъвицата, но се сети какво се случи с любовния порив на дракона преди минута и изпрати въздушна целувка на любимата си. — Хайде, драконче! Да не губим време. Мятай се на гърба ми, че работа ни чака!

Работата, която ги чакаше, се оказа тъкмо по вкуса на холографното чудовище. Трябваше да ядат и да пият на корем на богата трапеза в сърцето на монголската степ.

— Хане баща Тогорил, уважаеми анда Джамуха — занарежда Темуджин, който седеше като тамада на първото по важност място на трапезата, — *вий силите си обединихте и с благоволенieto на Могъщото небе, със закрилата на Майката земя черния дроб и сърцето зло на жадувалите отмъщение меркити разбихте. Техните стари родове унищожихте. Юртите им докрай изпразнихте. С плячка пребогата се сдобихте!*

И всички пиха кумис, а Оелун поклати глава. Езиците на сътрапезниците се развързаха и скоро стана ясно, че Темуджин, Тогорил хан и Джамуха се бяха съюзили и бяха разорили островърхите юрти на безброй меркити, бяха пленили красивите им жени, накрая бяха обърнали конете си от гористите Орхон и Селенге и бяха пристигнали в долината Хорхонаг да празнуват. Драконът побърза сладко да си хапне в чест на победата, зяпнал в захлас живописните монголски бойци. Той най-вече не можеше да откъсне очи от високия рус и синеок Темуджин.

— *Помниш ли —* взе думата и Джамуха, като се обърна към тамадата Темуджин, — *когато беше на единайсет години, аз ти подарих ашик от кост на антилопа, а ти на мене — метален ашик. И двамата играехме на ашици на покритата с лед река Онон и така станахме анди за първи път?*

И всички пиха кумис, а Оелун сбръчка вежди.

— *Помня, как да не помня. А ти помниш ли —* на свой ред риторично попита Темуджин, защото такъв беше обичаят, — *когато напролет стреляхме с лък, ти ми даде особена стрела, направена от два рога на едногодишно биче? По тази стрела имаше дупчици и затова, когато тя летеше, се чуваше свиркане. Аз пък ти дадох друга стрела, изрязана от смърч. Така за втори път станахме анди.*

И всички пиха кумис, а Оелун се завайка.

— *Помня, как да не помня!* — разпалено отвърна Джамуха. — *И от възрастните хора знам, че познаваш ли някой човек, който ти е станал анда приятел, до края на живота си трябва да му бъдеш защитник!*

— *А пък аз знам —* добави Темуджин, *че във всичко без изключение трябва да му бъдеш помощник! Такъв е законът на братството.*

— *Отсега ще бъдем най-верни приятели* — ритуално рече Темуджин на своя анда Джамуха, когото щеше да убие след четири години.

И всички пиха кумис, а Оелун стана от трапезата и взе нервно да се разхожда. В това време Темуджин върза на Джамуха златния пояс, който бе отнел у меркита Тогтога. После му подари жълтеникавия кон с черна опашка, който също принадлежеше на Тогтога. На свой ред Джамуха препаса Темуджин със златен пояс, взет от Дайр Усун от меркитския род увас, и му подари белия кон, който по-рано яздеше същият този Дайр Усун. Така те за трети път станаха анди побратими.

И всички пиха кумис, а Оелун взе да се моли на Тенгри.

Така, докато Хък се вглеждаше в себе си и все не можеше да открие спасение за Ана-Мария, в долината Хорхонаг Джубур на южния склон на Хулдгар Хун под вековното клонесто дърво богатата гощавка беше в разгара си. И Хък и драконът продължаваха да участват. Единият — по принуда, защото със свито сърце чакаше да настъпи вечерта и Оелун да остане сама, а другият добре си похапна, поигра и попя. Простено му беше, защото гощавката беше любимият транквилант на дракона за опънати нерви. Още повече че яденето беше на корем и никой не му обръщаше внимание. Само Оелун не се веселеше и не пируваше.

Най-сетне привечер всички присъстващи съединиха своите помисли и сърца и станаха толкова верни анди приятели, та холографното чудовище чак се разплака. Нощта се спусна и повечето участници в пиршеството се оттеглиха да спят. Чак тогава Хък тръгна към каруцата на Оелун.

Бъдещият Чингис хан, който все още се наричаше Темуджин, навярно беше най-безстрашният човек, раждан някога от жена. Хък поне не беше срещал по-храбър мъж от него през живота си. А беше живял много. Ала Хък добре знаеше, че и Чингис хан си има слабо място като древния Ахил. Само че неговото не беше в петата. Дори и след като стана Чингис хан и покори половината от познатия свят, Темуджин се страхуваше от Оелун — своята майка.

Хък се приближи до каруцата на Оелун. Тя беше заета да хока двама от синовете си — Темуджин и Хасар. Враждата им беше отдавнашна и понеже прекалиха с кумиса, тя лесно пламна отново след гощавката. За назидание Темуджин държеше брат си вързан на

колене пред очите на майка си. Оелун слезе люто сърдита от каруцата, собственоръчно развърза ръкавите на Хасар, грабна шапката и пояса му от ръцете на Темуджин и ги върна на собственика им. Беше бясна. Клекна, извади гърдите си от ризата, сложи ги на коленете на Хасар, и като ги посочи, рече:

— *Виждате ли ги? Това са гърдите, от които и двамата бозаехте. О, опропастител на майчината утроба! О, унищожители на пъпната връв! Какво лошо ви е сторил Хасар? Някога Темуджин успяваше да изсуче млякото само от едната ми гърда. Хачигун и Отчигин бозаеха и двамата от една гърда, ала така и не успяваха да я изпразнят. Хасар пък сучеше и от двете гърди, докато не свършваше всичкото мляко. Само той ме успокояваше и ми доставяше отмора. Ето защо Темуджин стана толкова умен, а Хасар се отличава със сила безмерна — и Оелун взе напевно да нарежда. Онези, що се опитваха да стрелят, със силата на стрелите си непременно усмиряваше. Онези, що от битки бягаха, със стрелите си остри обезателно в бой вкарваше — изведнъж тя впери поглед в Темуджин. — Затова ли ти не можеш да гледаш спокойно Хасар? Загдето разби враговете си?*

В това време откъм стана се чу подозрителен шум.

Темуджин взе да успокоява майка си:

— *Изплаших се премного от вида на гневната ми майка. Засрамах се аз, да знаеш. Не искам да продължаваме, по-добре да тръгнем начаса!*

Двамата братя се метнаха на конете си и запрашиха в степта. Хък пристъпи в мрака напред и се поклони на Оелун:

— Оелун Уджин, майко на следващия велик хаган на всички монголи, жена ми е болна. Научи ме как да ѝ помогна!

Оелун прибра откритите си гърди в ризата, качи се на каруцата и се загледа подир синовете си в степта. Хък се уплаши, че тя не го вижда, и понечи разочарован да си тръгне.

— *Къде хукна? — спря го майката на великия хаган на монголите, без да извърща глава към него. — Жена ти трябва да сучи мляко от лявата гърда на майката на Тенгри. Онази, дето е по-близо до сърцето на Майката на всички неща.*

После подкара каруцата към лагера на синовете си. Хък тръгна да търси дракона. Намери го в юртата на хан Тогорил да спи под една

завивка с хана и Джамуха. Нараме го, без да го събужда, и пое като обречен към второто си възкресение.

16. СВЕТЕЦЪТ ОТ РИЛСКАТА ПУСТИНЯ

Хък тръгна назад във времето към Рилския манастир, без да е воден този път на каишка от баща си, а по собствена воля. Така не му се наложи първо да възкръсне, а после да умре. А тъкмо това се беше случило с него — в обратен ред, разбира се, — през 1143 г. Щом откри в тъмнината празна килия, той положи внимателно дракона на дървения одър в скромната монашеска обител. Чудовището беше изпило толкова кумис, че сигурно щеше да спи поне едно денонощие. Хък духна свещта и тъмните стени на килията се отдръпнаха назад в мрака.

Той излезе навън, слепешком прекоси настлания с каменни плочи широк двор и, щом стъпи на пътеката, планината го приласка. Открай време Рила и нейната монашеска обител бяха призвани да носят покой на човешкия дух, да го лекуват и да го извисяват. Хък пое нагоре по урвата и само след няколко крачки го налегна страшна печал и сълзи рукнаха от очите му. За първи път от много време насам беше останал сам. И най-страшните сълзи на този свят — сълзите от безсилие, безпомощност, безнадеждност, дето понякога са способни да преместят планини, изпълниха очите му и потекоха по бузите му. Беше тръгнал с надеждата Рила да разтвори широко душата му, та да успее да надникне в нея, а вместо това дойдоха сълзите. Нима нямаше никаква надежда? Хък погледна към върха на планината. Връх Мусала беше поне на четири-пет часа път. Не можеше да си позволи да загуби толкова време. Октоподът беше пуснал пипалата си и смучеше жизнените сокове на неговата лъвица. Хък напрегна волята си и полетя. Вятърът за няколко мига изсуши очите му. Погледът му се втвърди. И решителното изражение се върна на лицето му.

Случи се един от малкото дни в годината, когато връх Мусала не беше покрит със сняг. В краката му лежах като вторачени очи на времето седемте Рилски езера. На Хък му спря дъхът. Ненапразно народът беше кръстил този чутовен връх „Място за молитва“. Добре знаеше, че *Майката на всички неща* няма да го чуе. Но беше длъжен

да опита! Той протегна врат като вълк единак при пълнолуние и в мига, в който бе готов да завие, му се яви видение. Възрастен мъж с дълги бели коси, изпито лице и дълга бяла брада благо рече:

— *За да станеш безсмъртен, първо трябва да умреш...* Протяжният вик на Хък огласи планината. Той се строполи и умря за втори път в живота си. Хоризонтът на изток се обагри в кърваво червено. Белокосото видение се появи отново във въздуха, хвана за ръка душата на Хък, която беше тръгнала да се възвисява, и кротко, но настоятелно я върна обратно в тялото. Когато се увери, че тя се е успокоила и няма да го напусне, видението се разтвори във въздуха. В същия миг яркият слънчев диск се показа на хоризонта.

Беше минало доста време, когато Хък се стресна от нечие присъствие и отвори очи. Драконът Трифон безуспешно се опитваше да му направи изкуствено дишане, докато охкаше и се вайкаше:

— А бе, човече, на луд ме направи! Станахте вече трима! Единият се преструва на умрял в килията на манастира! Другият се е гътнал на тоя пусти баир. Солук не ми остана, докато се кача дотук. А третият се прави, че не ме познава! Туй живот ли е! Хайде, ставай! Стига си се излежавал! Престани да се преструваш на умрял! Акъла ми взе!

— Защото сме на Мусала, затова ли употребяваш толкова турцизми, драконче? — попита Хък с прегракнал глас, сякаш цяла вечност не беше говорил.

— Уф, възкръсна ли най-сетне? — искрено се зарадва холографното чудовище.

— Не, защото не съм умирал истински. Малко полетях и изглежда ми се замая главата.

— Ще ти дам аз една замаяна глава! Виж го ти! Не бил умирал истински! Защо тогава от два часа се опитвам да те съживя, а ти си се тръшнал като истукан и не мърдаш! Хайде ставай, мързеливце! Трябва да спасяваме Ана-Мария! Забрави ли?!

В този миг белокосото видение на светеца се появи отново сякаш искаше да се увери в успеха на лечебната процедура. Холографното чудовище трепна:

— Хък, виждаш ли го този?

— Да.

— Той ме доведе при тебе... Знаеш ли кой е този добър човек?

— *Защо не го попиташ?* — усмихна се за първи път от доста време Хък.

Драконът събра кураж и се изправи пред видението:

— *Уважаеми! Ще бъдеш ли така добър да осведомиш Тифон Великолепни на кого трябва да благодари за вълшебното изцеление на неговия велик приятел от рода Хогбен?*

— *Аз, смиреният и многогрешен Йоан, който не съм извършил никакво добро на земята, когато дойдох в тази Рилска пустиня, не намерих човек в нея, но само диви зверове и непроходими дебри. И поселих се в нея самин със зверовете, без да имам нито храна, нито покрив, но небето ми беше покрив, земята — постеля и тревите — храна. Но благият Бог, заради обич към Когото презрях всичко и претърнях глад и жажда, мраз и слънчев пек и телесна голота, съвсем не ме изостави, но като милосърден и чедолюбив баща обилно задоволи всичките ми нужди.*

— *Уважаеми Йоане от Рилската пустиня! Какъв съвет ще дадеш на нас, бедните грешници?* — прояви творческа фантазия в любопитството си холографното чудовище и се изпъчи.

Хък следеше разговора с интерес.

— *Стойте добре и дръжте преданията, които сте чули и видели... — отвърна светецът. — Не се отклонявайте нито надясно, нито наляво, но ходете по царския път. Пазете се грижливо от светски увлечения и винаги помнете заради що сте излезли от света и заради що презряхте света и светските неща... — рееше се над главите им светецът, после се спря пред дракона и го погледна благо в очите. — Защото в началото, когато дойдох в тази пустиня, лукавият опита да изкуси чрез сребролюбие и мене — понеже благочестивият цар ми изпрати множество злато. Когато се отказах да го видя заради Господа, аз разбрах, че това е било коварство на дявола. Не приех златото, но го върнах на оногова, който го изпрати, понеже така помислих в себе си: Ако бях желал да имам злато и сребро и подобни тям неща, то защо дойдох в тази страшна и непроходима пустиня, гдето не намерих човек, но диви зверове — и така се избавих от козните на лукавия изкусител, който се старае да ни спъва в онези неща, от които самоволно се отрекохме... А най-много се пазете от сребролюбивата змия, защото сребролюбието е коренът на всички злини...*

— Уважаеми Свети Йоане от Рилската пустиня! Нека да оставим това пусто злато настрана. Ще ни кажеш ли как да постъпим?

— *Що означава, чеда мои, това: да забравяме нещата, които са зад нас? Нищо друго, освен да предаваме всячески на гълбините на забвението всичко онова, което сме изоставили и презрели, а да се стремим към лежащия пред нас подвиг* — рече светецът и се разтвори във въздуха.

— Хък, познаваш ли този свят човек? — замислен попита драконът.

— Да, той беше светец много преди църквата официално да го канонизира.

— Вярвам ти — разсеяно рече драконът, който се беше замислил нещо. — Сега седни и си почини малко, че имам да свърша една работа и после тръгваме.

Хък го изгледа любопитно, но се подчини и седна, защото и без това краката му едва го държаха. Двуглавият дракон подскочи. Издигна се на няколко метра над земята. Взе да се рее като гигантска манта над връх Мусала и да нарежда:

— *Майко на Боговете, Майко на Господарите, Съзидателко на огнените чинове, изкусна Майсторке на безплътните сили и Създателко на всички неща, Която нито един от човеците не е видял, нито може да види, и от Която се бои и трепери всичката твар* — монотонно редеше молитвените слова драконът и клатеше ритмично глави, докато плавно и величествено кръжеше около върха като истинска манта. — *Ти, Която някога възгорделия се военачалник на небесното войнство и по непокорство отклонилия се от своето служене Си свалила на земята, и отстъпилите заедно с него демони, що станаха бесовете на злобата, Си хвърлила в дълбините на мрачния тартар, направи това заклинание, извършено с Твоето страшно име, да бъде съкрушително за този предводител на лукавството и за всичките негови полкове, и за всичките негови пагубни дела. Прогони го и му запрети, както и на демоните му, та да отстъпи съвсем, за да не прави вече никаква вреда на благочестивата Ана-Мария; но да приемат тези запечатани властна сила, за да стъпкват змия и скорпион, и октопод, и всяка вражеска сила. Защото се възпява и величае и от всяко дихание със страх да се слави Твоето пресвято име, сега и всякога, и във вечни времена.*

Хък избърса влагата от очите си и попита:

— Трифоне, как се роди в главичките ти всичко това?

— Светецът ме научи, докато идвахме насам — гордо рече драконът. — Ти да не мислиш, че през цялото време съм спал като заклан! Само чаках да излезеш и веднага скочих на крака. Много книги има в този манастир. Умни книги. Ама свещите са малко. Едвам намерих една книга, в която имаше молитви за всичко. Ама тази я нямаше.

— Браво, момчето ми! — рече Хък и стана. — Много се заседяхме на този връх — твърде близо до боговете. Време е вече да тръгваме. Пеша ли ще слезем при хората или ще летим?

— Както искаш, Хък. Ама аз казвам да летим — рече драконът и се спусна плавно от висините досущ като някой тръгнал на лов скат право към седемте Рилски езера, дето приличаха на вторачени очи.

На платото край петото езеро с формата на бъбрек много хора в бели одежди танцуваха в кръгове около малцина цигулари.

— Хък, какво правят тия долу? — любознателно попита драконът.

— Членовете на Бялото братство посрещат изгрева.

— Затова ли правят сутрешна гимнастика?

— Това не е физзарядка, момчето ми, а свещен танц. Нарича се паневритмия. Създаде го Учителят Беинса Дуно като средство за зареждане с космическа енергия. Някой път ще ти разкажа за него.

— Хък, а тази... пневморитмия дали ще може да замести хранването ми? — попита драконът. — Защото...

— Престани да говориш врели-некипели — прекъсна го Хък, — ами ела и се хвани за мен, че трябва да отидем при Авицена, докато баща ми още не се е усетил, че си имам двойник.

— Ако питаш мене, вече си имаш и тройник, ама нейсе! — засмя се драконът на собствения си каламбур и елегантно кацна на раменете на Хък.

В следващия миг те се озоваха пред гостната на скромна, но изискан ориенталски дом в ранната привечер.

17. ТОЧКАТА НАД I-ТО

— Да не би пак да завързахме времето на възел? — замислено рече Хък и се огледа иззад завесата.

— Защо? Тоя навлек ли те смуцава? — посочи Настрадаин ходжа драконът.

Бяха пристигнали в дома на Авицена, когото тук наричаха, както си му е редът, с истинското му име — Абу Али ал-Хюсеин ибн Абдалах ибн Сина, но за зла участ не завариха домакина сам. С него пиеше чай прототипът на омразния на дракона заместник-началник на митничарската бригада на Фауст, дето навремето ги посрещна във Втората библиотека.

— Този досадник ще се роди след двеста години.

Какво търси тук сега?! — мрачно рече Хък.

— Може да го е пратил старият Хогбен? — подхвърли драконът и побърза и той да се огледа.

— Или пък баща ми лично ни е удостоил с честта да се дегизира като митничаря, защото естествено е забравил кога се е родил Настрадаин ходжа? — заподозря поредната интрига на стария Хогбен Хък.

— И как ще разберем? — нервно потръпна драконът. — Ще трябва да намерим начин да го разкараме. Ако това е истинският Настрадаин ходжа, работата е лесна, ама ако е проклетият ти баща...

— Всъщност няма никакво значение — по-бодро отвърна Хък, след като се замисли. — Ако е баща ми, той сигурно няма нужда да присъства на разговора ни с ибн Сина, за да разбере за какво сме си говорили.

— Давай да се показваме тогава — плахо го окуражи драконът.

Двамата влязоха с достойнство в скромната гостна на великия лекар, философ, естествоизпитател, поет и музикант. Настаниха са на дивана с възглавниците срещу него и Хък го поздрави официално, без да обръща внимание на Настрадаин ходжа:

— Ас салям алейкум, дълбокоуважаеми Абу Али ал-Хюсеин ибн Абдалах ибн Сина. Нека те постигнат милосърдието и благоденствието на Аллах.

— Уа алейкум ас салям, почитаеми хекиме. Нека да те благослови Аллах! Прочете ли „Китаб аш-Шифа“, почитаеми? — отвърна домакинът сякаш се бяха разделили вчера, а не в 1033 г.

— Да прочетох „Книга за изцелението“, дълбокоуважаеми. И вече захванах „Китаб ан-Наджат“ — „Книга за спасението“.

Авицена плесна два пъти с ръце. Драконът тъкмо си помисли, че домакинът вежливо аплодира ученолюбието на госта си, когато в стаята безшумно влезе млада стройна и гъвкава като антилопа африканка. Тя изящно крепеше в ръце поднос с чай. Девојката в ефирни дрехи на ориенталска танцорка елегантно подреди чашите пред новите гости, сипа от благоуханната напитка, вдигна глава да ги покани и замръзна, щом съзря Хък.

Очевидно за първи път в живота си момичето от черния континент виждаше висок, рус мъж със сини очи. Тя се влюби от пръв поглед и три пъти се спъна докато излизаше заднешком от гостната.

— Откъде намери това двуглаво магаре, почитаеми хекиме? Скъпо ли плати за него? — ни в клин, ни в ръкав се обърна Настрадаин ходжа към Хък.

— Баба ти е двуглаво магаре, почитаеми глупако! — тросна му се холографното чудовище.

— Стой мирен, моето момче! — опита се да го озапти Хък. — Остави възрастните хора да си поговорят. Дълбокоуважаеми Учителю — обърна се той към домакина, — що за лекар трябва да бъде този, който е призван да спаси някого от неизличима болест?

— *Лекарят трябва да притежава поглед на сокол, ръце на девојка, мъдрост на змия и сърце на лъв, почитаеми.*

— А как трябва да подходи лекарят към такъв тежък случай?

— *Трябва да каже на болния: „Ние сме трима: ти, аз и болестта. Чиято страна вземеш, тя ще победи“* — и домакинът плесна три пъти с ръце.

Прекарасната му африканска прислужничка отново влезе със ситни стъпки и сведен поглед, но този път носеше поднос с вино. Само когато минаваше покрай Хък, тя вдигна глава и го стрелна с маслиновите си очи.

— Че Аллах нали не дава да се пие вино?! — не се стърпя драконът шумно да изрази учудването си, защото главата му още тежеше от кумиса.

— *Виното е разрешено на властниците* — обясни Авицена на Хък, без да поглежда към дракона, — *тъй като на тях всичко им е разрешено; на скитниците, тъй като на тях вече нищо не може да им навреди; и на мъдреците, тъй като те пият с мярка.*

Гузен, драконът обидено наведе глави. Чак тогава Авицена се обърна към него:

— *Обидите на учителя са по-добри от ласките на бащата.*

— Учителю, а знаеш ли някоя отвара за неизличими болести? — някак обречено попита Хък.

— Не, почитаеми. Неизличимите болести рядко се лекуват с отвари. Но мога да ти кажа какво трябва да пиеш, така че никога да не прихванеш неизличима болест.

— Непременно си я запиши, почитаеми. Това е Златната рецепта на ибн Сина, която дълго време ще бъде загубена — обади се и Настрадаин ходжа. — Аз от години всеки ден пия от тази амброзия.

— *Трябва да свариш една чаена чаша овесени ядки в пет чаени чаши вода, докато се получи каша* — бавно заобяснява създателят на съвременната медицина, сякаш диктуваше. — *После да прецедиш кашата и да добавиш в нея пет чаени чаши варено мляко и пет лъжици мед. Четири пъти на ден трябва да пиеш по половин чаена чаша от тази божествена напитка и никога няма да хванеш неизличима болест.*

— А пък аз знам една отвара за болки в ставите! — възкликна отегчен драконът. — Един светец ми я каза!

Двамата старци се оживиха, защото като всички по-възрастни хора си имаха проблеми със ставите. Това вдъхнови холографното чудовище и за отмъщение то тутакси взе бавно да им набива като поука в главите рецептата:

— *Вземате равни части брезови листа, корен от троскот, корени от репей, трицветна теменуга и малинови листа. Смесвате ги и добре ги разбърквате. Всяка сутрин след първото ритуално измиване на ръцете — уду — отделяте една шепа от билковата смес, запарвате я в пет чаени чаши вряла вода и я оставяте да кисне. След второто уду прецеждате отварата и я изпивате на три-четири*

порции през деня, най-добре на гладно. Ако ви горчи, можете да прибавите малко жълт кантарион, бъзов цвят и джинджифил на вкус. Те засилват действието на главните билки и превръщат тази отвара и в чай за удоволствие. Не като този китайски боклук — несправедливо подметна накрая чудовището и развали доброто впечатление, което беше направил.

— Време е да си вървим, момчето ми. Стига сме досаждали на дълбокоуважаемия домакин и неговия почитаем гост. *Най-добрите посещения са кратките.*

Щом излязоха от гостната на Авицена, африканската прислужничка внезапно изникна отнякъде, залепи се за Хък, за миг се притисна в него, докато пъхаше в ръката му нефритен нож в позлатена кания, после прошепна: „*Намушкай я право в сърцето!*“, скорострелно го целуна, сякаш го клъвна по бузата, и изчезна в мрака, тъй както ненадейно се появи.

Драконът гледаше опулен и дори не успя да гъкне. Малко преди да се откъсне някое от ченетата му, той се окопити и попита:

— Хък, каква беше тая работа?

— Точката над і-то.

— Ъ?! — беше единственият звук, който успя да се изтръгне от устата на чудовището.

— Помниш ли какво ми каза тибетският лама от *Двореца на майката и сина*? — риторично попита Хък, щом излязоха от къщата на Авицена, и сам си отговори: — „*Погледни в себе си!*“ Значи аз ще разреша проблема с болестта на лъвицата. Не някой друг, а аз. Същото каза и Мавляна. Той даже ми препоръча не само да погледна в себе си, но да се превърна в огледало и добави „*Любовта е безусловна доброжелателност.*“ Значи едното средство за прекършване на тумора е любовта. А какво рече Оелун? „*Жена ти трябва да сучи мляко от лявата гърда на Майката на всички неща.*“ Нали знаеш коя е Майката на всички неща?

— Знам, разбира се! — взе да идва на себе си заинтригуваното чудовище. — Нищото!

— Точно така. Нищото! Значи трябва да закараме лъвицата в Нищото. Ама ти добре знаеш, че простосмъртните не могат да ходят живи в Нищото. А какво ми каза светецът от Рилската пустиня?

— Не знам, Хък! — чистосърдечно си призна драконът.

— Правилно. Не знаеш, защото тогава все още не беше на върха! Свети Иван Рилски ми рече: „*За да станеш безсмъртен, първо трябва да умреш.*“ Значи Ана-Мария трябва да умре...

— Глупости! И без това тоя гаден октопод, дето я гризе отвътре, ще я завлече в гроба! — възнегодува чудовището.

— Прав си — кимна Хък. — Тя трябва да умре много преди туморът да я превърне в развалина. — И точно тук тази мила африканка сложи точката на *i*-то, като ми тикна нефритения нож в ръцете с думите: „*Намушкай я право в сърцето!*“ Помниш какво каза Авицена, нали:

„*Лекарят трябва да притежава поглед на сокол, ръце на девойка, мъдрост на змия и сърце на лъв.*“

— Ти си луд! Извратен изверг! Нима смяташ да убиеш Ана-Мария — холографното чудовище се тресеше от ужас, като си представяше агонизиращата си благодетелка.

— Не! Смятам да я спася... — тъжно се усмихна Хък. — Но преди това трябва да я намерим.

18. УМИРАЙ ПО ТРИ ПЪТИ НА ДЕН!

Ала да намерят лъвицата се оказа неимоверно трудна работа. В глобалната мрежа нямаше и помен от нея — нито на Земята, нито във Втората библиотека, нито в Плодовитата пустота. Хък помоли за съдействие някои приятели от Службите. Резултатът беше отчайващ. И камерите за наблюдение в този край на Вселената никъде не я бяха засекли. Нямаше причина Ана-Мария чак толкова да се спотайва. Оставаше логичният извод, че с помощта на тумора старият Хогбен бе успял да поеме пълния контрол над снаха си и я криеше някъде.

Като знаеше колко праволинеен тиранин е баща му, първата работа на Хък беше да провери да не би двамата да са в системата на Алдебаран. Нито жена, нито лъвица дори отдалеч напомняща на Ана-Мария, не се беше мяркала там. От профсъюза на местните картоиграчи пък се заклеха, че такъв аматьор грандоман като стария Хогбен отдавна не се е появявал тъдява. Хък им повярва, защото с играта си баща му се набиваше на очи във всяко казино във Вселената като митничар в тролейбус.

Щом не можаха да ѝ хванат дирите в пространството, явно трябваше да търсят лъвицата в друго време. Ала тази задача беше непосилна без намек за някаква следа. Хък и драконът се разхождаха като сомнамбули около дома си в Плодовитата пустота и мислеха ли мислеха. Но макар да се напъваха две същества с три глави, нищо рационално не можеха да измислят. Без лъвицата и близнаците дворът беше опустял и запуснат като панаир, пометен от торнадо. Лехите бяха буренясали. Цветята-книги бяха залинели. Люлките на децата проскърцваха протяжно в безмълвието досущ като смъртници, изпускащи последния си дъх. А горката Церберина се чудеше каква вкусотия да им приготви с надеждата, че ще ги накара да хапнат нещо. Но двамата категорично отказваха, защото на гладно мислели по-ясно. И ако за Хък лечебното гладуване не беше нещо необичайно, то отричането на дракона от храната можеше да се сравнява само с легендарните подвизи на Александър Македонски.

Часове наред просветленото от глада мислене обаче не даваше плодове. Като удавници, хванати за сламка, надянаха слушалките и си пуснаха — „*Kind of Blue*“. Щом разбраха, че и Майлс Дейвис няма да им помогне, отчаянието полепна по тях като лятна мараня. Драконът първи сви знамената и свали слушалките:

— Хък, аз се предавам, да знаеш. Не издържам повече. Край. Отивам да се нахраня и да поспя! — изпъшка той.

Създателят му тъкмо се накани да оскверни Майлс и да го наругае, ала изведнъж се плесна по челото и слушалките му паднаха:

— Много си прав, момчето ми. Точно това трябва да направим. Да се признаем за победени, да се предадем, да хапнем и да поспим. В това време баща ми сигурно ще проводи някой да ни вземе на поредната разходка във времето. Просто трябва да разбере, че сме капитулирали. А той ще го усети, повярвай ми, защото открай време инстинктивно подушва всякакви предатели и колаборационисти!

Церберина беше много щастлива, че двамата мъже изведнъж уважиха подобаващо нейния печен див заек, маринован с горчица и хвойна в сос арония върху канапе от моркови и картофи с гарнитура от глазирани ябълки. После мъжете се оттеглиха в покоите си, както правят всички уважаващи себе си обитатели на Средиземноморието в часовете за сиеста. Церберина не се разтревожи дори когато по никое време една харпия най-нахално се настани в трапезарията, защото не я виждаше.

Когато Хък и драконът влязоха надвечер да се осведомят как вървят приготовленията за вечерята, настана лека суматоха. В първия момент драконът се стресна от крещящия вид на сексапилната пратеничка на стария Хогбен в трапезарията. Гола, както майка я родила, дамата беше с огромен бюст и гигантски крайници на птица. Крилете ѝ бяха натрапчиво гарнирани с ярки пера, а грабливите нозе бяха увенчани с дълги, извити като ятагани нокти. Непристойният външен вид на дамата обаче не плаши дълго холографното чудовище, а по-скоро го привличаше като магнит. Въодушевен от пламъка в очите ѝ, драконът видимо взе да проявява нездрав интерес към неканената гостенка. Церберина не можеше да разбере какво става. Тя дори не подозираше каква екстравагантна съперница си има.

За да могат спокойно да се измъкнат с дракона от къщата, се наложи Хък да отведе Церберина в кухнята и да ѝ даде сложно

гастрономично упражнение. Той я помоли да добави в менюто за вечеря пилешки крилца с мед, джинджифил и чили. В тази задача от висшия пилотаж в готварството най-важен беше крехкият баланс между подправките. Когато се върна обратно в трапезарията, той завари харпията и драконът интимно да си шепнат.

— Ти коя си от петте? — попита Хък и, без да ще, грубо прекъсна гугукането на двете хвъркати същества.

Харпията го изгледа зловещо и запърха с криле, а драконът побърза да отговори вместо нея:

— Тя е Елопа — Буреносният вихър! А останалите четири са...

— Знам, знам! — прекъсна го Хък. — Хайде да вървим, че работа ни чака.

— Няма да вървим, а ще летим! — гордо се изпъчи осведоменото чудовище.

Елопа и Трифон поведоха ятото, а Хък поизостана, защото в момента изобщо не му се флиртуваше с харпии. Той започна мислено да се пазари с баща си. Готов беше на сериозни отстъпки заради спасението на лъвицата. Много скоро обаче драконът прекъсна кроежите му. С периферното си зрение Хък мерна как участниците в челната двойка се сдърпаха за нещо и неговият Трифон, бесен, се присъедини към ариергарда. Неприсъщо беше, че холографното чудовище не пожела да сподели какво го е извадило от равновесие. И Хък не прояви любопитство, защото последваха няколко турбуленции и ятото се озова на Земята.

Още докато се спускаха над крепостта, Хък позна мястото на битката, макар че нямаше много време да се огледа. Изобщо не си беше представял така новата среща с баща си. Щом стъпи на земята, той се озова с огромен лък в ръка начело на защитниците на стената, с която цар Самуил прегради в 1014 г. клисурата между планините Беласица и Огражден.

— Опитай се да задържиш врага — нареди му Гаврил Радомир, — пък аз ще гледам да измъкна царя!

И той го качи на кон и го отведе в крепостта, наречена Прилеп. А боят между българите и ромеите се разгоря с нова сила. Благодарение на умелия архитектурен замисъл на фортификационното съоръжение и храбростта на неговите защитници те дълго време се справяха успешно със заръката на царския син да задържат

противника. *Императорът вече беше изгубил надежда за преминаване, когато Никифор Ксифий, назначен от него по това време за стратег на Филипопол, го склонил да остане там и непрекъснато да продължава пристъпите срещу преградата, а самият той каза, че ще отиде да потърси дали някъде не може да направи нещо изгодно и спасително. И той, като взе своите войници, върна се и заобиколи намиращата се на юг от Клидион твърде висока планина, наречена Балатиста, и като мина през стръмни и недостъпни места, на 29 юни, индикт 12, внезапно с виковете и шум се показа от височината в гърба на българите.*

Битката стана неравностойна.

Хък толкова беше подобрил физическата си форма в последно време, че мигом захвърли лъка и взе да размахва тежкия си меч като сламка. Не това обаче започна да привлича противниците му, спускащи се на талази от височината, и да ги кара да му налитат като мухи на мед. Хък стана главният трофей в сражението благодарение на приемите от източните бойни изкуства, които ловко прилагаше срещу многобройния противник. Все пак в Европа никой още не беше чувал за древната китайска *Школа на дългия юмрук* или за бойната стойка на *Молещата се богомолка*. Ала и източните техники не помогнаха. Много българи загинаха в неравния бой, а още повече попаднаха в плен. И Хък беше между тях. Не се предаде, а го плениха. С мрежа — така, както се пленява развилнял се тигър.

Завлякоха го в лагера на ромеите и го изправиха пред баща му. Бесен заради оказаната геройска съпротива, за назидание старият Хогбен, който беше навлякъл кожата на Василий II, го изгледа свирепо, сви юмрук и посочи с палеца си към земята: Смърт! Пет копия едновременно прободоха Хък и той умря за първи път в живота си по изричната воля на собствения си баща. Трябва да признаем, че смъртта му имаше и добра страна. Хък не видя как *императорът ослепи пленените българи — около 15 000 както казват, и като заповяда всеки сто ослепени да бъдат водени от едноок, изпрати ги при Самуил. А той, като ги видя да идват в редици с еднакъв брой хора, не можеше да издържи това страдание храбро и спокойно, а му призля, причерня му и той падна на земята. Присъстващите, които се мъчеха да възвърнат дишането му с вода и благовония, успяха малко да го свестят. А той, като дойде на себе си, поиска да пие студена*

вода, но когато взе и ти, получи сърдечен удар и след два дни умря, а Василий II си спечели прозвището Българоубиец.

Смъртта на Хък не трая дълго. Баща му го върна от пътя към отвъдното и Хък възкръсна, завързан за позорния стълб на арената пред императорския дворец в Константинопол. Тълпата ревеше бясно, жадна за кръв. Императорът го изгледа кръвнишки и извърна палец към земята: Смърт! Пет копия едновременно прободоха Хък и той отново умря за първи път в живота си по изричната воля на собствения си баща.

Когато Хък възкръсна за трети път, завързан за позорния стълб на арената пред императорския дворец в Константинопол, той разбра, че баща му си играе с него, като котка с мишка. Тълпата ревеше бясно, жадна за кръв. Щеше да бъде много странно, ако от днес нататък не станеше заклет мизантроп и агорафоб. Кракът му със сигурност вече никога нямаше да стъпи на стадион. Императорът отново го изгледа кръвнишки и след драматична пауза пак извърна палец към земята: Смърт! Пет копия едновременно прободоха Хък и той отново умря за първи път в живота си по изричната воля на собствения си баща.

— Хък, хайде събуди се бе, човек! Стига си се преструвал на умрял! — тресеше го за раменете драконът, когато Хък за пореден път отвори очи.

Ръцете му пак бяха омотани с въже, но вече лежеше в собственото си легло у дома в Плодовитата пустота.

— Кой ме върза, Трифоне? — едва-едва се отрониха думите от пресъхналата му уста.

— Уф! Церберина — бодро рапортува холографното чудовище. — Аз я накарах. Много буйстваше и щеше да се нараниш... А бе, Хък, не мислиш ли, че следващия път, преди да тръгнем по гайдата на баща ти, трябва да се въоръжим с някоя и друга по-силна магия. Защото, както я е подкарал старият негодник, скоро здраво място няма да остане по нас. Да знаеш и аз колко бой изядох!

Хък кимна с глава и заспа.

19. ВЪЛКОДАВЪТ НА ХОГБЕН

Сънува странен сън. Беше холографен дракон, а баща му страстно се изживяваше като собственик на зоологическа градина на остров Джърси. Хък беше изтънял като вейка, защото получаваше храна само ако докладваше как си прекарва времето, с кого се среща и какво приказва лъвицата, когато собственикът не беше край нея. С пръчка в ръка старият Хогбен му внушаваше бащински, че е таен агент под прикритие, но всъщност го беше превърнал в доста долнопробен доносник. Хък потрепери от погнуса и се събуди.

Слава Богу, бяха го развързали. Какво означаваше този гаден сън? Неговият дракон беше твърде простодушен, за да се подвизава дълго време като съзнателен доносник, без да се издаде. По-вероятно беше баща му да е имплантирал трайно в холографното чудовище някаква проследяваща магия. И бедният Трифон изобщо да не подозираше, че е станал маша на тиранина. Ето защо, откакто започна тази одисея във времето, баща му постоянно беше една крачка пред него. Но Хък не можеше да сподели дори иносказателно откритието си с неволния изменник, защото щеше жестоко да накърни честта и достойнството му. Трябваше деликатно да провери истинността на тази хипотеза, без да оставя след себе си и най-малкия знак, че е разгадал коварния маньовър на вманиачения си родител. Само така щеше да запази предимството, че е открил „къртицата“.

Хък стана, взе душ като редуваше вряла с ледена вода, и изяде за закуска пропуснатата вечеря — пилешки крилца с мед, джинджифил и чили. Церберина беше добра ученичка. Тя майсторски беше постигнала крехкия баланс между подправките. После Хък демонстративно се разкърши като след тежка болест и заяви, че излиза да се поразходи в планината. Драконът и Церберина закимаха разбиращо.

Англия го посрещна с традиционния дъжд. *Белият кон* си седеше все така издълбан на склона на хълма край Уфингтън. Дори вече бяха успели да почистят сто и десетметровия геоглиф от червената боя, с

която някакви вандали бяха наплескали натрошената креда в дълбоките траншеи.

Бързо откри и дома на пенсионирания ветеринарен лекар Олаф Суорбрик. Веднага след публикацията, която събуди интереса на Хък, глобалната мрежа го беше направила звезда и за тукашното общество. Както се полага на всеки, който обича животните, най-видният местен ветеринар се оказва възрастен, безкрайно любезен и добродушен, позакръглен чичко с много живи очи. Хък за миг се натъжи, защото много му напомняше на покойния му приятел Питър Устинов. А благата усмивка и духовитите подмятания на Питър толкова му липсваха. Прекрасното усещане, че втрещеният поглед на стария Хогбен не лази по гърба му, бързо отвя тъгата и Хък се захвана бодро за работа, вживявайки се в новата си роля:

— Кореспондент съм на Грузинската национална телевизия, мистър Суорбрик. Казвам се Майкъл Устинов. Моите продуценти искат да направя филм за вас и вашата революционна теория, която оборва досегашните ни представи за *Белия кон от Уфингтън*.

— Млади момко, имате ли нещо общо с покойния велик актьор сър Питър Устинов, който беше два класа преди мене в началното училище? — благо любопитства главният ветеринарен консултант на графство Оксфордшир.

— Да, мистър Суорбрик. Дядо ми му беше четвърти братовчед — нагло излъга Хък и побърза да мине на въпроса: — Драги господине, четох вашата великолепна статия във *Veterinary Record* но ми се ще да науча направо от извора защо смятате, че *Белият кон от Уфингтън* не е кон, а куче.

— Работата е много проста, драги момко. Ако не сте Пикасо, а ветеринар и цял ден си имате работа с животни, никак не е трудно да прозрете, че това създание на хълма, което сигурно е на три хиляди години, анатомически въобще не може да бъде кон. Тялото му е прекалено слабо и издължено, а опашката му е твърде дълга. Никой кон няма толкова дълга опашка. Аз мисля, че древните хора реалистично са изобразили на хълма ловна хрътка, преследваща дивеч. Ако съм прав, трябва да прекръстим този геоглиф на *Вълкодава от Уфингтън* — благо заключи много виделия и патил ветеринар.

— А защо смятате, че си имаме работа с изображение на ирландски вълкодав, а не например на кавказки вълкодав? Защото в

Грузия вече има такава теория — защити легендата си на кореспондент Хък.

— Не съм много вещ по въпроса за потеклото на кавказкия вълкодав, мистър Устинов, но ви уверявам, че ирландският вълкодав е познат по нашите земи от трийсет и два века. Чували ли сте за *Tuatha De Danann* или *Народа на богинята Дану*?

— Не. Съжалявам — за втори път излъга Хък.

— Според ирландските саги този народ слязъл на Земята от огромен облак и завладял острова преди на него да се появят келтите. И воините от народа на богинята Дану винаги били съпровождани от огромни зловещи брадати хрътки, които били толкова силни, че лесно сваляли конници от седлата. Вълкодавите били верни приятели и на келтите. Те пък ги използвали за лов на вълци, лосове и елени. По-късно, в римско време, предприемчиви търговци специално доставяли „чудовищните кучета от остров Ерин“ в столицата на империята. Там, където зрелищата били издигнати в култ, на арените в Цирк Фламиний, в Циркус Максимус и в Колизеума устройвали схватки на лъвовете с вълкодави. И трябва да ви уверя, че лъвовете рядко побеждавали. Едва по-късно, в англосаксонските времена тази порода започнала да губи ловния си инстинкт и постепенно се превърнала в домашно куче. Днес този кротък гигант не става даже за охрана, защото не лае и не предупреждава за врагове. Също като мен! — дяволито се усмихна ветеринарят. — Надявам се, че съм задоволил любопитството ви, мистър Устинов?

На Хък му идеше да потъне в земята, дето излъга този добродушен мъдрец, че ще прави филм за него. Докато се сбогуваше любезно с благия си домакин, Хък мислено се закле, че ако всичко свърши благополучно, един ден непременно ще се върне при г-н Олаф Суорбрик с камера и микрофон.

Много неща си дойдоха на мястото след разговора с начетения английски ветеринар. На Хък му стана ясно защо извънземната Ана-Мария толкова обичаше този геоглиф. Просветна му и какво се беше случило навремето с холографния дракон.

Когато тръгна да се прави на демиург в чеченските планини преди двеста години, намерението му беше да материализира персонаж за поддържащата роля в спектакъла „*Хайредин побеждава ламята и спечелва сърцето на Айша ибна Абу Насър Ал-муминин*“. За

драматичен ефект му трябваше някое свръхестествено същество като Пегас или Еднорог. Накрая реши да използва за прототип *Белия кон от Уфингтън*, на който, дето се казва, познаваше и зъбките, защото навремето редовно го почистваше от обраслата го трева по нареждане на Алфред Велики.

В това време баща му се беше набъркал, неканен, в процеса, като си е мислил, че синът му се е захванал да пресъздава неговия любим *Вълкодав от Уфингтън*. Защото старият Хогбен добре е знаел какво изобразява геоглифът от праисторическите времена. Нищо чудно първообразът му да е бил някой негов личен звяр. Затова старият Хогбен тутаки бе пожелал да превърне копието на любимия си зъл вълкодав в модерна скрита камера с вграден микрофон.

Работата обаче се беше объркала съвсем, когато се бе намесил и духът на местния шаман от чеченските планини. Той явно беше възприел намеренията на фамилията Хогбен — баща и син — като оскърбителни своеволия на британски нашественици и гавра с местните традиции. Шаманът на своя глава беше решил, че на неговата територия в местните чукари може да се пръкне само триглав дракон от кавказки произход и нищо друго.

Противоречивите магии, страсти и заклинания очевидно бяха объркали напълно нанотехнологията. Затова никой не можа да предвиди крайния резултат от генезиса. И на бял свят най-неочаквано се появи капризен, любознателен, тщеславен, добродушен и вечно гладен, двуглав холографен дракон — неволен и доста своенравен шпионин на стария Хогбен.

— Бързо се върна, Хък! — посрещна го шумно грейналият от радост дракон, щом го съгледа да слиза по пътеката в Плодовитата пустота. — Как мина разходката?

— Много приятно беше. И най-вече дойдох малко на себе си! — усмихна се Хък, когато почувства отново втораченият поглед на баща му да полазва по гърба му.

Май не си внушаваше? Сигурно отдавна беше свикнал с отровата и затова досега не я забелязваше. Така правеха едно време римските императори. Те редовно приемаха отрова в малки дози, за да свиква организмът им с нея, та да не станат жертва на заговора, когато им я поднесат с усмивка в обичайното количество.

— Размислих, Трифоне — добави Хък. — Баща ми е прав. Още много трябва да се учим. Иди се сбогувай с Церберина. Тръгваме за Константинопол. Ще следваме в Магнаурската школа.

20. ПОЛИЕЛЕЙ НА БЪЛГАРКАТА

— Внимавай как се държиш! — закани се с пръст на дракона Хък, щом се озоваха в двора на императорския дворец в Константинопол. — Тук имат право да стъпват само малцина избраници.

Великолепният архитектурен ансамбъл на двореца направи силно впечатление на дракона. Той зяпна с отворени уста пред изпълнената със спокойно величие и строгост катедрала „Света София“ с нейния огромен купол, прорязан от четиридесет прозореца и сякаш повесен на златна верига от небето.

— Тук ли ще учим, Хък? — с плаха надежда в гласа попита холографното чудовище.

— В тази школа — посочи Хък прекрасното самостоятелно крило на двореца с изящните сводове и куполообразния покрив до божия храм. — Когато аз учих в нея, тя се наричаше *Аудиториум*, а сега са я прекръстили на *Магнаурската школа*. По традиция там получават образованието си императорските деца и членовете на висшата византийска аристокрация.

Холографното чудовище се наду така, че едва не полетя като балон в стратосферата.

— А в отделни случаи — подчерта Хък — тук се допускат да учат и най-високопоставени чужденци, които се подготвят да стават царе или патриарси в родните си страни.

Добре че като опитен екскурзовод Хък спря навреме, защото драконът щеше да се пръсне всеки момент. Възторгът в очите на „къртицата“ беше безмерен. Хък почувства втрещеният метален поглед на баща му да го пронизва под плешките като шило за лед. Мина му през ума, че шпионските умения на чудовището май зависеха от изпитваната радост. Колкото по-жизнерадостен и щастлив беше драконът, толкова по-способен шпионин на стария Хогбен ставаше. А дали „къртицата“ на баща му се представяше като калпазанин, когато тъгуваше. Непременно трябваше да провери. Но първо се налагаше да

върчат „акредитивните си писма“ на император Михаил, за да доведат докрай операцията за заблуда на противника.

Михаил III беше свикал съвет по повод писмото, което му донесоха пратениците на моравския княз Ростислав: *„Нашият народ се отметна от езичеството и държи християнския закон, но нямаме такъв учител, който да ни обяснява на наш език истинската християнска вяра, та и други страни, като видят това, да направят като нас. Затова, господарю, изпрати ни такъв епископ и учител, защото от вас всякога изхожда добър закон за всички страни.“* Императорът нареди да повикат Константин Философ и като го накара да изслуша тази молба, рече му:

— *Зная, Философе, че си уморен; но потребно е ти да отидеш там, защото никой друг не може да свърши тази работа като тебе.*

— *Макар и да съм уморен и болен телесно* — отговори Философа, — *с радост ще ида, ако имат букви на своя език.*

А императорът му рече:

— *Дядо ми, и баща ми, и много други, които са дирили това, не са го намерили, как мога аз да го намеря?*

— *Да се пише беседа без букви, не значи ли да се пише върху вода?* — риторично попита Философа.

А императорът заедно с вуйчо си Варда му отговориха:

— *Ако ти пожелаеш буквите, бог може да ти ги даде, както дава на всички ония, които се молят без съмнение, и отваря на ония, които чукаат.*

Философът се оттегли и по стар обичай се отдаде на молитва заедно с другите си сътрудници. Хък и драконът дискретно го придружиха. Хък знаеше какво ще се случи по-нататък. Онзи, който слуша молитвите на своите раби, скоро щеше да му даде прозрение, и той веднага щеше да състави азбуката и първото, което щеше да напише с нея, щяха да бъдат евангелските думи: *„В началото беше Словото и Словото беше у Бога, и Бог беше Словото.“*

Скоро обаче на дракона му стана скучно при умуващите граматички и се върнаха в двореца.

— Хък, както я кара, този достоен философ скоро няма да измисли славянските букви! — гузно рече драконът, докато оглеждаше любопитно обстановката в императорския дворец. — Да ти кажа честно, мислех, че разкошът тук ще е по-голям.

— Все пак сме в IX век, Трифоне. Не забравяй! — тъжно се усмихна Хък.

— В IX век, ама в Константинопол. Най-важният град в света по това време.

— Много си начетен! Откъде ги знаеш тия работи? — опита се да го иронизира създателят му.

— Подготвих се предварително преди да тръгнем насам — ухили си драконът. — Вместо да се сбогувам с Церберина, направих справка в глобалната мрежа. Тя съдържа отговорите на всички неща.

— Искаш да кажеш, че глобалната мрежа е точно толкова умна или глупава, колкото онзи, който формулира въпросите — не можа да скрие, че му е ядосан Хък.

— *В добри ръце всеки лък стреля добре* — не падна по гръб холографното чудовище.

— Щом си станал такъв многознайко, я кажи кои по-точно букви ще измисли след година Константин Философа.

— Глаголицата. Туй го знам. Питай ме нещо, дето не го знам!

— А кой му удари едно рамо да я измисли?

— Ами като гледам каква навалица беше в офиса му преди малко, доста хора трябва да са кандидати за тази слава — дълбокомислено рече холографното чудовище, загледано в една миниатюра на императрица Теодора, майката на император Михаил III.

Императрицата беше изобразена с корона, отрупана със скъпоценни камъни, които по естествен начин бяха привлекли погледите и на двете му глави. Хък реши да го извади от зловредния унес и за наказание го върна обратно към писмената:

— Като си толкова печен, я ми кажи графиката на глаголицата на кои други писмена напомня?

— Ха, този път ме хвана. Не питах смотания VIP за такова нещо — ядоса се драконът, който, без да ще, си призна кой му е източникът на информация. — А той нали е тъп, не се сети сам да ми каже!

— От мен да знаеш, че на повечето хора глаголицата им напомня по очертанията си на етиопското писмо, в някои елементи прилича на еврейското, а в други — на гръцкото скорописно писмо. Истината обаче е съвсем друга. Аз скоро ще разкажа на Философа как Свети Месроб Машдоц създаде арменската азбука в далечната 406 г. в

родовия замък на рода Мамигонян, само стотина години след като арменците приеха християнството.

— Този сигурно ти е роднина? — зарадва се драконът и Хък усети погледът на баща му пак да се впира в плешките му.

— Остави. Това не е толкова важно — скромно отвърна Хък и се почеса по гърба. — Всъщност подходът на Месроб Машдоц към арменската азбука ще послужи на братята за образец. И тъкмо благодарение на този подход в глаголицата ще има три основни елемента: кръст, триъгълник и кръг. Я да видим според тебе какво олицетворява кръстът?

Драконът се замисли:

— Амиии... трябва да е...

Хък направи кръст с пръсти, за да поощри мисловния процес на чудовището.

— Ммм... Християнството?

— Браво момчето ми! А триъгълникът е символ на...?

— Светата Троица! Това е по-лесно. А кръгът сигурно е Нищото — събрал кураж, самоуверено възкликна драконът.

— Не точно Нищото, макар че и така може да се каже. Кръгът изразява безкрайността, вечността на Създателя, който ще внуши буквите на Философа. С тези три основни знака символи глаголицата, създадена от Константин Философ, се явява своеобразна възхвала на баща ми..., която той изобщо не заслужава.

Хък съзнателно опипа почвата с „дистанционното управление“ на дракона, но не усети никаква реакция. Контролът зависеше само от емоциите на дракона, а той беше спокоен.

— Затова ли тя е излязла от употреба, а се е наложила кирилицата, дето е създал Климент Охридски? Нали той беше? — невинно демонстрира колко е веща по въпроса „къртицата“ на стария Хогбен.

— Това е дълга история. Баща ми обвинява мен за тази работа. Защото навремето финансирах операцията по докарването на учениците на двамата братя от Моравия в България. Освен това твърди, че за да му направя напук, съм вложил много пари и в създаването на кирилицата, защото глаголицата твърде много го възхвалявала. А аз нямах вече пукнат грош, защото бях вложил

всичките си финансови авоари в заговора да свалим онова лакомо говедо Шарл Дебелия от трона на Свещената римска империя.

Драконът се засмя и Хък отново почувства почти физически вперения поглед на баща си. С каква ли магия беше притъпявал досега сетивата му. Време беше да опита да натъжи холографното чудовище, за да провери теорията си за влиянието на чувствата върху шпионските умения на „къртицата“. Той знаеше един перфектен начин да съкруши сърцето на дракона. Просто трябваше да го отведе в императорското певческо училище — същото, което след пет столетия щеше да завърши Свети Йоан Кукузел Ангелогласния.

„Достойно естъ“ в изпълнение на седем монаси в черни раса доста впечатли чудовището. Но старият Хогбен продължаваше да наднича зад гърба на Хък. Тогава той взе крути мерки. Хък прегърна дракона и го пренесе във времето на Ангелогласния. Както и очакваше „Полиелей на българката“ разплака чувствителната душа на дракона още на петнайсетата секунда. И втренченият взор на стария Хогбен мигновено угасна. Неволната „къртица“ интуитивно беше намерила начин как да елиминира своя кукловод. „Браво, драконче!“ — помисли си Хък, докато чакаше прекрасната мелодия — истински балсам за душата — да свърши.

— Златен си ми! — потупа по рамото разплаканото чудовище Хък, когато „Полиелей на българката“ се сля с вечността. — Хайде да се махаме оттук, докато старецът не се е усетил. Да вървим да се записваме в Магнаурската школа преди някой да ни е взел местата, че бройките са ограничени. Но първо ще минем покрай дома.

Трябваше да минат през Плодовитата пустота, за да вземат безжичните слушалки на дракона. Хък веднага пусна в тях дигиталния запис на „Св. Йоан Кукузел — Православни песнопения“. Настрои го, щом свърши „Разбойника благоразумнаго“, да започне пак отначало с „Хвалете Господа с'небес“. И този път драконът се разплака на петата секунда. Сигурен, че баща му вече не може да го проследи, Хък отведе дракона в Магнаурската школа. И тъй като си ревеше, обсебен от прекрасните гласове, дето звучаха от квадрофоничните слушалки в ушите му, го настани в едно кресло до бъдещия цар Симеон Велики и отпраши за столицата на третата от южните китайски династии Лян.

21. ИЗКУСТВОТО ДА ПОБЕЖДАВАШ

За първи път Хък се изправяше сам срещу баща си в студената семейна война. Тя се точеше вече второ хилядолетие. А през последните стотина години от време на време ставаше гореща. Напоследък обаче старият Хогбен надмина себе си. Първо, ловко елиминира чичото на Хък и близнаците. Таоа трябваше неотклонно да бъде до Лио и Лия, ако не искаше лъвчето и принцесата да пострадат заради избухливия нрав на своенравния им дядо. Следващата жертва на стария Хогбен стана лъвицата. С помощта на гадния разяждащ тумор той успя да извади и снаха си от играта. А за капак накрая се оказа, че дори до голяма степен безползното в семейната крамола холографно чудовище отдавна е негова „къртица“. Последната надежда на Хък беше природената му сестра Шуин, която беше мъртва от години.

След четиринайсет века целомъдрен живот преди двайсетина години според стария Хогбен сестра му Шуин имаше нахалството да се влюби без благословията му. После сякаш напук „Непорочното венчелистче“ взе, че се ожени за бедняка Фред Лю — най-добрият човек, когото Хък познаваше. Накрая, подложена от баща си на унизителен психически и сексуален тормоз, само година след сватбата клетата Шуин се самоуби. Хък моли на колене баща си да я възкреси, ала старият Хогбен категорично отказваше да стори това височайше благодеяние, докато съпругът на Шуин е жив.

След Апокалипсиса във Втората Библиотека Хък буквално прерови Лоното на живота. Там баща му за последно си беше играл с бъдещето на Шуин. За съжаление така и не успя да открие стъкленницата на сестра си. А тя съдържаше генетичен материал, който можеше да я върне на белия свят. Сега беше тръгнал към столицата на третата от южните китайски династии Лян с надеждата, че по време на раждането на Шуин баща му може да е скътал там някоя резервна стъкленница с окованата душа на сестра му. Старият Хогбен обичаше да се подсигурава в интригите си, ако нещо се обърка.

Хък помнеше добре, че на местния владетел от династията Лян му оставаха няколко години живот. Сетне великият Ян Дзиен, с посмъртното императорско име СуЙ Вен Ди, с меч в ръка щеше да прекрати четиривековните раздори, да обедини Китай под скиптъра си и да направи от него една от най-могъщите страни в света. Дотогава обаче шишкавият чичко с островърхата шапка на няколко етажа, напомняща пагода, и рехавата брадичка тип катинарче, на когото неблагоприятната история беше отредила да стане последният представител на местната династия Лян, имаше още малко време и той активно го използваше да се забавлява. През целия VI век местният бокс офис се оглавяваше от суперхита „Момчето Лян Шанбо и момичето Джусу Интай“. Хък знаеше сюжета на китайския вариант на „Ромео и Жулиета“ почти наизуст, защото беше по-стар с хиляда години от шекспировия като повечето изобретения на китайците.

За да бъде допусната в училище, единствената дъщеря на семейство Джусу, будно и интелигентно момиче на име Джусу Интай трябва да се облече като момче. По пътя към училището тя се среща с бъдещия си съученик Лян Шанбо. Двамата заедно започват обучението си в Ханджоу. И през следващите три години стават най-добри приятели. След края на обучението Джусу Интай се завръща в родния си край. Две години по-късно Лян Шанбо посещава дома на Джусу Интай и като вижда, че тя е момиче, веднага пожелава да се ожени за нея. Но по волята на родителите си Джусу Интай вече е омъжена за наследника на заможното семейство Ма. Когато научава това, Лян Шанбо се разболява и не след дълго умира. Една година след смъртта на Лян Шанбо, на път към родния си край Джусу Интай посещава гроба на любимия си. Изведнъж излиза силен вятър, гробът се разтваря и Джусу Интай се хвърля в него, за да умре заедно с любимия си Лян Шанбо. И става чудо. Двамата се превръщат в пеперуди, излитат от гроба и остават заедно завинаги.

В интерес на истината трябва да признаем, че двама прекрасни танцьори представяха този драматичен за местното патриархално общество сюжет пред последния представител на династията Лян с малко авангардна за VI век хореография, но въпреки това от няколко години той всеки следобед ги гледаше с нестихващ интерес. И макар трогателната история да му беше до болка позната, Хък също не можеше да откъсне очи от тях. Искрящо белите дълги до земята

костюми и ефирните пъстри наметала почти скриваха гъвкавите тела на танцьорите, а силният сценичен грим прикриваше чертите на лицата им. И въпреки това у тях имаше нещо толкова познато, че сърцето на Хък чак се сви от изненадата. Не знаеше дали да вярва на очите си. Конфликтът с баща му толкова беше деформирал възприятията му, та в първия миг му мина през ума, че пак се е напъхал в някоя интрига на стария Хогбен. Защото несъмнено пред последния представител на династията Лян танцуваха сестра му Шуин и зет му Фред Лю. При това, за разлика от владетеля и неговите придворни, танцьорите забелязаха необичайното европейско присъствие в дъното на залата, което стърчеше с цяла глава над публиката пред него.

Срещата зад кулисите беше много сърдечна и... физически осезаема. Слава Богу, бяха в едно и също пространство и можеха истински да се прегърнат и разцелуват. Оказа се, че малко преди Апокалипсиса баща им е възкресил Шуин и ѝ разрешил да се събере с Фред при условие че опърничавата му дъщеря и омразният ѝ съпруг тукатси изчезнат от полезрението му и не се мяркат пред очите му до сетния дъх на Фред. Тогава Шуин инстинктивно избра да се скрият в епохата на нейното детство и двамата създали балетния спектакъл „Момчето Лян Шанбо и момичето Джун Интай“ да се препитават. Фред и Шуин най-после бяха истински щастливи и единствената им болка беше, че още си нямаха деца.

Разказът на Хък беше малко по-дълъг и не завършваше щастливо. Когато Хък стигна до отвлечените близнаци, очите на Шуин се навлажниха, а туморът, дето ръфаше отвътре като озверяла от глад хиена лъвицата, я разрида. Тя беше готова да хукне и да издере очите на тираничния си баща. Фред и Хък едва я успокоиха. После съпругът ѝ напомни, че имат договор с владетеля за три хиляди спектакъла и на практика са роби на продуцента си поне още десет години. Трябваше да намерят начин да се откупят, ако искат пак да се върнат тук.

— Ще излезем в отпуск — заяви Шуин.

— В Китай отпуски няма — поклати глава Фред.

— Пък аз мислех, че в Япония няма отпуски — замислено рече Хък. — Все с нещо ще можем да го купим. От какво се интересува тукашното величие?

— Само от две неща: балет и война — вдигна рамене Фред.

— Чел ли е *„Изкуството да побеждаваш“* от Сун Дзъ? — попита Хък.

— Съмнявам се — обади се Шуин. — Мрази да чете.

— Питай го тогава иска ли един знаменит воин от далечна страна на Запад да го научи да воюва? — предложи Хък. — Макар че, като знам какво ще стане след няколко години, се съмнявам дали има смисъл.

Последният представител на династията Лян прояви жив интерес как танцуват и как се бият колегите му далеч на Запад. Той гледаше захласнато Шуин, но накрая все пак успя да се съсредоточи и зададе правилните въпроси:

— На какво се основава военното изкуство на Запад според почитаемия висок гост?

Хък се поклони по японски, но Фред Лю го сръга и той веднага влезе в тон с южнокитайския етикет.

— *Цялото военно дело се основава на заблудата. Затова, когато си силен, престори се на слаб, когато си боеспособен, симулирай пасивност. Когато си наблизо, направи да изглежда, че си надалеч, когато си далеч — че си близо. Подхвърли на врага примамка, за да го подлъжеш, престори се на объркан и го нападни. Трябва да използваш без отлагане преимуществата, с които разполагаш, и по този начин да контролираш баланса на силите.*

Последният представител на династията Лян беше очарован:

— А как вашите генерали придобиват предимство пред врага, когато не танцуват?

Хък отново се поклони с балетна стъпка:

— *Врагът не трябва да знае къде възнамеряваш да му дадеш бой. Защото ако не знае това, той трябва да се готви за бой на много места. А когато се готви за бой на много места, тези, с които ще трябва да се биеш на всяко едно от тях, ще бъдат малко.*

Последният представител на династията Лян беше възхитен:

— А как постъпвате, когато врагът ви превъзхожда по численост на трупата?

Хък се хвана за кръста, но все пак успя отново да се поклони:

— *Разгневи неговия генерал и го объркай. Престори се, че изпитваш чувство на малоценност и насърчавай неговото*

високомерие... Нападни го, където не е подготвен, удари го, когато не очаква.

Последният представител на династията Лян потръпна от удоволствие:

— А учението за Пътя помага ли на вашите генерали във военното и в танцовото дело?

Този път Хък по технически причини ограничи любезностите до едно кимване:

— *Владеещите изкуството да побеждават са се отдали на учението за Пътя и спазват законите и затова могат да разработят стратегията на победата.*

Последният представител на династията Лян взе да губи интерес и зададе следващия въпрос почти механично:

— В такъв случай по какви признаци може да се предскаже кой артист ще победи?

Вместо да кима, Хък вдигна ръце и взе да свива с десния си палец един по един пръстите на лявата ръка:

— *Има пет обстоятелства, при които може да се предскаже победа: Ще победи този, който знае кога може да се сражава и кога не може да победи. Ще победи този, който знае как да използва и големите, и малките сили. Ще победи този, чийто сили са обединени около една цел. Ще победи този, който е благоразумен и изчаква в засада врага, който не е предпазлив. Ще победи този, чийто генерали са способни и в работата на които не се бърка суверенът.*

Последният от династията Лян за миг се оживи:

— Какви слабости трябва да имат артистите, тоест генералите..., така де генералите на артистите?

Вече не се налагаше Хък да бъде любезен. Последният представител на династията Лян май изобщо не го слушаше, захласнат по новата балетна трупа, която грациозно нахлу в залата. Хък все пак му отговори:

— *Има пет черти на характера, които са опасни за всеки генерал. Ако е безразсъден, може да бъде убит. Ако е страхлив, може да бъде пленен. Ако е избухлив, може да го излъжат и да стане за смях. Ако има прекалено ранимо чувство за чест, може да бъде лепоставен. Ако е милостив, може да бъде измъчван.*

Последният Лян явно пропусна финалната реплика на новоизлюпения фон Клаузевиц, защото прояви милост и пусна подопечните си артисти в безпрецедентен двуседмичен отпуск. Тази негова милозливост буквално му изяде главата след няколко години, защото великият Ян Дзиен, обединителят на Китай, който не се интересуваше от балет, му я отсече, без да му мигне окото.

22. ПАНОПТИКУМ НА БОГОВЕТЕ

В спартански обзаведения дом на Фред и Шуин тримата пиха чай и кроиха планове. Фред в никакъв случай не биваше да се мярка пред очите на стария Хогбен, затова беше определен за главен координатор на операцията. Хък трябваше да пренесе ВИП в техния дом. Благодарение на лъвицата нейният летящ компютър имаше постоянна връзка с глобалната мрежа от всяка точка в този район на Вселената и така щяха да превърнат дома им в истински координационен център. Шуин натовари главния координатор с още една задача — да обиколи околностите на столицата и да изкупи от билкарите всичкото клинавиче, което намери.

— Какво е това клинавиче? — попита Хък.

— Не си ли чувал за клинавето биле? Тази билка има много имена: клинавиче, астрагал, врани нокти, орлови нокти, сладколистно сграбиче. И от мен да знаеш, любими братко, че клинавичето е много тачено китайско лекарство. В източната медицина отварата от него се използва поне от четири хиляди години. Тя има чудодейната способност да засилва съпротивителните сили на организма. А пък великите учени на Запад откриха едва в края на XX век — тъжно се усмихна Шуин, — че клинавето биле стимулира клетките, поразени от рак и радиация, да възстановят нормалните си функции. Ще се опитам с него да излекувам Ана-Мария — добави Шуин и през лицето и премина нервна тръпка. — Дано да не е много късно!

Фред тръгна да изкупи чудодейното биле от околността, а Шуин поседя малко сгушена до гърдите на брат си, докато си изпият чая и се нарадват един на друг. Договориха се Хък и драконът да влязат в пряк контакт със стария Хогбен и привидно да заиграят по свирката му, за да прикриват Шуин. В това време тя трябваше колкото се може по-дълго време да остане незабелязана и, като използва женската си интуиция и своята свръхчувствителност, да се опита да открие лъвицата. Накрая решиха преди да влязат в решаваща битка с тираничния си родител да проверят теорията на Хък, че баща му

сигурно крие комплект резервни стъкленици в леговището на Бялата маймуна.

Двамата отлетяха към палата в подножието на високата планина зад труднопроходимите земи на юг, пълни с крадливи духове. Водеше Шуин, защото Хък никога не беше ходил там. Пристигнаха по тъмно в кристално безмълвната долина зад реката с горичките от борове и кипариси, сред които се ширеха любимите на китайците полусвещени муданови храсти, дето много приличат на обикновени божури. Пристъпиха през порутените каменни порти с провиснали, изгнили дървени крила и пред тях се откриха три олющени и осеяни с паяжина и кълба от тръни някога лъскави и просторни зали. Не се мяркаха никакви признаци на живот. Мястото изглеждаше изоставено от векове.

Хък си помисли, че изглеждаше прекалено изоставено.

— Помниш ли къде беше избата? — попита той. — Тук се е леело много вино.

— Слизаше се по тринайсет стъпала.

Загубиха половин час, докато Шуин най-сетне се сети да използва една магия за стерилизиране на зимнина от разстояние, която им разкри входа. Избата беше в образцово състояние, готова да издържи проверката на всички комисии за контрол на храните и напитките по света. Младото вино беше налято в огромни дъбови бъчви, а старото отлежаваше от години в милион бутилки под съответния наклон по стелажите. Кой знае защо най-близо до входа бяха любимите вина на Хък: пино ноар, пино гри, каберне совиньон, мерло, траминер, совиньон блан, шардоне, сира, мискет, ризлинг, рубин, та даже имаше и двайсетина бутилки гъмза и мавруд. Не можах да видят всички, защото раят на сомелиерите беше няколко декара. Когато Хък и Шуин се добраха до по-екзотичните небиоло, санджовезе и шенин блан, намериха това, което търсеха.

На вратата пишеше „Паноптикум“. В първия момент им се стори, че са попаднали в знаменитата гробница на основателя на династията Цин. В нея 7500 теракотени войници в цял ръст и съвсем като живи охраняваха мавзолея на императора Шъхуанди. В паноптикума на стария Хогбен обаче, съдейки по лицата и одеждите, нямаше войници, а 7500 богове и пророци от всички краища на света.

И понеже баща им беше по-пресметлив и от главен счетоводител, ги беше подредил по метода „последен влязъл, първи излязъл“.

Деснофлангови бе природеният им брат Мохамед, до него се бе изправил по-старият им природен брат Исус Христос, а зад гърба му надничаше чичо им Пакееее, спартански облечен като Буда. Разпознаха още Заратустра, Ариман, Тракийския конник, който беше без коня си, и Тангра, поне десет файтона древногръцки богове, начело със Зевс и Хера, почти толкова египетски, предвождани от Ре, на когото някога му викаха Амон Ра, придружен от богинята-котка Бастет. Тук естествено бяха Брахма, Вишну, Кали, Кришна, Шива и останалите им колеги от Индия. Имаше много индиански богове от двете Америки, на които Хък и Шиун бяха забравили имената. А също и много африкански богове, на които пък никога не бяха чували имената. В покрайнините на огромната зала бяха представени дори и древните божества от Австралия и Океания.

Все едно че всички богове на Земята си бяха организирали нещо като Олимпийски игри. А домакин и главен организатор на грандиозния събор явно беше старият Хогбен. Общото между боговете бе не само че всичките бяха направени от теракота, но техният родител бе създал илюзията, че едновременно мери температурата на всичките си чада преди да започне състезанието. Всеки от боговете беше лапнал собствената си стъкленица в устата като термометър.

Хък посегна да издърпа стъкленицата от устата на Христос, но теракотената фигура се отдръпна. Пристъпи крачка напред, а Христос направи две крачки назад. Колкото повече се опитваше да се приближи, толкова повече се отдалечаваше от него Христос. Тогава опита с Мохамед. Танцът крачка напред, две назад се повтори. Дори любимият му чичо, който се оказа, че преди да стане Таоа е бил Буда, не прие да контактува с Хък.

— Няма смисъл! — обади се Шуин. — Всяка фибра от телата им е омагьосана здраво. Даже не ме допускат да припаря до тях. Трябва друг път да дойдем, когато ще имаме повече свободно време. Пък и ще се наложи да направя няколко консултации, защото този път си имаме работа с друг, стар и много по-висок клас магия.

— А той дали ни засече? — безнадеждно се огледа за камери и „къртици“ в навалицата Хък.

— Струва ми се, че не! — позамисли се Шуин. — Сложил е слабо заклинание на вратата, колкото да попречи на децата да си играят на криеница в неговия Паноптикум. Но е толкова сигурен в силата на магията, дето не позволява на никого да докосва боговете, че изобщо не се интересува, кой посещава това свърталище. Винаги съм му казвала, че тази негова самоувереност рано или късно ще му изяде главата.

— Ха, дано! — рече Хък.

И двамата си тръгнаха. У дома завариха главният координатор да подрежда три чувала клинавиче край стените на главния координационен център.

— Има клинаво биле да излекуваш цяла рота войници от рак! — гордо рапортува Фред Лю и тутакси бе награден с целувка от жена си.

Хък ги остави да се радват един на друг и прескочи до Плодовитата пустота за ВИП. Не се наложи да обяснява на Церберина какво става, защото тя сладко спеше. А ВИП обикаляше из двора като болен от инсомния и мрънкаше нещо като обран поп.

— Хайде, стига си безделничел! — скара му се на шега Хък. — Тръгвай с мен!

— Що за нахалство! Аз съм безделничел! Дето цял ден крак не съм подвил! — искрено възнегодува ВИП, защото нетленното осмо чудо на природата отдавна умираше от скука.

— Защото нямаш крака, затова не ги подвиваш! Хайде, заплети се в косите ми, че път ни чака — подкани го отново Хък.

— Никъде не отивам без Ана-Мария! — запъна се като магаре на мост летящият персонален компютър на лъвицата.

— Ние ще отидем при нея, глупако! Хайде, че няма време!

Хък грабна в прегръдките си реещия се като облак досадни светулки над главата му компютър и отпраши към дома на Фред и Шуин. Завари ги да приготвят отварата от клинаво биле. ВИП взе да протестира, че лъвицата не е тук, но Шуин го приласка за секунди и осмото чудо се кротна като мушица. Хък никога не беше го виждал такъв даже и в ръцете на Ана-Мария.

— Трябва да ме научиш как го правиш! — Хък посочи с глава ВИП и целуна сестра си за сбогом. — Ако се наложи, ще държим връзка чрез Фред.

После стисна ръката на зет си. Заради предстоящата битка и на двамата това им се стори малко, та се прегърнаха и се потупаха по раменете. И Хък тръгна да прибере дракона от Магнаурската школа. Завари го облян в сълзи сред зубрещите философия ученици на патриарх Фотий да мачка ръката на бъдещия цар Симеон Велики. Петнайсетгодишният син на княз Борис бе доближил главата си до една от слушалките и също слушаше Хора на софийските момчета. Хък им се порадва малко, но мисълта за лъвицата го жегна. Той наруши идилията и свали слушалките от главите на холографното чудовище. Драконът тъкмо щеше да изреве, ала отвори очи и, като съзря Хък, грейна и се хвърли да го прегръща. Втренченият поглед на баща му мигом се заби в гърба на Хък и го отрезви съвсем.

— А бе, човек, къде... — понечи да го попита къде се е загубил толкова време драконът, но Хък сложи пръст пред устните си: „Шшшт“, вдигна рамене и посочи ученолюбивата аудитория на патриарх Фотий: „Да не пречим на младежта...“

После побърза да измъкне дракона от залата.

— Хайде да вървим, че ще станеш много учен. И после ще се чудя какво да те правя!

— Да знаеш, Хък... — и драконът взе възторжено да описва какво е преживял в Магнаурската школа, но Хък не го слушаше, защото сърцето му беше свито.

23. МАЙМУНАРНИКЪТ НА ХОГБЕН

Вървяха вече цял час, когато дъбравата рязко свърши в подножието на величествена канара, която се стори позната на Хък и някак декоративна. Щом я наближиха, той я позна. Баща му пак му се подиграваше. Тя беше точно копие на пещерата на Али Баба и четирийсетте разбойници, която Хък построи през 1943 г. в студиото на *Universal* заедно с Ръсел Госман и Айра Уеб за филма на Артър Лубин. Той се усмихна горчиво. Е, все пак имаше малка разлика. Някъде под носовете на дракона, така че щом се измъкнеха от дъбравата веднага да се навре в очите му, на мръсносивата скала се мъдреше графит на едър, яркочервен кукиш. Баща му явно им беше приготвил тържествено посрещане, но каруцарското му чувство за хумор отново му беше изневерило.

— Ха! Я гледай, Хък! Какъв кукиш е цъфнал тука! — смая се холографният дракон, вземайки злощастния опит на стария Хогбен да се пошегува за природно творение.

Докато Хък му направи знак да млъкне, гласът на дракона очевидно задейства някаква магия, защото в горската дъбрава лумна аудио-визуален спектакъл. Под гръмките божествени звуци на „*Танц със саби*“ на Арам Хачатурян стърчащият среден пръст на стария Хогбен се отдели от скалата и след кратки колебания се превърна в сочен виенски кренвирш. И четирите очи на вечно гладния Трифончо светнаха и заблещукаха като звездички на коледна елха. Накрая за ужас на дракона кукишът-кренвирш се преобрази в цифрата „1“ от шрифта *Futura Black*. Сетне някъде от небитието зад скалата изплуваха две светещи нули — по форма досуц като ония пластмасовите, които по времето на социализма висяха по вратите на служебните тоалетни в административните сгради из целия соцлагер. След няколко пируета пред очите на слисания дракон, който още се чудеше къде изчезна кренвиршът, нулите от тоалетните залепнаха за единицата и той възкликна:

— Сто! Сто какво, бе?... Сто кренвирша?!

— Млъкни, холографно изчадие! — срязва го Хък.

И имаше право, защото спектакълът изобщо нямаше намерение да свършва. Последната нула съвсем не по Кафка, а по перверзния вкус на баща му, претърпя доста гнусна половинминутна метаморфоза, докато накрая се превъплъти в гадната премляскваща уста на Джокера от „Батман“. Само дето устните и езикът не бяха на Джак Никълсън, а на стария Хогбен. Сетне, когато след адажиото тромпетите и тимпанът отново мощно се включиха в „Танц със саби“ и накараха листата на дърветата да треперят като сладни богомолки, завладени от всепоглъщаща любовна страст, от скалата изскочиха два нови, ярки неоновы надписа. Червеният гласеше „*Downing Street*“, а синият електрик — „*Password*“. Първият някак естествено, с английска изисканост се залепи зад десетката, а вторият застана под него и взе да премигва в синхрон с облецените зъркели на дракона.

След няколко секунди двуглавото чудовище се окопоти и като пренебрегна надменно адреса на резиденцията на английския министър-председател, риторично попита:

— Хък, тази парола за входа на пещерата ли е?

И, докато замисленият Хък се усети, Тифон Великолепни изрева:

— Сезам, отвори се!

— Грешка! — мълниеносно изстреля отговора старият Хогбен с приповдигнатия глас на служителка от информационния отдел на някое летище или жп гара. — Имате право на още два опита!

Хък замахна гневно с ръка и безмълвно, но нагледно показва на дракона как ще му отреже и двете глави. После с нервни жестове изигра пантомимата „Млъкни, защото лошо ти се пише!“ В това време неоновите надписи на скалата за пореден път се преобразиха. Първо, „*Downing Street*“ стана „*Baker Street*“, а сетне невидима ръка властно зачеркна нулата и над нея запулсира седмица.

Хък размърда паметта си. На „*Baker Street*“ в Лондон вече нямаше № 17? Този номер отдавна се бе слял с няколко съседни в нов, по-голям парцел. Там сега се издигаше лъскава, бяла, седеметажна сграда от бетон и стъкло, в която даваха апартаменти под наем. По едно време и Хък държеше един от тях, а когато се появеше в него, баща му нагло и настойчиво ухажваше Ана-Мария. Тук имаше нещо гнило. Старият Хогбен май доста нескопосно се опитваше да го подхлъзне.

Докато Хък разнищваше съшитата с бели конци енигма на баща си, нещастният дракон се пулеше, нервно ръкомахаше и така се надуваше, че всеки момент щеше да се пръсне от яд, дето не му разрешаваха да възвести очевидния (според него) отговор.

— Не, полуначетено холографно невежество, твърде преждевременно напуснало Магнаурската школа! Моят приятел Шерлок Холмс живееше поне двацет пресечки по-нататък на „*Baker Street*“ 221В. Не смей да гъкнеш даже! — просъска Хък в ухото на онази клетка холографна глава, която за лош късмет се беше оказала по-близо до него.

Драконът се сви като детска играчка, на която са изпуснали въздуха. Хък напрегна волята си, надникна в мръсното подсъзнание на баща си и тутакси мярна сянката на щандартенфюрера от SS Макс фон Щирлиц. Яснооо...

— *Седемнайсет мига от пролетта!* — прозвуча уверено гласът му.

Надигна се тътен. Скалата се разклати и взе яростно да вибрира сякаш самата Годзила се опитваше да избие отвътре портата към леговището на стария Хогбен. Земята се разтресе. Чак дърветата се поотдръпнаха уплашени. Но проклетата врата не се отваряше. Ама и съобщение за грешка нямаше. Всички очи на дракона бяха вперени гузно в своя създател в очакване да стане чудо.

Помощта дойде от координационния център. ВИП се мярна за миг в съзнанието на Хък и му обърна внимание, че просто се е изгубил в превода. Тогава Хък Хогбен рече официално, но прочувствено, с дълбокия тембър на Юрий Борисович Левитан, с който дикторът навремето събщи по радиото на съветския народ, че Хитлер вероломно е нападнал тяхната родина:

— *Семнадцать мгновений весны!*

Тътенът секна. Величественият „*Танц със саби*“ рязко прекъсна. С проскърцване скалата плавно се разцепи. Бавно и величествено отворът се разшири. И Кърт Вонегът сякаш им намигна отнякъде, защото блесна светец надпис „*Добре дошли в Маймунарника*“, тържествено зазвуча „*Леката кавалерия*“ на Супе, а отвътре любопитно нададоха глави Йоркширският полтъргайст и Снежният човек. Сетне зад тях със стегната походка изникна стройната фигура (от плът и кръв?) на щандартенфюрер Щирлиц в парадна униформа.

Офицерът елегантно заобиколи надничащите стражи, кимна отмерено с глава към гостите, при което вратът му тихо изпука, и с премерен, почтителен жест ги покани да влязат в новата резиденция на стария Хогбен. От домакина нямаше и помен. Затова пък лудницата беше пълна. Първите няколко минути в Маймунарника холографният дракон не можеше да си поеме дъх:

— Ха, гледай ги само! Божичко! Леле-мале! Не може да бъде! Пфу! А стига, бе!!!

Всъщност леговището, в който бяха попаднали, по-скоро напомняше на гигантски аквариум. От двете страни алеята, по която пристъпиха под звуците на песента „*Aquarius*“ от филма „*Koca*“ на Милош Форман, следвани от Снежния човек, беше оградена с дебели стъклени стени. Зад тях сред гъста моравосиня бълбукаща течност множество пъстроцветни облачета като живи скрийнсейвъри игриво извайваха истински фигури от висшия пилотаж. Само от време на време сред облачетата бавно се провираше туловището на някое живо същество. Хък мярна белия кит Моби Дик, безименния му братовчед, дето навремето глътна пророка Йона, величествения Кракен и досадния Гигантски калмар, който толкова тормозеше капитан Немо. Следваха ги Неси, Огопого от езерото Оканаган, комшията му Манипого от Манитоба, Чамп и Беси от Южния залив, конгоанският бронтозавър Мокеле мбембе и японската Иси от езерото Икеда. Кавалкадата завършваха патагонското чудовище Науелито и Стуршоюет, който като шведски поданик гледаше надменно настрани, сякаш искаше да каже, че няма нищо общо с този плуващ зверилник. Но не най-шантавите водни твари на Земята бяха предизвикали удивлението на двуглавото чудовище. То май изобщо не ги забеляза. Втрещените му очи се блещеха вперени във върволицата от странни сухоземни създания, които се шляеха между стъклените стени като тийнейджъри по главната улица на провинциален град в тиха августовска привечер.

„Ха, гледай ги само!“ беше коментарът на двуглавия дракон за хипопотама Бегемот и най-вече за трите въоръжени до зъби, едрогърди валкирии в кожени бодита, които водеха на каишка досущ като хвърчило един Василиск. Трифон го зяпна в захлас, забравил за вкаменяващия му поглед. Летящият змей Василиск приличаше в телосложение досущ на дракона, само дето беше с една-единствена

(ама горда!) петльова глава. Затова пък на челото му като природно клеймо се мъдреше корона, за която Тифон Великолепни тутакси му завидя.

Възкликанието „Божичко!“, придружено с шумно изпъшкване, се отнасяше за Голем. Изумените очи на дракона се впиха в глухия безформен изкуствен нещастник, всяка клетка, от чието тяло плачеше за рециклиране. Той така го порази с грозотата си, че взе да му изглежда красив. Така, загледан в Голем, драконът подмина с пренебрежение летящата конкуренция в лицето на Грифона, птицата Рух и птицата Феникс. Той обаче кимна с голямо уважение на Птицата, която предизвикваше дъжд, захласна се по разголените гърди на Симурга (все пак и тя беше безсмъртна като Хък), но надменно извърна глава при вида на харпията Елопа, като пътьом подметна, че въпросната добре позната особа била „долнопробна порнозвезда от обществото на летящите твари“.

В това време Хък внимателно се оглеждаше за опасност. ВИП и Фред Лю бяха успели да прихванат „къртичите“ способности на холографното чудовище и чрез него контролираха обстановката около тях. Според координационния център пряка опасност в момента нямаше. Просто парадът на въображаемите същества продължаваше.

Хък тайно се надяваше в навалищата да мерне някъде сянката на своя приятел Борхес, но в краката им се моташе само Снежният човек. Според ВИП това беше пресилено твърдение, защото той вървеше по петите им или да ги следи, или да ги пази. Други създания със съмнително поведение наоколо нямаше.

Докато Хък контактуваше с координационния център, драконът изтърси забележката за нравствеността на харпията и намекът го свари неподготвен. С малко закъснение го напуши смях. На устата му беше да попита приятеля си откъде знае такива пикантни подробности за Елопа, когато явно обсебеното от манията да критикува холографно чудовище обяви, че Еднорогът, Кентавърът, Минотавърът, сатирите, нимфите, феите, сирените, елфите, троловете и джиновете тук изглеждат направо скучни до мозъка на костите си на фона на Катоблепа от покрайнините на Етиопия, който все гледаше надолу, и изобщо не могат да се сравняват с Животното, което си представяше Кафка — онова с голямата опашка. Слава Богу, че в този миг се разминаха с Мандрагората, дете от кръста надолу беше жена, а от

кръста нагоре — растение, та гледката разсея двуглавия дракон и той възкликна: „Леле мале!“

Ала въображаемите същества нямаха край. Главите на Трифон се разлюляха като черковни камбани, щом съзряха Слона, който предсказа раждането на Буда. Великанът ги впечатли, не защото беше чисто бял, а най-вече заради шестте бивни, които съответстваха на шестте измерения на Нищото. По-любопитната глава на дракона дискретно се наведе да провери дали няма някои по-специални излишества и между краката на слона, но бързо се отдръпна, пламнала от срам, без да сподели с другата какво е видяла, и близо половин минута цъка с език.

При вида на Трикракото магаре с шестте очи, деветте усти, двете уши и единия рог Трифон обаче не издържа и гръмко обяви: „Не може да бъде!“. Пред това наистина надарено животно най-обикновеният двуглав холографен дракон изглеждаше направо гол охлюв. На Уробора, дето приличаше на затворен кръг, обаче и двете глави на дракона тутакси единодушно вдигнаха негативна оценка. Едната го награди с „Пфу!“, а другата, отвратена, се изплю. Причината беше, че и Уроборът като Трифон имаше две глави. И едната си беше там, където трябва, ама другата се мъдреше на не много прилично място под опашката.

Отвращението на мъжкаря, който ненавижда силните жени, достигна апогея си, щом Трифон съгледа божествената Химера: „А стига, бе!!!“ Отпред тя беше лъв, по средата — коза, а отзад — змия или с други думи — съвършена еманация на властната, заядлива и лукава жена. И тогава най-сетне съдбата се смили над ошашавеното чудовище и внезапно го връхлетя прословутата любов от пръв поглед. Юоркий — прелестната полужена-полуптица — направо го остави без дъх и Трифон изпъшка.

24. ОКОВАНИТЕ ДУШИ

— Хък, тази може ли да я отвлечем? — посочи прелестната Юоркий драконът и жадно преглътна като затворник, който от десет години не е виждал жена.

— Не може, драконче. Всички са арестанти на баща ми. Пък и едва ли тая работа ще се хареса на Церберина.

— Затова ли тая менажерия не се е разбягала досега? — пренебрегна подмятането за Церберина драконът.

— Затова.

— И по какъв хитър начин ги държи старият негодник? — заозъртаха се боязливо и двете глави на дракона, ама старият Хогбен никакъв не се виждаше и той взе да клати чутурите си невярващо. — Като ги гледам тия как се шляят насам-натам, съвсем не ми мязат на арестанти.

— Оковал е душите им — посочи Хък игривите облачета зад дебелите стъклени стени.

— И те не могат да мръднат никъде без тях? — загледа се тъжно в „скрийнсейвърите“ холографният дракон. — Също като мен, докато бях със старото хранване! — Трифон погледна с укор Хък. — Добре, че Ана-Мария ме спаси тогава.

— Ако се отдалечат от маймунарника на баща ми, ще се превърнат в купчина месо.

Камарата от плът мигом събуди апетита на дракона, но любопитството му надделя:

— Хък, а защо ги е заключил? Защо изобщо ги държи тук? Той да не е станал някакъв извратен колекционер?

— Че е извратен, извратен е. Всички колекционери са малко извратени. Но в случая баща ми наказва хората на Земята. Като отнемеш на човек митовете, магиите и илюзиите, като лишиш живота от легендите, мистериите и загадките, превръщаш хората в най-обикновени животни, които имат само три потребности — да се наядат, да се напият и да се съвкупяват.

Загледан в Юоркий, влюбеният дракон поклати глави:

— Лошо е да си гладен, Хък. Много е лошо...

— Престани! Голяма си лакомия! Яде преди два часа в Магнаурската школа. А там добре хранят. От личен опит го знам.

— Хм... — спомни си с умиление следобедната закуска двуглавото чудовище и дискретно се оригна. — Оковани души! Всъщност и на Земята има много оковани човешки души. Нали, Хък? Не са само драконите, дето родителите им ги заключват в разни пещери — за кой ли път се появи нотка на порицание в гласа на холографния дракон.

Старият му комплекс, че е изоставен от Хък, отново се обаждаше. Едната глава се разклати в опит да пропъди кошмарния спомен от кавказките чукари, а другата рече:

— И на Земята ли пак баща ти е оковал човешките души, Хък?

— На някои членове от нашето семейство — да. Но повечето хора май сами са си сложили окови и на себе си, и на най-близките си. Такива ги е създал баща ми — по свой образ и подобие — и се гордее с това. Много хора обичат да говорят за свободата, някои дори се борят за нея, но когато истински я извоюват, се чудят какво да я правят. Повечето хора обичат веригите си.

— Някои дори ги позлатяват! — подметна холографното чудовище, като инстинктивно се опипа по двете шии.

— Браво, драконче! — оцени по достойнство каламбура Хък. — А сега е време да потърсим близнаците.

В този миг неочаквано кроткият досега Снежен човек се шмугна в навалищата, мина пред тях и им направи знак да го последват. И рошавият им водач ги отведе до един безистен в аквариума. Скоро навалищата остана зад гърба им и тримата се изправиха пред масивна дъбова врата. Край нея изпъкваше сякаш току-що излъскана месингова табела: *Hogben Fondation Cryptozoology Research*. Отдолу най-нахално се мъдреше надпис: *Head Office*.

— Хък, старият негодник ни е откраднал фондацията! — изрева холографното чудовище.

То много държеше на тяхната фондация. Тя уж беше междупланетна организация с идеална цел. Всъщност обаче зад гърба на председателя ѝ, тоест зад гърба на Хък, двамата съучредители — драконът и Ана-Мария — използваша фондацията за прикритие на

полузаконната си търговия с вълшебни цветя-книги. Хък знаеше прекрасно това, но си затваряше очите, защото не можеше да се сърди на никого, който разпространява книги, били те електронни, от хартия или като вълшебни цветя с литературен аромат.

— Не, драконче! Само табелата е задигнал — успокой го Хък и като получи уверение от ВИП, че зад стените няма пряка опасност, добави: — Я да видим какво е скрил зад нея.

Снежният човек вече беше отворил тежката дъбова врата и те храбро влязоха в главната квартира на стария Хогбен. Черното чувство за хумор на домакина отново ги изненада — този пък приятно. Безистенът не предполагаше, че ще се озоват в огромното каменно фоайе пред централното стълбище на представителен археологически музей. Логиката предполагаше, че охраната на музея е поверена на Али Баба и четирийсетте разбойници, но се оказа, че старият Хогбен е предпочел Снежния човек и неговите първи братовчеди Бигфут, Йерен, Алмас, Яху, брат му Йови, Хитроу, Васитри, Оуахи, Диди и останалите трийсетина втори и трети техни братовчеди, които не бяха на смяна. Това обясняваше защо Снежният човек им беше водач досега. Не само Хък и дракона, всички играеха по свирката на стария Хогбен. И дано да го правеха както трябва, та успешно да прикриваха мисията на Шуин.

Хитроу — не лондонското летище Хийтроу, разбира се, а снежният човек от Златния триъгълник в района на Виетнам, Лаос и Кампучия — почтително ги отведе в залата „*Артефакти*“. Там в специални стъквени витрини по волята на стария Хогбен бяха представени оригиналите на най-мистериозните предмети, изработени от хора в човешката история: картата на адмирал Рейс, дискът от Фестос, очите от скалите, кристалните черепи, грънците от Глозел, плащаницата на Христос, коланът на генерал Чжоу, ръкописът на Войнич, картата на Винланд и жабата от кухнята. Негодникът беше направил свършени (в неговите очи) копия за музеите на Земята и беше отмъкнал оригиналите за собствената си колекция. Венецът на тази колекция беше пръстенът на цар Соломон. От него на Земята старият Хогбен не беше оставил дори едно копие!

На този най-знаменит пръстен от Стария завет, на който беше гравирано Неизказано Великото име във вид на пентаграм, домакинът бе отредил самостоятелна зала на втория етаж. Пръстенът се пазеше

по-добре дори от най-старото обработено злато в света от Варненския халколитен некропол. То липсваше в колекцията на Хогбен, защото навремето Хък успя да попречи на баща си да го открадне. Старият Хогбен сега беше взел реципрочни мерки. Пръстенът с пентаграма бе положен в монументален прозрачен саркофаг. И фугите му бяха запълнени с мехлем от стрити на прах: бленика, татул, кост от черепа на детеубиец, краче на крастава жаба, парче от крило на прилеп, менструална кръв на девица, нафора, светена вода и стърготини от разпятието. За капак край пръстена постоянно бдяха въоръжени до зъби с разни черни магии членове на специализирания отряд от хипнотизирани демони-слуги на цар Соломон. Ръководеше ги старши демонът Ашмедай, когото Хък по отколешен навик наричаше Асмодеус.

— Здравей, приятелю. Радвам се да те видя в добро здраве! — посрещна ги шефът на охраната, като пренебрежително не обърна внимание на дракона, вземайки го за най-обикновен бодигард.

Ашмедай ги предупреди да не дразнят служителите му, поглеждайки под око дракона. Оказа се, че към отряда на хипнотизираните демони са прикрепени на щат като служебни животни Баскервилското куче и котките на Андрю Лойд Уебър. Котките, предвождани лично от Ексмурския звяр, имаха персоналната задача да не позволяват на някой колекционер да открадне макетите на дома на сина Давидов и на конюшните на цар Соломон, които правеха компания на пръстена от двете страни на саркофага. За целта котките на Андрю Лойд Уебър постоянно препикаваха макетите със специална воняща микстура от пикня на професионални политици, която полепваше по ръцете и дрехите на непредпазливите посетители и ги умирисваше за вечни времена, така че рано или късно демоните щяха да ги хванат, без дори да излизат от хипнозата.

След кратката обиколка, по време на която Хък и ВИП се оглеждаха за изненади, понеже отдавна познаваха експонатите, а драконът се вживя в новата си роля и само цъкаше с езиците си като истински бодигард, Ашмедай ги предаде на демона Орниас. Тримата слязоха по импозантното стълбище в приземния етаж и тръгнаха към библиотеката. Според ВИП главните действащи лица вече бяха там и ги очакваха.

Всъщност библиотека нямаше. Старият Хогбен мразеше книгите. Там, където в археологическите музеи обикновено беше библиотеката, тук се мъдреше калиграфски изписана табела с орнаменти в ориенталски стил: „Харем“. Край нея на стената висеше пълен списък на 700-те жени и 300-та наложници на цар Соломон, които сега естествено бяха 1000-та щатни наложници на стария Хогбен.

— Боже, в какво гнездо на разврата е скрил нашите хлапета, Хък?! — възнегодува драконът, на когото му беше писнало да се прави на бодигард.

— Те са и негови внуци — печално добави Хък. — Добре, че Таоа е с тях.

25. ИН И ЯН

Старият Хогбен си живееше в неговия черно-бял свят. Дясната половина от огромната зала, в която попаднаха, напомняше покоите на Клеопатра с белите си стени, белия мраморен под, белия басейн, вкопан в пода, и белите мебели. Дори статистите в спектакъла, заели тази половина от сцената, бяха в бели одежди. Лявата половина пък би задоволила всички претенции на Сатаната за интериорен дизайн на неговото дяволско свърталище. Там, както се полагаше, всичко беше в черно — черни стени, черен мраморен под, черен басейн, пълен с черна вода, и черни мебели, по които бяха насядали черни демони в черни дрехи. Дори светлината в това крило беше черна. Черни бяха и отблясъците от шлема и костюма на Дарт Ведър, които баща ме явно беше приготвил за него. Хък вече беше готов да продаде и душата си, ако така щеше да спаси живота на лъвицата.

И в този момент прожекторите се включиха. Сцената оживя. И също като в китайския символ на *Великия предел* — *Тайдзи-ту* — и в двете половини на залата изплува по един контрапункт. В центъра на бялата половина *Ян*, удобно отпуснат в черен фотьойл с кръстосани крака, седеше, целият в черно, надменно затворил очи старият Хогбен. Контрапунктът в бяло в черната половина *Ин* беше Ана-Мария. Тя се разхождаше тромаво в животинска клетка с бели решетки в алдебаранския си облик на лъвица албинос. Хък понечи да се хвърли да я освободи от унизителния затвор, но Таоа се измъкна от дъното на черната половина на залата, хванал за ръце близнаците, и го спря:

— Недей, синко. Това не е обикновено клетка. Тя едва ни позволява да я поддържаме все още жива — благо взе да го успокоява Таоа, а децата се хванаха за решетките на клетката и Ана-Мария видимо се оживи. — Болестта е много напреднала. Отдавна те чакаме. Времето на нашата горда лъвица изтича.

И Таоа помилва Лио и Лия по главите, а те кимнаха тъжно на баща си за поздрав, както се държаха за клетката и се опитваха да преливат жизнени сокове на умиращата си майка.

— Добре ли сте, деца? — едва чуто попита Хък.

— Добре сме, тате! — отвърна Лия, а Лео сериозно поклати глава. — Таоа и леля се грижат за нас. Само дето мама е зле — появи се влага в очите на дъщеря му.

В това време, сякаш събуден от детския глъч, старият Хогбен отвори очи, направи властен жест с ръка и разтрепераният дракон тутакси се озова в нозете му като послушно пале. Хък им обърна гръб и се приближи към лъвицата. Тя не даваше признаци, че го забелязва. Гледката беше покъртителна. Толкова беше отслабнала, че изглеждаше направо изпита. Ребрата ѝ се брояха. Козината ѝ бе опадала на фъндъци. Главата ѝ бе олисяла. Всъщност отблизо се виждаше, че оголената ѝ кожа не е бяла, а суха, люспеста и жълта като пергамент. Лъвицата умираше пред очите му!

Шуин изплува от тъмнината иззад Таоа и близнаците и сложи ръка на рамото на Хък:

— Съжалявам, братко. Много е късно. И клинавето биле не може да помогне вече!

Хък изпъшка. Внезапно той измъкна нефритения нож от колана си и се хвърли към мъжката половина от залата.

— Недей! — опита се да го спре Таоа.

На крачка от баща си Хък замръзна с ножа над главата. Въпреки театралния императорски грим отблизо ясно се виждаше, че косите на стария Хогбен бяха окапали, бузите и студените му безизразни очи бяха хлътнали, а кожата на лицето и ръцете му беше суха, люспеста и жълта като пергамент. И баща му умираше, оглозган отвътре от същия тумор като лъвицата. Тиранинът беше повален от собствената си магия.

Хък побърза да се върне при клетката на Ана-Мария. ВИП кръжеше объркан над главата на лъвицата. На Хък му се стори, че мерна някакви искрици интерес в зелените ѝ очи, които бяха станали по-дълбоки и от кладенци. За миг си помисли, че животворните сокове на децата му имат чудодейна сила, но изведнъж предните лапи на лъвицата се прегънаха и тя се свлече на една страна. ВИП се завъртя като пумпал, а децата тихо изпискаха и леля им ги приласка, за да ги успокои. Тогава Хък отчаяно тръсна глава и, макар че знаеше отговора, се обърна към Таоа и Шуин:

— Какво да направя? Все трябва да има някакъв изход?!

— Единственото спасение е да я отведем в Нищото и там да я излекуваме! Само че смъртните не могат да посещават Нищото нито живи, нито мъртви. Ясно ти е нали? — тихо рече Таоа и млъкна, надявайки се, че племенникът му е готов да поеме кръста си и да ги извади от този омагьосан кръг.

Хък погледна Шуин. Като удавник очакваше в последния момент тя да му подаде спасителен пояс, за който да се хване, и да му се размине. Ала спасителен пояс нямаше.

— Братко, добре знаеш, че в началото на света стои *Безпределната празнота* — *У дзи*, където Безкрайността и Нищото са тъждествени — започна отдалеч сестра му, като милваше децата по главите. — И там, в дълбините на празнотата се намира същината на всички неща. За да стигнеш до нея, трябва да преминеш през *Осемте врати* — *Багуа*, дето на Запад им викат черни дупки. Тези врати се отварят една подир друга в коридор към Нищото за кратко, веднъж на сто и петнайсет години. Заради парадокса на времето в Нищото това време минава много по-бързо. Само за десетина дни. Но в околностите на Земята се проточва повече от век. И *Осемте врати* ще се отворят много скоро, след пет-шест минути.

Като му обясняваше подробно азбучни истини, Шуин явно прилагаше терапия, насочена не само към децата, но и към него. Тя очевидно усещаше, че има нужда да го подготви за предстоящия шок, дето висеше над главата му като дамоклев меч. Хък отдавна знаеше какво ще последва. От срещата с Авицена насам се готвеше за този миг. Но се оказа, че не е готов!

— Синко, вярвай ми, че единственият начин смъртен да премине през *Осемте врати*, е да бъде намушкан право в сърцето с нефритен нож от любимия. Нищото приема само една-единствена жертва — любовта, същината на всички неща. Знаем, че е трудно, защото съм го правил. И добре знам, че сто и петнайсет години са адски много. Накрая човек започва да се отчайва и да губи надежда. Но трябва да го направиш. Защото лъвицата умира.

Докато говореше, Таоа отвори клетката. VIP чинно се отдръпна. Лъвицата се надигна трудно, едва се измъкна през вратата. Изправи се с върховно усилие на задните си крака и сложи предните си лапи на раменете на Хък, откривайки сърцето си. В дълбоките ѝ зелени очи напиреха сълзи. Сгушени в прегръдките на леля си, близнаците

пристъпиха напред да окуражат баща си. Шуин явно добре ги беше подготвила за случващото се.

— Хайде, синко, направи го! — вдъхна му смелост Таоа. — Време е. Вратите се отвориха.

— Смелост, братко! — поощри го Шуин и закри с шепи очите на Лио и Лия да не гледат.

Хък погледна ножа в ръката си, за да се увери, че това е същото оръжие, което получи от африканската магьосница на служба при Авицена. Целуна почти нетленната Ана-Мария по изпръхналите устни. Затвори очи. Прошепна: „Обичам те!“ И заби нефритения нож в сърцето на лъвицата.

Таоа грабна свличащото се ефирно тяло и двамата изчезнаха. Шуин свали ръце от очите на децата. Лио и Лия изхлипаха, като видяха, че майка им я няма, но Шуин ги прегърна и те кротко и безутешно заплакаха. От мъжката половина на залата обаче се чу протяжен писък и холографното чудовище неистово зариде. Шуин отведе децата да не чуват хълцащия дракон, а Хък тъкмо се канеше да му вдъхне малко кураж, когато забеляза, че колкото повече стенеше и се тръшкаше чудовището, толкова повече баща му тлееше като гаснеща свещичка. И докато си помисли, че състоянието на стария Хогбен става все по-зависимо от емоциите на клетото холографно чудовище, баща му изтля съвсем, угасна и се разтвори във вечността.

На Земята вече можеше да започне Ерата на Водолея. Със стария Хогбен изчезнаха в небитието и залата на *Великия предел*, и археологическия музей, и маймунарника. И се оказа, че Хък си е у дома, в осиротялата Плодовита пустота. А заключените илюзии, магии, легенди и митове, и всичките оковани души на въображаемите същества се върнаха на Земята.

Шуин приспа с майчини ласки и малко магия развълнуваните деца. Церберина се зае да приготвя вечерята. Фред Лю и ВИП излязоха да полеят градината с цветята-книги. Драконът, без да обели дума, се сви на пода в трапезарията, затвори очи и, още преди да си сложи слушалките, се разрева. А Хък седна до прозореца, впери поглед в звездите и зачака.

ОЛЕНА Ю. САЙКОВСКА

ТРИЛОГИЯТА ЗА „НИЩОТО“ НА МИЛАН АСАДУРОВ КАТО ПОСТМОДЕРНА ФАНТАСТИКА

Историята на постмодернизма като литературен феномен е кратка^[1]. Макар да има много исторически и литературно-теоретични изследвания по конкретни въпроси на поетиката на постмодернизма, на съвременните автори постмодернисти, както и на постмодерната философия, не можем да кажем, че темата е изчерпана. Както отбелязва изследователката Лилия Лавринович в литературознанието има „твърда тенденция дискурсът на постмодернизма да се определя като теоретичен, като най-същественото е да се определят границите и да се обосновават качествени характеристики на това явление, въвеждането в научно обръщение на парадигмите на постмодернистичните традиции, повторната интерпретация на предшестващите културни епохи от позициите на постмодернизма и т.н.“.

Постмодернизмът се заражда в западните култури като следствие от търсенето на нови начини за преодоляване на кризата на социалните и цивилизационните ценности. Теоретично му осмисляне е най-плодотворно в Западна Европа и САЩ. Водещата роля в научните изследвания на теорията, естетиката и поетиката на този литературен феномен играят Джон Барт, Ролан Барт, Жан Бодрияр, Волфганг Велш, Жак Дерида, Жерар Женет, Умберто Еко, Стивън Конър, Юлия Кръстева, Жан-Франсоа Лиотар, Жак Лакан, Михаил Епщейн, Дмитрий Затонски, Иля Илин, Тамара Денисова, Тамара Гундорова, Анна Мережинская, Игор Набитович и др.

Постмодерната литература има както транснационален, така и ярък национален характер (тя по подразбиране е свързана с националната традиция). Алла Татаренко справедливо отбелязва, че

„за теорията на литературата разглеждането на конкретната постмодерна поетика в рамките на една или друга литература може да даде интересни резултати, доколкото става дума за «лабораторни експерименти» при определени условия.“ [21, с. 9]. Славянският постмодернизъм като отделен литературен феномен ярко е представен в монографиите на украинските учени Галина Сиваченко (словашката литература) [19], Тамара Хундорова (украинската литература) [5], Алла Татаренко (сръбската литература) [21], Наталия Бедзир (руската литература) [4]. Някои въпроси на българския постмодернизъм са изследвани от Виктория Захаржевска, Олексий Зарицки, Остап Сливински. В България научната общност радушно посрещна монографията на Розалия Ликова „Литературни търсения през 90-те години. Проблеми на постмодернизма“ [14]. Фантастичната литература е много чувствителна към постмодернизма, особено към неговия главен естетически принцип — да представя света като синтез между реалността, която заобикаля автора, и света, създаден от човешкото въображение, като почти напълно се заличава границата между тях.

„Фантастичните светове убедително олицетворяват философията на постмодернизма... за тях са абсолютно естествени «хаотичността» на съществуването, алогизмът, рефлексията, скритото цитиране (призвано да ни убеди в реалността на «новия» свят за сметка на включването в текста на елементи от вече съществуващи текстове) и т.н.“ — с право казва Виктория Милославска [16]. С появата на литературната сцена на такова явление като постмодернизма започва нов етап в развитието на фантастиката: от „владетелка на умовете“ на интелектуалците тя се превърна в „своеобразен литературен клуб за тесен кръг избраници“. [12, стр. 505]. Така в епохата на постмодернизма фантастиката стана доста сложен и нееднозначен феномен, макар че тъкмо тя стана „изпитателен полигон“ за въплъщаване в живота на философската концепция на един от основните принципи на постмодернизма — синтезирането на мисловни конструкции, включващи както реалния свят, така и света, създаден от човешкото въображение, които са в основата на цялата фантастична литература.

Постмодернизъмът като направление в изкуството „се характеризира предимно като светоглед от представи, емоционално оцветени по специфичен начин, на нивото на художествения текст.“

[20, с. 187] Към основните формално-съдържателни принципи на постмодерната литература се отнасят: интертекстуалността, еkleктизмът, дискретността, игровата стратегия на постмодернистичния текст, полистилистиката, цитатността, разрушаването на конструкцията на художественото пространство, разрушаването на пространствено-времевите и смисловите координати, дифузията на жанровете, изчезването на реалността, смъртта на автора, разпадането на рационализма, постмодерната ирония, колажът и монтажът, използването на алюзии, влечението към усложнените прозаични форми, особено към свободната композиция, бриколажът (непрякото постигане на авторския замисъл). Сред останалите характеристики на постмодернизма са несигурността, деканонизацията, превръщането на всичко в карнавал, театралността, привличането на читателя като съавтор, насищането на текста с културни реалии, разлагането на характера (пълното разрушаване на персонажа като психологически и социално детерминиран характер), приемането на литературата като „същинската реалност“ (текстът не изобразява реалността, а създава нова реалност, дори много реалности, които често са независими една от друга).

Докато изследваме трилогията на Милан Асадуров за „Нищото“ („Няма хък-мък“, „Втората Библиотека“ и „Речник на Нищото“) ще се съсредоточим върху поетиката на неговите творби. Този аспект на анализа е водещ, защото позволява да разкрием приноса на постмодерниста Асадуров за смяната на жанровата обособеност в българската фантастика.

Романите за „Нищото“ („Няма хък-мък. Първа книга от историите за Нищото“, 1997; „Втората Библиотека или следваща книга от историите за Нищото“ и „Речник на Нищото или трета книга от историите за Нищото“, 1998) могат да се разглеждат като съвършено нов път в развитието на българската фантастика през ХХ век. Те са белязани с хипертекстуалност. По определението на руския изследовател Вадим Руднев „хипертекстът е нелинеен лабиринт, своеобразна картина на света и да излезе човек от него, когато веднъж е влязъл, е по-трудно, отколкото изглежда на пръв поглед.“ [18] В първия роман „Няма хък-мък“ авторът ни внушава, че е възможен многозначен прочит на романите му. Те са изградени като енциклопедия и са снабдени с речник, в който се тълкуват основните

понятия и по-важните дати, ключови за осмислянето на текста: „Този енциклопедичен речник — пише авторът — съдържа 999 само на пръв поглед ненужни тълкувания на понятия и личности от Енциклопедията на Нищото... Речникът обхваща тесния период от 7 634 111 г. пр. Хр. до 2164 г. сл. Хр. по официалното летоброене на Земята.“ [2, с. 203]. Като избира жанра на романа-енциклопедия авторът подчертава формалната структура на трилогията. Тя наистина се чете като своеобразно научно пособие, който с всяка нова глава разкрива нова страница от историята на човечеството и природата на вселената. За това ярко свидетелстват и заглавията на главите: „Елдорадо“, „Мъртви души“, „Майсторът и Маргарита“, „Парадоксът на огледалото“, „Откровението на Йоан“, „Апокалипсис“, „Книга на сътворението“, „Втората Библиотека“. Авторът определя произведенията си като „енциклопедия“ и „хроники“, а учените назовават фантастичната трилогия „научно-фантастичномитологичен модел-хроника“ (Евген Харитонов). [22] В трилогията за „Нищото“ Милан Асадуров съчетава жанровите характеристики на два типа прозаичен текст. Като подлага на радикална трансформация романите, те губят своята линейност и непрекъснатост, а речникът иронично подкопава надеждността на споделените факти. Втората част на двукомпонентната жанрова дефиниция позволява на автора да придаде на своите произведения вид на енциклопедия, като нелинейният модел позволява различни варианти на четене. Особеностите на речника са, че той освен всичко носи знания за чудесата и мистичното, като фиксира това, което исторически не е документирано. Текстът на романите се състои от множество фрагменти, които могат да бъдат подредени по много различни начини, както предвидени от автора (в сюжетната линия), така и открити от самите читатели.

Романите представляват своеобразни колажи, в които съжителстват литературни герои и исторически личности от разни времена и народи. Следвайки логиката на сюжета в произведенията се появяват такива персонажи като Кафка, Софокъл, Санчо Панса, М. О. Берлиоз, убит от М. Булгаков в неговия роман, д-р Шмидт, Фауст, Мефистофел, Хитър Петър, двуглавата Хидра, Джеръм К. Джеръм, Чичиков, Воланд, Бегемот, мадам Грицацуева, а в главата „Пътят и неговата сила“ — Лао Дзъ, Платон, Хегел, Конфуций, Аристотел, Кант. Своеобразен ключ за преосмисляне на „Историите за Нищото“ е

съществуването на един човек — старият Хогбен, чийто живот е в основата на повечето най-важни библейски и митологични събития. Той е главен двигател на промените в човешкото съзнание от праисторически времена, та чак до XXII век, когато процесът на разбиране на Нищото достига своя апогей. С много труд и мъка старият Хогбен създава Земята като жива Библиотека на неговия собствен нематериален свят — Нищото. Той сътвори и всичко на Земята. Пародията и иронията (и в частност Борхесовият модел), характерни за постмодернистичната традиция, са в основата на фантастичните творби на Асадуров). Така в „Речника...“ откриваме следното тълкувание на Книгата на книгите:

„Библия — хроника за ранните прекеждия на стария Хогбен на Земята и за раждането, удивителния живот и смъртта на първородния му син Исус Христос“.

Християнската символика се разкрива чрез житията на роднините на Хогбен. Дори Свещеният Граал в романа е „легендарна смарагдова чаша от семейния сервиз на стария Хогбен, с която Исус Христос пие на Тайната вечеря, а после Йосиф Ариматейски събира в нея кръвта от разпятието; лелеяната мечта на всеки рицар, масон, тамплиер и иманяр“. [1, с. 242] Тълкуването на текста на романите като хипертекст подчертава родството на модела на автора с Библията. Постмодерните литературоведи все по-често разглеждат Книгата на книгите като хипертекст, в който се срещат множество взаимни препратки към различни части и абзаци, а също и многообразно тълкуване на описанията. Библията е в основата на трилогията. Нейната символика е нумерологичният код на романите (преди всичко символиката на Светата Троица), но не по-малко значение за структурата на произведението има дуалистичното разделение, характерно както за бароковата, така и за постмодерната парадигма. Това е противопоставянето на небесното и земното, на сакралното и профанното, на женското и мъжкото, на божественото и дяволското. Важен сегмент, формиращ поетиката на Асадуров, е стратегията на четенето, заложена в произведенията. Тя преднамерено се отделя от стратегията на писането, но принципите ѝ също се формират от автора. В началото на произведенията авторът дава указания как те трябва да се четат и посочва авторските ориентири:

„Този енциклопедичен речник съдържа 999 само на пръв поглед ненужни тълкувания на понятия и личности от Енциклопедията на Нищото, предназначени за поколенията, чието невежество се дължи единствено на отдалечеността от времето, за което става дума в хрониките, но животът показва, че без тези обяснения трудно могат да се осмислят първите две книги от историите за Нищото. Речникът обхваща тесния период от 7 634 111 г. пр. Хр. до 2164 г. сл. Хр. по официалното летоброене на Земята. Необичайната датировка по всяка вероятност ще затрудни читателя, но какво да се прави, като оригиналните хроники отчитат времето именно спрямо краткия живот на Исус Христос.“ [2, с. 203] Интересна е топонимията на романите. Пред нас се разкриват два свята — материалният (Земният) и нематериалният. Тях ги свързва Библиотеката, която е своеобразен „топоним на планетата Земя в Нищото“. [1, с. 209]. Важно значение за вникването в организацията на световите имат „Дървото на живота“, „Плодовитата пустота“, „Каналът“, „Нищото“, „Библиотеката“.

Дървото на живота се тълкува като „естествена диаграма на Хогбеновия замисъл, маскирана в материалната вселена като гигантско ябълково Дърво на познанието, чиито плодове се употребяват като наркотик“. [1, с. 227] Особено място заема вечният процес на раждането:

„Плодовитата пустота (на евр. Йецира) — предпоследният несполучлив опит на стария Хогбен да създаде материалната вселена; по-късно му служи като Свят-прототип“ [1, с. 237] Тя е населена със зли същества, нечестивци, поганци, страдания и мъка.

" — Какво е абсолютно?

— Нищото.

— Има нещо по-висше от Нищото?

— Висшият разум на Нищото.

Драконът се замисли. Тия не си играеха на шикалки.

— Що е разум?

— Словото, тъждествено с Нищото.

— Стои ли нещо над разума?

— Над ограничения разум стои безграничният разум.

Намекът го обиди, но беше убеден, че рано или късно ще влязат в капана. Онзи, дето измисляше въпросите, продължи:

— Що е безграничен разум?

— Висшият разум на Нищото, който вярата нарича Бог, а науката — истина.

— Що е истина?

— Идея тъждествена с Нищото.

Ама тия си предаваха много важност!

— Има ли нещо над истината?

— Над известната истина стои неизвестната истина." [1, с. 169]

Другият топос в романа е Библиотеката (традиционен мотив в постмодернизма) или Втората Библиотека, както я наричат на Земята.

" — Библиотеката паралелен свят на Земята ли е?

— Не.

— Далеч от него ли се намира?

— Всичко е относително, мой човек — поклати глава летящата метла. — Три косъма на главата са малко, ама в супата са твърде много.

— И все пак опитай се да го определиш на око — настоя Хък.

— Зависи с каква мярка измерваш разстоянието — мрачно отвърна Таласъма. — В крачки е много, в светлинни години е гола вода.

— Има ли човеци в Библиотеката?

— Не!

— Защо лъжеш? По обед срещнах двама! — меко го сгълча Хък, като гледаше да не ядосва засега единствения си и затова безценен източник на информация.

— Глупости! Това не са били човеци, а някои от гадните им герои.

— Какви герои?

— Как какви? От приказките, от легендите, от тъпите им книги. Даже от филмите на ужасите има..." [1, с. 88]

Като се фокусираме преимуществено върху философските принципи на писателя и онтологичната и метафизичната канава на трилогията за „Нищото“, можем да говорим за нея като за определен модел на света под формата на роман. Авторът е построил своето произведение на принципите на постмодерния миметизъм — в романите му неговият свят съответства на реалния, но в други, различни от миметичните, литературни форми.

Библиотеката е своеобразен постоянен информационен ресурс, който подхранва всички кодове, заложи в едно или друго явление. Там се осмислят философско-моралните принципи на човечеството: „Всеки човек носи ада и рая в душата си... Своя ад и своя рай.“ [1, с. 13]... „истината за хората не е нищо друго освен гледната им точка за същността на нещата в отдалечеността на времето“. [1, с. 47] „Философията не е нищо друго освен опит да построиш бент с надеждата да задържиш малко обновлението на нещата, за да можеш да ги опознаеш.“ [1, с. 47] „Съвършенството е постижимо, но само стремежът към него е благодат, а постигането на съвършенството е мъка.“ [1, с. 47]

„Човекът е човек, когато е на път.“ [1, с. 127]

У фантаста Милан Асадуров са заличени пространствените граници. Както Земята се съотнася към Вселената, така Библиотеката се съотнася към Нищото, но тя се явява предел, място, където материалният свят преминава в нематериалния свят на Нищото, от което е възникнало Всичко. В материалния свят две плюс две прави четири, а в света на Нищото — колкото си пожелаеш. Черното никога не може да стане истинско бяло, но постоянно се приближава до него, а приближаването е същността на всички неща. И Библиотеката се явява такова приближение. Към модела на съществуване на пространството извън времето можем да прибавим, че пространството според Асадуров също изглежда като несигурно. Това се отнася преди всичко до пространството на книгите, до пространството на самите романи. Връзката и зависимостта между пространството и времето многократно се обсъжда в трилогията и никога пространствено-времевия модел не е окончателен.

Според Асадуров не съществуват граници на времето, за него не съществува истина, не съществуват причинно-следствени връзки, всичко зависи от субекта, от неговите възгледи за света и от душевното му състояние. Няма истини извън субекта. Такова разбиране за истината дава възможност фантастиката да се съчетае с историята в нов тип антимииметизъм.

Човекът в света на Нищото е безсмъртен, времето е заличено, а старият Хогбен се явява в качеството на прачовек.

В романите на Асадуров времевите граници не са ясно определени, времето е реверсивно и тече и в двете посоки. Миналото

прекращава в днешното време, а героите свободно се разхождат между сънищата и действителността. Обаче за начална точка на летоброенето се приема 12 846 997 931 преди Христа — „напълно случайно“ число. По-нататък авторът обяснява, че по него време старият Хогбен направил първия опит да създаде материалната Вселена („довел до бъркотията, която земните жители наричат Големия взрив“).

Хронологично времето на романите е фиксирано в XXII век. Но вътре в тази отметка времето не съществува — ние прескачаме от една култура в друга. Процесът на четене е свързан със свободното комбиниране на различни фрагменти, което позволява да говорим за замяна на „хронологията на четенето“ с „картография на четенето“. Времето изведнъж става разновидност на пространството. „XX век е мрачен период от официалното летоброене на Земята, когато глупостта на хората се вихри със страшна сила...“ В XXI век „глупостта продължава се шири на Земята, но жертвите са по-малко и са за сметка на глада, тероризма, наркотиците и природните катаклизми...“ Обаче в XXII век „ненадейно започва по-светъл период от официалното летоброене на Земята, но не се знае как ще завърши...“ Не е трудно да забележим, че авторът използва пространствено-времевата концепция на Хорхе Луис Борхес. Още повече че в предговора Асадуров признава него, наред с Хенри Катнър, братя Стругацки, Джеръм К. Джеръм, Михаил Булгаков, Реймънд Чандлър, Андрей Платонов, Рей Бредбъри, Айзък Азимов, Артър Кларк и Робърт Шекли за свои бащи.

Трилогията на „Нищото“ се явява своеобразен синтез на разнообразния фантастичен опит в българската постмодернистична проза. В нея няма ясна граница между фантастичното, поетичното и алегоричното. Фантастичният, поетичният, алегоричният, научният и прозаично-жанровия дискурс изначално са немиметично построени и се намират в плодотворна връзка. При това именно фантастичното благодарение на ерудираната игра с разни художествени и цивилизационни конвенции и факти, често поема функцията на пространство, което поражда алегорични, метафорични, символични и всякакви други внушения за преносния смисъл на нещата (като определя посоката на възприятията ни).

Фантастичното се появява още в подслушания разговор в Библиотеката на Нищото — своеобразен епиграф, който предшества всяка книга. „Когато е лишен от желаниа, човек може да съзре

тайното.“ [1, с. 6] И от първите страници се сблъскваме с фантастичната фигура на Хък Хогбен, неговия баща — стария Хогбен, жената-лъвица Ана-Мария, брат му Исус Христос, холографния дракон Трифон, всякакви „реални събития на Земята“ и техните аналогии в живота на семейство Хогбен. Фантастичен е начинът, по който Хък Хогбен и брат му Исус Христос се раждат в епруветка, в същото време иронично се проследява почти детективския сюжет по издирването на тази епруветка и в крайна сметка нейното местоположение е неочаквано е разкрито... в хладилника на стария Хогбен.

В трилогията се съдържа ярък парадокс. Като изгражда енциклопедичен модел, в който вгражда части от научни трудове, библейски алюзии и цитати, Асадуров създава произведение, което всеки път се чете по различен начин. Доколкото то няма фиксирано начало, нито край, можем да го смятаме за безкрайно, а материалите, включени в него — за белязани с фантастична и онтологична несигурност. Сред героите на произведението има исторически личности (например Хегел, Платон), литературни и митологични герои (Санчо Панса, Берлиоз, мадам Грицацуева, двуглавата Хидра) и измислени герои (Хък Хогбен, холографният дракон и други подобни), както и представители на отвъдното (Фауст, Мефистофел, Воланд).

Религията, философията и историята се преплитат в онирични картини и придобиват логиката на съновидения с тяхната несигурност. Стъпил на тази нестабилна почва, речникът не може да бъде строго определен и еднозначен. Близостта до съновидението на постмодерното произведение усилва размиването на границите на случващото се насън и наяве в романите на Асадуров. Сънят по-често се среща в първия роман и по-рядко — във втория. Той не само подтиква героите да вземат решения, но служи и като ключ за разгадаване на нематериалния свят. С помощта на сънищата Хък Хогбен разбулва плановете на баща си стария Хогбен. Чрез сънищата Хък вниква и в историята на Земята.

Сред писателите, които дълбоко са повлияли върху формирането на творческия метод на автора на трилогията за „Нищото“ и наративната му техника, водещо място заема Хорхе Луис Борхес. Сред творческите принципи на двамата прозаисти можем да направим паралели, които ни насочват към общите черти на тяхната поетика като сътворяването на базата на вече сътвореното, заличаването на

границите между фактите и фикцията, твърдото убеждение в съавторската роля на читателя. Сред новаторските идеи на Борхес, които Асадуров доразвива, можем да посочим ерудираната мистификация, концепцията за литературата като игра, лабиринт, и създаването на оригинален език и система от символи. Борхес, напомня Йокович, извежда на преден план четири главни характеристики на сюрреалистичното разбиране на литературата и света, които можем да открием и в творчеството на Милан Асадуров:

а) художествено произведение, което се съдържа в друго художествено произведение;

б) активна роля на съня в действителността;

в) пътешествие във времето;

г) раздвояване, темата за двойника (цит. по [21]) Изключителна прилика в наративната стратегия и формалните особености откриваме в романа на сръбския писател Милорад Павич „Хазарски речник“, детайлно изследван в монографията на Алла Татаренко. Примери за интертекстуални връзки на равнището на поетиката са паралелното използване на истински и фиктивни документи, гротескното смесване на литературните жанрове и използването на образи-символи като библиотеки, пустини, канали и тем подобни.

Като се опира на историческите факти, легендите и собствената си фантазия Милан Асадуров изгражда абсолютно нова представа за света, за живота на Земята и на други планети. Писателят предлага на читателя не отговори, а въпроси, като подтиква читателя сам да търси отговорите в многопластовия поливалентен текст. Религията, философията, историята, изкуството — тези Велики Сказания са неизменните теми в романите на Асадуров. При него те се превръщат в литературна фикция и се поддават на иронична трактовка.

Използването на способа на „двойната кодировка“, създаването на „роман“ и „речник“, на „произведение“ и „текст“, съчетаването на високото и ниското, на елитарната и масовата литература са помогнали на писателя да преодолее херметичността на романа, като същевременно не се отказва от изключително сложните експерименти на равнището на организацията на произведението и неговата идейно-художествена реализация.

ЛИТЕРАТУРА

1. Асадуров М. Втората библиотека и Речник на Нищо, или Още две книги от историите за Нищото / М. Асадуров. — Варна: Сталкер, 1998. — 256 с.
2. Асадуров М. Няма хък-мък. Първа книга от историите за Нищото / М. Асадуров. — Бургас, 1997 — 208 с.
- 3 Барт Р. Від твору до тексту / Ролан Барт; пер. Юрія Гудзя // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. Марії Зубрицької. — Львів: Центр гуманіт. досліджень ЛДУ ім. І. Франка, НТШ. — Львів: Літопис, 1996. — С. 378–384.
- 4 Бедзир Н. П. Русская постмодернистская проза в восточной западнославянском литературном контексте: монографія / Н. П. Бедзир. — Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші, 2007. — 472 с.
- 5 Гундорова Т. Післячорнобилька бібліотека. Український літературний постмодерн / Тамара Гундорова. — К.: Критика, 2005. — 263 с.
6. Гундорова Т. Постмодернізм і постструктуралізм: питання текстуальності / Тамара Гундорова // Світовид. — 1996. — № 1. — С. 126–133.
7. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / Т. Н. Денисова. — К.: Довіра, 2002. — 318 с.
8. Денисова Т. Феномен постмодернізму: контури й орієнтири / Т. Денисова // Слово і час. — 1995. — №2. — С. 18–27.
9. Еко У. Поетика відкритого твору / Умберто Еко; пер. Уляни Головацької // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. Марії Зубрицької. — Львів: Центр гуманіт. досліджень ЛДУ ім. І. Франка, НТШ. — Львів: Літопис, 1996. — С. 406–419.
10. Затонский Д. В. Модернизм и постмодернизм: Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств. (От починений Умберто Еко до пророка-Зкклезиаста) / Д. В. Затонский. — Харьков: Фоли, 2000. — 256 с.
11. Ильин И. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа / И. Ильин. — М.: Интрада, 1998. — 255 с.
12. Ковтун Е. Н. Фантастика в зру постмодернизма: русская и восточноевропейская фантастическая проза последней трети ХХ

столетия / Ковтун Елена Николаевна // Славянский вестник. — М.: МАКС Пресс, 2004. — Вып. 2. — С. 498–512.

13 Лавринович Л. Сучасний український постмодернізм — Напрямок? Стиль? Метод? / Лілія Лавринович // Слово і час. — 2001 — №1. — С. 39–46.

14. Ликова Р. Литературни търсения през 90-те години. Проблеми на постмодернизма / Розалия Ликова. — София: Академично издателство „Проф. Мирии Дринов“, 2001. — 375 с.

15. Мережинская А. Русская постмодернистская литература: учеб. для студ. вузов / Анна Юрьевна Мережинская; Киев. нац. ун-т им. Т. Шевченко. — К.: ВПЦ „Київський ун-т“, 2007. — 335 с.

16. Милославская Виктория Владимировна. Творчество А. и Б. Стругацких в контексте эстетических стратегий постмодернизма: дисс... канд. филол. наук: спец. 10.01.01 / Милославская Виктория Владимировна; Место защиты: Ставроп. гос. ун-т. — Ставрополь, 2008. — 184 с.: ил. РГБ ОД, 61 09–10/ 187.

17. Набитович І. Універсум засгит'у в художній прозі (від модерну до постмодерну): монографія / Ігор Набитович. — Дрогобич; Люблін; Посв'гг, 2008. — 600 с.

18. Руднев В. Словарь культуры XX века [Электронный ресурс] / Вадим Руднев. — М.: Аграф, 1997 — 384 с.

19. Сиваченко Г. Парадокси словацького роману (Ното ЗсгіБепз — Ното І. исіепз) / Галина Миколаївна Сиваченко. — К.: Наук. думка, 1993. — 174 с.

20. Санькова А. А. Картина мира постмодернистской литературы: типология массового и элитарного: дисс. канд. филол. наук / Санькова А. А. — Ставрополь, 2007.

21. Татаренко А. Поетика форми в прозі постмодернізму (досвід сербської літератури): монографія / Алла Татаренко. — Львів: ПАІС, 2010. — 544 с.

22. Харитонов Е. Детские ладошки. Фантастика в болгарской литературе (Наброски истории): фрагменты [Электронный ресурс] / Е. Харитонов

---

[1] Статията е публикувана в: Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Філологічні науки, 2011. Літературознавство. УДК 821.163.2 „19“ (Національна бібліотека України). ↑

Издание:

Автор: Милан Асадуров

Заглавие: Който следва пътя

Издание: първо

Издател: ИК „Сталкер“ — Варна

Град на издателя: Варна

Година на издаване: 2013

Тип: роман

Националност: българска

Печатница: „Колор принт“ — Варна

Редактор: Петя Топалова

Художник: Йеронимус Бош

ISBN: 978-954-8196-27-9

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/17017>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.